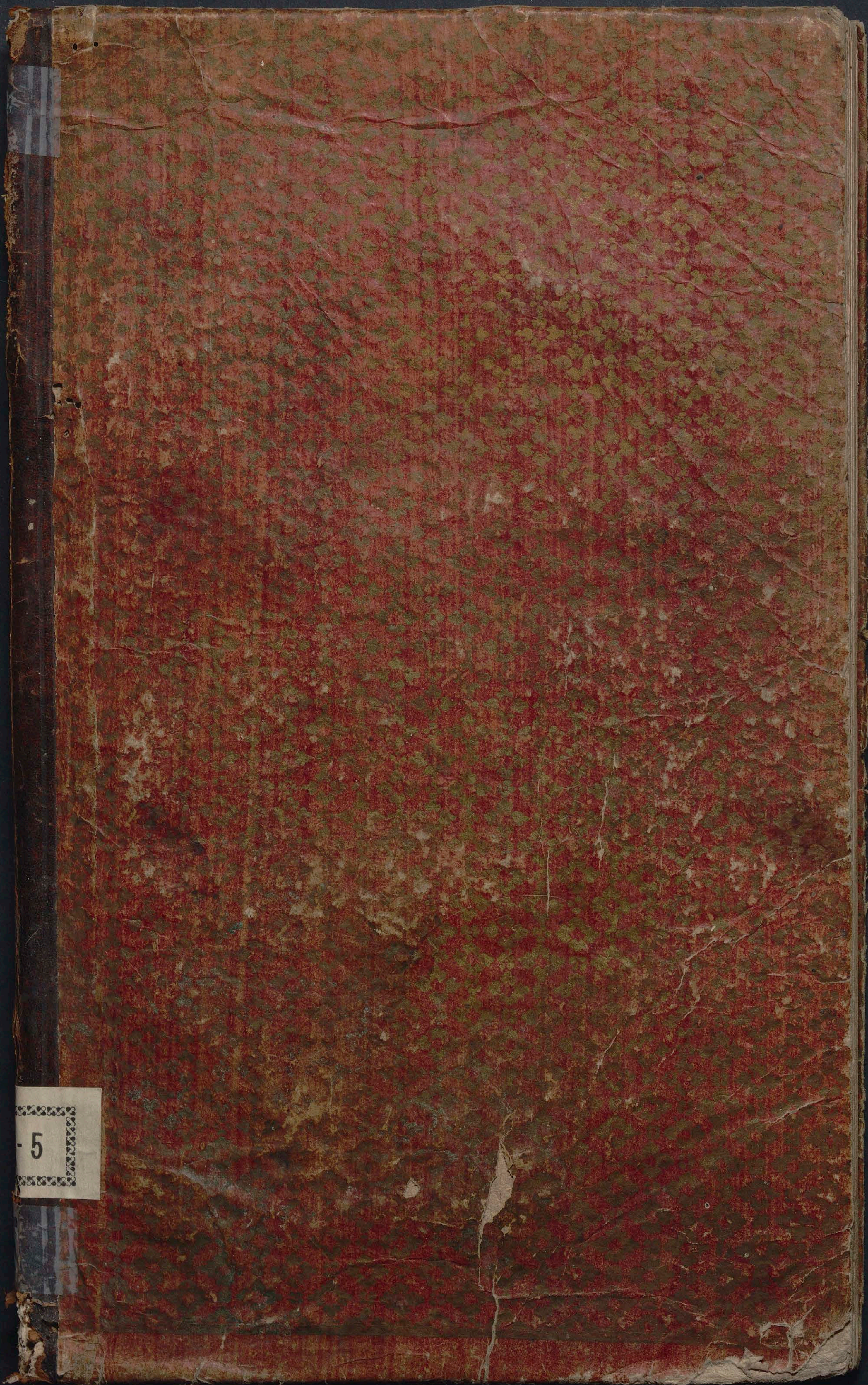

- 5

BEATYFIKACYA
Wielkiego Sługi BOZEGO,
WINCENTEGO
à P A V L O,

INSTYTVTORA Kongregácyi MISSIONIS, y Zgromádzenia SIOSTR MIŁOŚIERDŹIA, *Ná Gorze Wáwell, w Prześwietney Bázylice Kátedry Krakowſkiey Kaznodźiejow Mową*

W S Ł A W I O N A;

Eremitarum Camaldulensium Montis argentini ad Cracoviam.

A

Jáśnie Oświeconemu XIĄZĘCIV JMCi,

KONSTANTYNOWI FELICIANOWI,

Ná SZANIAWACH

SZANIAWSKIEMU,

BISKVPOWI KRAKOWSKIEMV, XIĄZĘCIV SIEWIERSKIEMV, FUNDATOROWI y DOBRODŹIEIOWI ſwemu Miłośćiwemu, rázem *cum Relatione Actorum in Solennijs ejuſdem Beatificationis,*

P R Z E Z

Xięży teyże Kongregácyi Miſsionis, Seminarij Diœceſani Cracovienſis in Arce, *przy podániu do Druku zá Trybut powinney wdzięczności,*

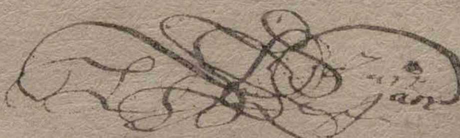
O D D A N A.

Roku, ktorego przyſzedł Błogosłáwiony w Imię Páńſkie 1731.

Valentini ... Pruski

Z Dozwoleniem Zwierzchności Duchowney.

W KRAKOWIE,
w Drukárni JAKUBA MATYASZKIEWICZA, J.K.M. y J.O. JMći X. Biſkupá Krakowſkiego, Xiążęćiá Siewierſkiego, Ordynaryinego Typografa.

JASNIE OSWIECONY
XIAŻĘ,
FVNDATORZE
Y
PROTEKTORZE
Náſz Miłośćiwy.

Aśnieiąca in ſplendoribus Sanctorũ *Oycá y Fundatorá náſzego chwałá, iuż w oczách woiuiącego Kośćiołá* Beatifico *prezentowána* lumine, *áżeby tym wdźięczniey w nieſkończone świećiłá wieki, w znáku łáſkáwie ſwiecącego świátu Polſkiemu ſławá* IVNOSZY *Twoiego* Iáśnie Oświecony Xiążę Pánie y Dobrodźieiu náſz Miłośćiwy. *Ieżelić bo-*

wiem liczna Niebieskich Elektow Kongregácya, od czystych Boskiego BARANKA *splendorow, swoiey zábiera wszelką illuminácyą szczęśliwośći,* Lucerna ejus AGNUS est, *toć Błogosłáwieńszego Fundatora Nászego Elektem rozumieć mamy, gdy mu y Niebieski, y Twoy Herbowny* BARANEK, in publico *podmieśięcznego świátá fáworyzuiącemi przyświecáć będźie splendorami. Ználazł kiedyś ná Niebie znák pewnego nád pánuiącą Tyránnią zwyćięstwá, y nástępuiącey zá tym nieśmiertelney sławy dowodną ássekurácyą wielki Konstántyn; znáyduie w KONSTANTYNIE* WINCENTY spem vincendi sæcula *nieśmiertelną chwałą, stánąwszy* in signo Iunoszy *Herbownego. Ten to zbáwienny świátu Polskiemu znák,* signa *sprzyśiężonych ná złotą wolność kontrádyctow, dźiwnym* in rebus agendis *pomieszał obrotem: że utrzymána Máiestatu dostoyność, Rzeczypospolitey przywrocony pokoy, złotey wolnośći nie uszczuplona cáłość, dźiwna Twoiá, y wszystko penetruiąca, á prawie cudotworna rostropność dokazáłá.* Xiążęcemu to Iunoszy *Twoiemu zgodna stanow Polskich tym ápplauduie wyznánie konsonán-*

cya, że iest pryncypálną Dobra Pospolitego przyczyną, zá życie Máiestatu y poddánych victima, *obrońą Oyczyzny, Głową zdrowey rády, Duchem Senatu, Autorem sławy uniwersálney. Cokolwiek bowiem szczęśliwości, porządku, bespieczeństwá, dźiś się znáyduie w Oyczyźnie nászey, od Ciebie iák przez promienie od Słońcá, iák przez strumienie od morza iáśnie wynika y wypływa. Twoiego dźielnośćią* Baranka *Szwedzki Lew z gránic wystrászony Polskich, zkonsederowáne ná zgubę Oyczystey wolnośći narody, poszły szczęśliwie do srzodkow pokoiu zá Tobą Przewodnikiem, zá Tobą medyatorem, Arbitrem, y iákoby Legislatorem. Słowem: pospolita Krolestwá Polskiego fortuná, pożądány pokoy, ktorego teraz* felices *záżywamy* Incolæ, *nie innego uznáie Autorá tylko Ciebie Imieniem y rżeczą FELICYANA. Ztąd Solenne* votum *iest dobrze sobie życzącey Polski nászey; ážebyś życie Twoie w niezámierzone poćiągnął wieki, ktoryś złote w gránice iey sprowádźił czásy. W ták tedy liczne Niebá godnych heroicznych ákcyi Twoich splendory, nowo roziaśnioną Beatyfikácyi chwałę,* sociat *Oćiec y Funda-*

tor náß; ážeby co raz ná większym ſławał świátá widoku, pod cień Twoiey I. O. Xiąžę *Fundatorſkiey ućieka ſię przychylności. Y dla tegoć intonowáney w Kościele Bożym chwały ſwoiey* primitias, *Tobie pierwßemu Kongregácyi ſwoiey konſekruie Protektorowi, zá máłą ſobie y nie ták widoczną bydź rozumieiąc wſelką pochwałę, ktoreyby Herbowny Twoy Kleynot* pretium *nie dodawał;* Iáśnie Oświecone Xiążęcey *doſtoyności nie oświecáło Imię; Protektorſka powagá nie ápprobowáłá. Niechże ſię tedy godźi wychodzącey ná świát chwale Błogosłáwionego Oycá náßego, Fundatorſkie* Wáſzey Xiążęcey Mći *Imię* in prima fronte deferre, *ktore zá świádczone nam dobroczynności, nieuſtánną wdźięczności pámięćią, przez náſtępuiące wieki w ſercách náßych będźie żyło. To obligowáni Fundatorſkiemu* ſpondemus *Imieniowi*

W. X. Mći Dobrodźieiá
y Fundatorá náſzego

Nayniżśi ſługy y niegodni Bogomodlcy

Kápláni Kongregacyi Miſsionis Cracovienſis in Arce.

BŁogosławiony WINCENTY à Paulo, *urodził się zá* Grzegorza XIII. *Papieżá, Dniá 24. Kwietniá, Roku Páńskiego* 1576.

Wziąwszy pierwsze święcenie 1596. *udał się do Tolosy, á potym do Sáragoscyi w Hiszpánij, w tych Akádemiách cáłe siedm lat ná słuchániu Teologij strawił, y został Doktorem Pismá S. z tym dokłádem: że mu było wolno czytáć iáwnie, y náuczáć* Magistrum Sententiarum. *Dopiero Káplánem został* 1600. *Dniá* 23. *Wrześniá.*

Záłożył Kongregácyą Missionis, *Roku* 1624. Vrban VIII. *Papież informowány dostáteczńie o wielce pożyteczney Kościołowi Bożemu wokácyi tego Zgromádzenia, ápprobował ie, przez Bullę Roku* 1632. *wydána pod tytułem* Congregationis Missionis, *ktorym się od inszych podobnych rożni Kongregácyi.*

Vważájąc Sługá BOZY, *że lubo młodych pacholąt* Seminaria, *o ktorych* Concil: Trid. Sess. 23. Cap. 18. *wielki Kościołowi* BOZEMV *przynoszą pożytek, spodziewáćby się iednák większego z Instytucyi Kleryków, doyzrżálszego wieku májących ktore święcenie, álbo się iuż ná nie zábierájących. W tákowych bowiem Seminárayach* Clerus, *codziennym Modlitwy ćwiczeniem, rozmowámi o rzeczách BOSKICH, nauką Teoligiczną, y czytániem Pismá Swiętego przepolerowány, w śpiewániu, w ceremoniách Kośćielnych, Kazániách, Administracyi Sákrámentow wyćwiczony, przyszedłby do swoiey perfekcyi. Co gdy czásu iednego* WINCENTY *Kárdynáłowi Rycheliuszowi przełożył, spodobáłá mu się niezmiernie tákowá Propozycya; y rzekł* WINCENTEMV; *áby się co rychley koło tego zákrzątnął, á chcąc go bárdziey zágrzáć, posłał mu ná nowy záciąg znaczną kwotę pieniędzy. Widząc Sługá* BOZY, *iż to wolá BOZA, udał się ná wykonánie iey, y począł Roku* 1642 *ná ow koszt Kárdynalski przyimowáć Seminárystow do Kollegium* Bonorum Puerorum, *á po wyiściu dwuch lat, wypuścił ich z dobrą instrukcyą, we wszytkim co należy do stanu Káplánskiego; y ztąd máły początek* Seminaria *w Kongregácyi* Missionis.

Máwiał WINCENTY *do swoich, iż fátygi ich, choć koło máłey garstki Seminárystow podięte, ściągáły się y ku dobru pospolitemu cálego Chrześćiáństwá, ktorego zbáwienie, ná żárliwości y pobożności Káplánow záwisło: y powtarzał często, że:* Dobry Kápłan, iest Skarb nieoszácowány.

Błogosławiony WINCENTY, *świádczy* Ludwik Abelly Biskup Rodyiski,

ſki, ták iáſnym ſię w Kośćiele woiuiącym pokázał, iż niezmierną liczbę Duß, w ćiemnośćiách głębokiey o BOGV, y rzeczách zbáwiennych niewiádomośći ponurzonych, świátłem Ewángeliczney nauki oświećił, y ogniem miłośći BOZEY zápalił, ták wiele Oſob rozmáitego ſtanu, z ktorych iedni przykłádem Iego, cáłe ſię ná náwrácánie grzeßnikow oddáli, drudzy doſtátki ſwoie, prace, y żywot włáſny ná usługę ubogich y chorych zewßad opußczonych poświęćili. Ten ktory ſię zá nieuká udawał, y kładł wßytkim pod nogámi, przyßedł potym do tákiego mniemánia, y do tákiey wagi we Fráncyi, że go co żywo czćiło y ßánowáło, że go wzywáno do pokojow y Rady Krolewskiey, ná konſulty około ſpraw do służby BOZEY, y Kośćiołá należących; y miano go powßechnie, zá Człowieká od BOGA posłánego, ná wskrzeßenie Duchá Kápláńskiego w Duchowieńſtwie, ná poćiągnienie Ludźi do pokuty, y wypełnienie wßytkich powinnośći Męża prawdźiwie Apoſtolskiego; poty ſą słowá pomienionego Infułátá Rodyiſkiego.

Błogosłáwiony WINCENTY umárł w Roku 85. *wieku ſwego, Dniá* 27. *Września, Roku Páńskiego* 1660.

Po śmierći gdy cudy wielkiemi słynąć począł, w Poczet Błogosłáwionych ieſt policzony, od Swiętey Pámięći BENEDYKTA XIII. *Papieżá, Roku Páńskiego* 1729. *Dniá* 13. *Sierpniá.*

KAZA-

KAZANIE
NA SOLEMNIZACYI BEATYFIKACYI
BŁOGOSŁAWIONEGO
WINCENTEGO,

à Paulò, Instytutora Congregationis Missionis, y Sioſtr Miłośierdźia.

Na záczęćiu ſię, teyże Solemnizácyi, w Kośćiele Kátedrálnym Krákowskim Roku Páńskiego 1730. *Dniá* 5. *Czerwcá*

MIANE,

PRZEZ

WIELMOZNEGO IEGOMOSCI XIĘDZA

MARCINA WALESZYNSKIEGO,

Piſmá S. Doktorá y Profeſſorá, Kánoniká Kátedrálnego Krákowſkiego, Kśiąg w Dyecezyi Krákowſkiey Ordynáryinego Cenſorá, Przesławney Akádemii Krákowſkiey Podkánclerzego y Generálnego REKTORA.

Videant opera veſtra bona. Matth: 5.

Ładkość wymowy, ták ieſt mocna że ſkáliſte ſercá kruſzy, pierzcháiace wiąże, rozroźnione iedna, y tám gdźie chce kieruie ſobie ná tryumf. AA. Tá kiedyś dźikie ludźi ánimuſze od leśnych wyłaczywſzy zwierząt, w miłe wćiagnęłá towárzyſtwo, y wzobopolną w práwiła miłość: ná iey brzmiący koncent Tebáńſkie ſkłá-

 dáły

dáły śię mury, tá bezbrōna więcey mogła w Cyneáſzu, niż liczne woyſká Piruſa: tá wichrzącego Kátylinę uſpokoiła, ktory ná uzbroione przećiwko ſobie ſzyki nic niedbał: *pacificas ſævus tremuit Catilina ſecures.* Bárdźiey Mácedońſki Filip obawiał śię ięzykiem głádko ſzermuiącego w ſwoich Roſtrách Demoſteneſá, niż doświádczonych Atenczykow oręża w polu. Niech śię rozżarzą tumulty, łátwo poważny Mowcá uśmierzyć ie potráfi. *Si fortem Virum quem conſpexêre, ſilent: ille regit dictis animos & pectora mulcet.* Wdźięczno płynące z uſt periody, iáko okrągłe ogniwá ſpoiwſzy śię czynią z śiebie łáncuch, ktorym wolne ánimuſze do śiebie ćiągną, choćiaſz tylko częſtokroć od ſłow lekkośći, ſwoię biorą wagę, od nádętośći wſpániáłość, iák owá ptáſzyná názwiſkiem taurus, ktorey głos tubálny wołowemu podobny, á ſamá drobna *Vox, vox, prætereaq́; nihil.* o tákich głoſach ſwoie dáie zdánie krytyczny Eráſmus: *ita nonnulli cum ſint exigui, tamen ex alto loqvuntur Reges & Satrapas.* Nieważna czáſem wymowa, á poſtaremu ią drogo płácą, ieżeli podchlebna: zá táką Demetryuſzowi 300. wyſtawiono poſągow, Gorgiaſza złotą udárowáno ſtátuą; niechże tylko prawdą do żywego doymie, bez karánia mowiącego nie będźie. Dla niey przerzynáno piłą Izáiaſzow, kamienowano Ieremiaſzow, pogębkowáno Micheaſzow, na pułmiſku noſzono odćiętą Iana Głowę, iako ſmaczną Tyraniy potrawę. Ieden z Prorockich Synow z ordynanſu Elizeuſza, że choć na uſtroniu, wolą Boſką głoſząc, do Iehu mowił bez pokrywki ućiekać mu-
4. Reg. 9. śiał, z przydatkiem nie pięknego epithetum: *quid venit inſanus iſte?* To tak u świata gładkość wymowy, abo głáſzcze, abo rani: u BOGA inaczey; u ktorego ſłowa mniey wążą abo nic, ieżeli ſzczerze niezgadzaią
1. Corint. 4. śię z Sercem, *non enim in ſermone eſt Regnum DEI, ſed, in virtute*, ieżeli śię w iedwabnych duktach prze-
Matth. 6. ćiągaią, na ſamę tylko prozność: *Orantes nolite mul-*

tum

tum loqui, ſicut Ethnici faciunt. A ieżeli znieczyſtych ſerc przez zmazane uſta dyſtylluią ſię obrzydłe: bardźiey ſię mu podobaią w ten czas, wzgardzonych beſtyi nie przyiemne ſzczeki, chrapotliwe krzeki, przerazaiące głoſy, niż nawet w chorze, choć z ſiebie ſamych święte pſalmodye, albo przy Ołtarzu z kadźidłami kollekty. Wſzak tak wielki Auguſtynie; *plus placet DEO, latratus canum, mugitus boum, grunnitus porcorum, quam cantus Clericorum luxuriantiũ.* Chceſz zdewinkować, związać nieiako BOGA, iedwabiem słow nie potrafiſz, więcey łzami wſkoraſz: *interdum lachrymæ pondera vocis habent.* Niech będźie ſumnienie czyſte, owym węglem Izaiaſzowi podanym rozgrzane: owym złotem przednim ktore Apokaliptyk przedaie; *ſvadeo tibi emere à me aurum ignitum* wyluſtrowane, do ſiebie go zaraz przyćiągnieſz, *clamaverunt iuſti & Dominus exaudivit eos.* Zgoła weźmy ſobie wſzyſcy nowego Oratora Błogosławionego WINCENTEGO *de Paulo* za Profeſſora, ſkuteczney nauczy nas przed Bogiem wymowy, takiey iakiey ſam zażywał, bo y on inaczey ſobie nie zdewinkował BOGA, tylko że do niego nie ſamemi słowami, ale świętemi uczynkami perorował. Otym mowić będę za pomocą BOGA, a za Xiążęcą Paſterſką benedykcyą, ieżeli wielkiego Audytora moiego pozwoli attencya, ktora że będźie, ztąd biorę miarę, ponieważ o uczynkach nie o mowie rzecz poydźie.

Apoc. 3.

Pſalm. 33.

WSzytkich nas z ſwoiey dobroći BOG do śiebie wabi: *venite ad me omnes*, wſzytkich na owe wieczne ćiągnie roſkoſzy, *Omnes vult ſalvos fieri* dawſzy im prawo do ſzczęśliwey wieczności przez Zbawienny okup. *hæredes DEI cohæredes Chriſti.* Inaczey ktoby trzymał, wpadłby między odnowione przez upartych y krnąbrnych Ianſeniſtow heretyckie błędy. Ieżeli zaś wſzytkim ten okup ieſt ſkuteczny,

Rom. 8.

nie ma tu mieyſca na Ambonie ta queſtya, do ſzkoł
ią, zkąd wyſzła, nazad odſyłam. Powtarzam: wſzyſt-
kich do śiebie wabi; ale nie iednakowo do Boku ſwe-
go przypuſzcza: iednym na pierśiach ſwoich ſpoczy-
wać pozwala, iak Ianom, drugich za łeb prawie do
śiebie ćiągnie, iak Saulow. Czemu? ia ſię w to nie-
wdaię, ale odpowiada za mnię Hipponeńſki Infułat,
daiąc ćiekawym adintendę, *ſi non vis errare, noli in-
terrogare.* To pewna że tym łatwą daie audyencyą,
ktorzy do niego świętemi uczynkami peroruią: o ſłowa
oſobliwie kiedy ſą ſame nic niedba, iak owo na Ewan-
gelicznych Panien, *Domine, Domine*, że u nich lam-
py, ktore uczynki znaczą, były bez Oliwy, a głowy
bez mozgu, *quinq; fatuæ.* Grozi BOG przez Proroka
Iſaiæ 2. iakieyśi piękności *Dies Domini exercituum ſuper omne,
quod viſu pulchrum eſt.* A coż to za piękność tak BO-
GV obrzydła, podobno owych Dyn, ktore braći w
zaboyſtwo, Sychemczykow w groby, Oyca ſtarego
w niezmierny żal wprawiły; podobno owych urody,
ktore Salomona ſerce od BOGA oderwały, *deprava-*
3.Reg: 11. *tum eſt cor Salomonis per mulieres*, czyli owych błą-
kaiących ſię po ulicach Ierozolimſkich Galantek, a
potym żałącym ſię, na ſzkody, *tulerunt pallium me-*
Cant: 5. *um*, podobno owa Zuzanna Abſalona, bez żadney na
ćiele makuły, *non erat in eo ulla macula*, gładkość bez
2.Reg: 14. makuły, bo ie był wſzytkie na Duſzę ściągnął; kto-
rego włoſy tyle kaydan na cudze ſerca rzucały, ile
pierśćieni z ſiebie roſpuſzczone po karkach toczyły.
Y te pieknośći iako nie były bez karania, tak y inne
nie będą, ieżeli z inſzych wzgorſzeniem prezentuią ſię;
iak ptaśnik nierozumne ptaſzyny na lep oczy cudze
na śiebie wabiąc, a ſwoiemi po ſtronach ſtrzelaiąc, pa-
trzących rania. Ale że nie o takich pięknośćiach Pro-
rok mowi. Hieronym Swięty tęn text piſma tłomacząc
świadczy, na prożne a gładko ułożone ſłowa tę gro-
żbę ſkładaiąc; *deſtruetur in die Domini, quidquid pul-
chrum*

chrum videtur in Verbis. Po podrożnych fátygách smáczno ná twárdym kámieniu zaſypia Iákob, o ſkłádaniu toczyſtych peryodow nie myśli, á BOG pátrząc ná Iego posłuſzeńſtwo, ktore z rozkazu Oycá ſwoiego idąc do Mezopotámij, czynił; *quod obediens Iacob, Parentibus ſuis iviſſet in Meſopotamiam*, obſzerny ná obfite błogosłáwieńſtwo dał mu przywiley, *benedicentur in te cunctæ tribus terræ.* Gene∫: 28.

Ow kálekà przy ſadzawce probátyczney 38. lat leżący, y słowá do Chryſtuſá, kiedy drudzy o rátunek wołáli, nie przemowił, tylko ſię żalił, *hominem non habeo;* á uzdrowiony zoſtał, *tolle grabatum tuum*, ſámá tylko ćierpliwość, według złotouſtego Doktorá perorowáłá zá nim: *cum vidiſſet IESVS jacentem, & cognoviſſet, quia multum tempus haberet, dicit ei: ſurge.* Ioann: 5.

Nie trzebá ſię ná słowá ſforcowáć, myśl święta, wdźięczny cnot koncent, ſwoią perora zdewinkuie BOGA, *clamat cor noſtrum cogitationum ſublimitate concentuq; virtutum*, mowi wielki Ambroży. Owá gorá, ná ktorey wierzchołku, zá roſkazem Boſkim Abráám miał ofiárowáć Izááká, názywáłá ſię: Pan widźi, *Dominus videt.* po Hebráyſku *Moria* co według świádectwá prácowitego Lirámá, znáczy mieyſce náuki: *quidam Hæbræi dicunt, quòd Moria interpretatur doctrina, vel mons Doctoris.* Geneſ. 22.

A czegoż to, y kto tám uczy? Abráám: nie miał ná to czáſu, drew ná ſtos ſkłádániem, krzeſániem ogniá ná zápalenie onych, záwiiániem rękawow do łátwieyſzego robienia mieczem, ná śćięćie Syná ſwego zabáwny, á dotego ktoż żalem ſerdecznym wſkroś przeięty może ſkładáć słowá? y łzy toczyć w ten czás ieſt trudno, ktore ulżywáć bolu, zwykły: *expletur lachrymis egeriturq; dolor;* nayſnádniey práwie odſzedſzy od śiebie dumáć: *parvæ curæ loqvũtur, ingentes ſtupent.* Sćinać, palić, ukochanego Syná, á ieſzcze iedynaká. *tolle Filium tuum unigenitum, quem diligis Iſaac:* co zá tortura! co zá kráiánie ſercá przy usłyſzeniu ták energiczney expreſsyi, *quem*

diligis! kto ieſt kocháiącym Oycem, niech powie. Lotowá Zoná, chociaſz tá Płeć ſzczebietliwa wſpoyzráwſzy ná Sodomę płomieniámi śiárczyſtemi pryſkáiącą, nie tylko zániemiáłá, ále w báłwan Soli obroćiłá ſię, niemogąc znieść Oyczyzny ſwoiey ruiny, dopieroż gdyby ná ginącego á ieſzcze ukocháne-go Syná. Poſtáremuż Abráám z Bogiem w ten czás rozmawiał. Ale iáko? kiedy z ordynánſu Iego chćiał włáſnego pod miecz y ná ogień ofiárowáć Syná. Ták mowi dowćipny Avendagno: *cùm obediret Abraam DEO, ejus obedientia fuit doctrina, & opus ſermo*: uczynkiem mowił, że był posłuſzny BOGV; y tá iego cnotá, do tych czas nas wſzytkich uczy, przykład z śiebie dáiąc posłuſzeńſtwá, ktore BOG przenośi, nád wſzytkie ofiáry, cáłopalne hekátomby, y holocauſta: *melior eſt obedientia, quàm victima.* Mowiſz że ieſteś posłuſzny BOGV, że iego przykazánia pełniſz, nie doſyć to: mow uczynkiem ſámym, wierzyć ći będźie, y do ſercá ſwego przypuśći. Ieſzcze w wnętrznośćiach Mátki zoſtáiący Ian, poznáwſzy Chryſtuſá w Zywoćie Pánieńſkim plaſáć od rádośći iák Dawid przed Arką począł: *exultavit infans præ gaudio in utero*. powitał Páná, y inſzym obiáwił, iáko uczy Albertus Magnus: *fuit propheta, in utero geſtiens oſtendit præſentem Redemptorem*. Prorokiem był, że prawdźiwego opowiedźiał świátu Zbáwićielá. A iákoż to? wſzák żadnego nie wymowił słowá: prawdá, bo y wymowić ná ten czas nie mogł; ále podſkoczył: *exultavit infans*, á tym ſámym uczynkiem, y inſzym go pokazał, y ſam wdźięczną do niego uczynił perorę. *Nondum ei permittitur clamare, & per facta auditur.* To, com powiedźiał, ieſt prawdá, ktora rázem urodźiłá ſię z świátem, y Bog ią ſam práktykuie: wprzod czyni, niż mowi, Wyſtáwił z iednego nic, tę obſzerną świátá Máchinę, ucháwtował gwiazdámi Niebo, zágáił ptáſtwem powietrze, oſádźił rybámi wody, upſtrzył kwiátámi, wyźielenił Drze-

Lucæ 1.

S. I. Chryſoſtom. 9.

Drzewámi, ozdobił Ráiem źięmię, á to wſzytko iednym słowem, dla Człowieká wygody, *ipſe dixit & facta ſunt*; ále wprzod niż go wymowił, uczynkiem wypełnił: *in principio creavit DEVS Cælum, & terram*: w przod zrobił, potym ápprobował: *Vidit DEVS cuncta quæ fecerat, & erant valde bona.* Vczynkiem nie słowámi pokazał ſwoię Wſzechmocność. Zárliwy o honor Boſki Eliaſz, y dosyć śmiáły, kiedy owe wysłáne od Achábá przećiwko ſobie pártye, ogniem znośił, kiedy kilká ſet báłwochwálſkich prorokow czyli kápłánow w pień wyćiął, á poſtáremu przed Iezábellą w gęſte láſy ućiekáć muśiał. Ale nie dźiw Krolowa rozgniewána, dosyćby powiedźieć, białagłowá groźiłá, ktoż by ſię nie bał; *non eſt ira ſuper iram Mulieris*. Zálękniony, że iuż był ná beſpiecznym mieyſcu y dálekim od ludźi zápomniał: uśiádszy pod ćieniem drzewá, żyćie ſobie zbrzydźił, á śmierći prágnął: *petivit animæ ſuæ ut moreretur*. Vżalił ſię BOG nád ſwoim Zelántem, ćieſzy go: *egredere & ſta in monte coram Domino*; á tym czáſem przyſtępuie do niego, z wielkim ſzumem y wichrem, ktory opoki kruſzył, gory wywrácał, drzewá łamał, źięmią potrząſał, ogniem palił, *& ecce Dominus tranſit, & ſpiritus grandis & fortis, ſubvertens montes & conterens petras.* To-to táka ſtruchlałemu Eliaſzowi poćiechá? drżeć y umieráć ráczey trzebá by, nie weſelić ſię, y ná tákie ſuki y puki záwołáć od ſtráchu, *non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Dla tego ſtánawszy ná tym mieyſcu Piſmá S. uczony Abulenſis pyta ſię, *ut quid Deus præmiſit ventum & commotionem & ignem, ut loqueretur Eliæ?* Co po tych wichrách było? y ſám ſobie tę rezolwuie kweſtyą: chćiał BOG (mowi) żáłoſnego rozweſelić Eliaſzá, obiecuie mu wielkie poćiechy, y áby temu wierzył wſpániáłość ſwoię pokázuie, uczynkiem ćieſzy, nie mową: *Voluit DEVS conſolari Eliam, certificando de quibuſdam bonis, quæ promitte-*

3. Reg. 19.

Exod. 20.

B2

mittebat; ut magis crederet Elias ostendit ei Majestatem suam; DEUS enim secundùm se invisibilis est. Chceſz y ty áby BOG do ćiebie przyſtapił; niech wprżod wiátry ſzumia, niech ſię źiemiá wzruſza, niech ogień do gory ſię wzbiia. Ia állegorycznie mowię, á mądry Berchoryus morálnie: *primo ſpiritus conterens petras;* Libro 10. Moral: Cap: 16. *iſte eſt timor DEI; tandem commotio: & hoc eſt quando homo de pænitendo & ſe de malo ſtatu amovendo cogitat, & ſe diſponit: poſtea venit ignis; & hoc eſt quando incipit fieri in corde aliqualis ad DEI amorem calefactio.* Chceſz y ty przyſtąpić z ſwoią perorą do Boga: niech ći przodkuie boiaźń Iego, przez pokutę odmiáná twoiego żyćia; niech ći przyświeca świętey miłośći ogień. Przemienił ſię BOG w ięzyki y ná Apoſtołow zſtąpił, áby o nim mowili, Iego Imię cáłemu opowiádáli świátu; ále coż wprzod uczynił, to, co y z Eliaſzem, pierwey ſzum y wiátry przepuśćił, niż náſtąpiły ięzyki, Actor: 2. *factus eſt repente ſonus tanquam advenientis Spiritûs,* dáiąc znáć: że uczynki przed słowámi powinny chodźić: bo ináczey tych słucháć nie myśli, poki támtych nie Avendagno będźie. *Opera debent præcedere loquelam,* w lewą ſię ten udáie, y ná drodze cnoty błądźi, kto bez uczynkow do BOGA ſię przebiera; mądrym záś, przed ktoremi to mowię, co lewa ręká w Piſmie S. znáczy, wiádomo. A kto nie wie, niech ſobie Rozdźiał 25. u Máteuſzá przeczyta, co tám powiedzą tym, ktorzy z roſkazu ná lewey ſtronie ſtać będą, ia tylko dwá słowá z támtego mieyſcá wźiąwſzy námieniam: *ite maledicti.* Chwali Oblubienicá pierśi Oblubieńcá ſwoiego Cant: 1. *meliora ſunt ubera tua vino.* Co to zá pierśi, puſzczam innych morálizmy, do moiey propozycyi przymawiáiąc ſię Philippus Abbas odpowiedź dáie: *ubera Sponſi ſunt exemplum, & Verbum: dextro velut ubere, magna faciens, ſiniſtro, magna dicens.* Oblubieńca pierśi znáczą uczynki, y słowá; práwą czyni, lewą mowi; kto záś lewą tylko nárabia, nie wiele wſkora, iák máńkut,

kut, *sola verborum Officia Regnum Cælorum non obtinent.* S. Hilar.
To prothásis Kazánia mego; żyćie Błogosławionego WINCENTEGO *de Pavlo* uczyni Apodosym. Rodźi się ubogo, bo ták y Chrystus. Niemogł wystáwionym po Salách, y przyśionkách Domu swoiego, dawnośćią okurzonym Antenatow swoich przypátrywáć się obrázom; bo choćby był y w Krolewskim urodzony, o nic by niedbał. Iákoż mizerna pochwała, ná ktorą kto inszy robił, *& quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra puto.* Iáko iest co chwalić, kiedy kto zacnośći urodzenia swoiemi ákcyámi dodáie lustru, ták iest co gánić, kiedy ią szpeći, tym nieszczęśliwszy, że przy iasnośći wielkich Przodkow, bárdźiey nikczemnośći iego wydáią się mákuły, ktorych by nie znáć było, w podłośći ćieniách. Piękna to Alexándrowi, że ma Oycá Filipá, ále piękniey Filipowi, że Alexánder był iego Synem: przećiwnym sposobem, coż potym Roboámowi, że Salomon Oćiec nád wszytkich Ierozolimskich Monárchow mędrszy, kiedy on sam prostak: ná coż się przyda Scipionowi, że Oćiec Afrykę nád swoie monstrá w odwadze dźiwnieysza pod władzą Rzymiánow podbił? kiedy iemu sámemu dla nikczemnośći pierśćień złoty znák szláchectwá z pálcá publicznie ná Ratuszu zdárto. Nie raz Dawid ták sławny serdecznemi zálał się łzámi, że Absáloná brátoboycę, á sobie rebelizántá zrodźił. Ták to y w Purpurach rodzą się mole, y w Libáńskich Cedrách krzewią się czerwie, ktore ie toczą, y w dyámentách znáyduią się skázy. W młodośći WINCENTY obrocony do prostey trzody, przez co pokazáło się *præsagium*, że miał być Swiętey Fundatorem y Oycem Kongregacyi. Czynił iák Dawid, ktory Pásterską laską rękę swoie do Berłá zwyczáił; iáko potym do Buzdygánu Romulus; z ktorego krwie więcey wyszło odważnych Hetmánow, niż sam przedtym w trzodźie ná pástwisku Owiec liczył: *Pastoritia Lavinij cohors plures belli Duces dedit, quàm*

 olim

olim greges paverat. Máryuſz tąż ręką zbierał korony, ktorą przedtym role pośiewał: *quâ ſevit Cererem, Regna metit manu*. Y coż to ſzkodźi, że z między ćiernia wykwitáią roże? że z gnoiu wyraſtáią lilie? że Słońce nie tráci świátłá pod chmurą, dyáment ceny y wbłoćie? znáć Cyruſá choć pod śiermięgą między páſterzámi Krolem; Serwiuſzá choć z Oycá niewolniká, iáko w Imieniu pokázował urodzonego, w kolebce do czego miał rość koło Głowy otoczony wydał płomień: y WINCENTEGO czym miał bydź, włáſny Oćiec ſkrytym inſtynktem uznáwſzy, do Szkolnych obráca zabaw, uczącemu ſię pod Fránciſzkáńſką dyrekcyą, iáką domowa fortuná pozwoliłá, umowiwſzy porcyą. Tá ſzczupłość wiktu, chćiwſzemu do náuki, niż do potraw Młodźiánowi nie záſzkodźiłá, iák y Demoſteneſowi; ktory ſpytány iákoby ták záwołánym Oratorem zoſtał, záraz odpowiedźiał, że więcey oliwy do lámpy, niż winá do puarow nálewał: *dum plus olei, quàm vini abſumerem*. Sálomon wſzytko umiał, choć ſię niczego nie uczył: do młodego mądrość przyſzłá, ktora od młodych ſtronić zwykłá; á co więkſza do śpiącego, lubo ſię oſpáłemi brzydźi: Szczęśćie iego było, ktore inſzych nie potyka, iáko y WINCENTEGO: prácowáć, nie doſpáć, nád ſexternámi, nád foliałámi bledniec, fałdow przyśiedźieć, y przytrzeć muśiał: *multa tulit fecitq́ puer, ſudavit & alſit*. Iuż y w ten czás nowy Orator uczynkámi perorowáć záczął. Z tey Szkoły Zakonney tyle pobożnośći, ile náuki; á obiedwie były znáczne nábráwſzy, do Toloſáńſkiey Akádemij przenioſł ſię; gdźie ná uczeniu ſię Theologiy śiedm lat ſtrawiwſzy, ſam laurem uwieńczony inſzych uczyć záczął, á przez to ná owę záſługiwáć nádgrodę: *qui erudiunt ad juſtitiam multos, fulgebunt ſicut ſtellæ*. Tá głęboka náuká wynośiłá go nád inſzych, ále wrodzona modeſtya, im był wyżſzy, tym go niżey kłádłá; przechodźił Głową innych, ále okiem

kiem nie przenośił: umiał ledwo nie wszystko, tego tylko do śiebie niewiedźiał, że umiał. Ták to prożne naczynie, zá naymnieyszym dotknieniem brzęczy; pełne choć mocno uderzone słyszeć się nie da. ládá piorko że lekkie, zá iednym wietrzyku powianiem do gory się unośi, á perły swoią ceną ćięszkiey, y wicher od swoiego centrum wydźwignąć nie może: ládá Mędrek o wysokich náukách, o ktorych tylko przez relácyą inszych słyszał, śmiáło choć bez konnexyi dyszkuruie, álbo swoię choćiasz nie wysmáżoną, dopieroż nie wydystylowáną ná pápier wylawszy ná publikę wystáwia, iák owá *Daniel*: 5. ręká, ktora kilká tylko słow y to ná zgubę cudzą z koncypowáwszy, záraz się zniemi ná śćienie, á ieszcze przed Krolem popisowáłá. Nie ták WINCENTY: pełny mądrośći, ále z nią nie wyieżdzał, chybá kiedy było, y to ná náukę inszych potrzebá. Wabił go świát: obiecowáno promocye: Niebo ináczey dysponowáło, nástapiłá Tunetáńska niewola. WINCENTY niewolnik! ktoż będźie wolny, kiedy sámá niewinność káydánámi brząka? Dźiwne Sądy Boskie, nád ktoremi iák nád odchłánią stánawszy, zádumieć się potrzebá z Doktorem Narodow. *O incomprehensibilia judicia DEI*: zrozumieć ie trudno tylko, z sámego skutku, iáko Bog przez śrzodki, ktore się nam zdáią złe, álbo przynamiey przykre, prowádźi do dobrego końcá. Powtarzam; WINCENTY niewolnik, áby wolnego y owszem ná wszelką nieprawość rozlanego iák wodá: *Ruben effusus es, sicut aqua*, w święta niewolą *servire DEO, regnare est*, Renegátá, Ziomká swoiego, przez iedno záśpiewánie *super flumina Babilonis*, á bárdźiey przez swoie świątobliwe Kápłáńskie życie, miałem mowić przez perorę uczynkową, áleć to iedno, wpráwił, Białeygłowy, á ieszcze nie wierney, iák oślice Báláámowey, skuteczney mowy ná to záżywszy. Powráca z nim do Oyczyzny, y pod rękę rozgrzeszáiącego

cego *Vice legata* Awenionſkiego oddáwſzy go, ſam ſię cále w zbáwienną uczynkową przed Bogiem perorę, im dáley, tym bárdźiey wpráwia. Vgruntowány ná opoce wiáry Chryſtuſowey, ták był nie wzruſzony, że y ſámo piekło potrząſnąć nim niemogło. Wiele było wykrętnego Iánſenizmu ſektarzow, ktorzy pod pretextem ściſłey konfidencyi perſwázyámi, łágodnemi namowámi, Sofiſtycznemi rácyámi, z tłumáczenia piſmá według ſwoiey potrzeby wźiętemi, á czáſem groźbámi, y wykrętnemi ſztukámi, WINCENTEGO do ſwoich błędow wabili; áby im byli dáli z ták wielkiego Mężá wagę, ále tyle wſkoráli, ile fále morſkie, ná twárdą Opokę biiące; ktore ná głázách rozbite, od záiádłośći pienią ſię; támtá z ich dáremnych impetow niby urągáiąc ſię, czyni exprobácyą: *quam fruſtra & murmure quanto*. Wytrzymał WINCENTY, ná śiebie biiące przećiwko wierze ſtoſy, máło to: cudze ná śiebie obráca, iáko owe ná iednego Sorboniſtę náćieráiące, ktore ná śiebie przeiął, áby támtego uwolnił; á potym ſam ie przez lat cztery ćierpiąc, ſlubem dożywotnim czynienia miłośiernych uczynkow, zwyćiężył. Tá żywość wiáry, wzbudźiłá w nim niepoięta żárliwość, á żárliwość chwalebną, iáka byłá w Moyżeſzu *Exod*: 32. w Fineeśie *Num*: 25. y tám dáley, nie táka, iáka w Iozuem *Num*: 11. w Ionaſzu *Ionæ*: 4. w Pietrze *Matth*: 16. y w inſzych ktorzy o honor Boſki uymowáli ſię, ále álbo nie dyſkretnie, álbo nierozſądnie, álbo iák Apoſtoł mowi, nie według umieię-
Rom: 10. tnośći: *æmulationem quidem DEI habent*, *ſed non ſecundùm ſcientiam*. Trzebá do niey wielkiego pomiárkowánia, trzebá umieć záżyć okolicznośći oſob, y czáſu, áby ſię ná dobry wytoczyłá koniec, Táć to żárliwość wzruſzyłá WINCENTEGO do zformowánia Swiętey Kongregácyi, zwabiłá wielu ná zbáwienne konferencye, ná Duchowne rekollekcye: wyſyłáłá uczonych y świątobliwych Iego Synow ná wylanie krwie

goto-

gotowych do Afryki, dla wspomożenia niewolnikow; ná dáleką wyspę Mádagáskár, y ná inne odległe kráie, dla náwrocenia báłwochwálcow; do Irlándyi, ná pociechę y náuczenie Kátolikow. Nie wspominam pobliższych w Krolestwie Fráncuskim z niezmiernym dusz pożytkiem niezliczonych Missyi, ktorych sam WINCENTY w krotkim czáśie 140. odpráwił, y iuż zgrzybiáły pod krzakiem gdźie we wśi, ná tey świętey roboćie żyćie zákończyć prágnął. Miiam iáko ná gálery oddánych, y sam, przez swoich Synow do pokuty żyćia prowádząc, do znoszenia ćierpliwie nędzy ánimuiac, rátował: przez co iáko wielu do skruchy przywiodł, ták y Turczyná BOGV przy chrzćielnicy oddał. Táż żárliwość ná nim wyrobiłá, że zá wolą wielkiego Sálezyuszá, y perswázyą idąc, duchownym iego Corkom, (milczę o innych tey płći Zakonách) wiodąc ie do wysokiey doskonáłośći, iáko naypierwszy sumnienia ich Dyrektor, przez lat 38. służył. że Ludwikowi XIII. Krolowi Fráncuskiemu bárdzo miły, (poniewaź go y przy ostátnim żyćia swoiego punkćie przytomnym mieć chćiał) á od Anny Krolowy niezmiernie estymowány, w Rádźie gábinetowey mieyscе máiąc, áby samym tylko osobom godnym Biskupstwá, Prelatury, y inne funkcye Duchowne dawano, ná prośby y groźby, ná konfidencye, ná przyiáźni, náwet y ná odebránie przedtym dobrodźieystwá nie máiąc względu, był Authorem. Ale wiedząc, że y przy żárliwośći wiárá bez miłośći nic niewarta, *Si habuero fidem ita, ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum*, do niey się cále udał: bo kto wierzy bez niey, z czártem się zgadza, kto cále nie wierzy nád niego gorszy; bo ten wierze nie iest przećiwny, miłośći tylko zćierpieć nie może. wszák ták Wielki Augustynie? *cum dilectione fides Christiani, sine dilectione fides dæmonis, qui autem non credunt, pejores sunt quàm dæmones*. Lubo wiárá do BOGA prowádzi: bez niey niemasz

1. Cor. 13.

Serm. 10. de Charit.

masz

Hebr. 11. masz do niego przystępu, *sine fide impossibile est placere DEO*, oney iednák, iáko y nádźiei do Niebá nie
1. Cor. 13. puszczą; *charitas nunquam excidit sive Prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt.* gdźie miłość tylko nayosobliwsze zgotowáne mieysce; bo y cnoty insze wszytkie bez niey nie máią należytey wagi, do odebrania wieczney rekompensy. Tá pryncypalna cnotá iák bliźniaczká urodźiłá się rázem z WINCENTYM, mogł
Iob. 31. był mowić z Iobem, *ab infantia mea crevit mecum miseratio, & de utero Matris meæ egressa est mecum*, z nim rosłá przy trzodźie, przy robоćie domowey, tym co miał, uboższych rátuiąc; przy Dworách znácznych, gdźie go práwie zá Swiętego miáno, dla niewinnego y przykłádnego żyćia, kiedy prostych wieśniakow przez Kátechizmy, przez exorty, przez Spowiedźi y żárliwe kazánia, prowádźił do BOGA. Tá w nim robiłá, że szpitale álbo stáwiał, álbo w nich służył, że Lotáryngią podczás głodu, wśie cáłe podczás powodźi y inszych áwántur żywił, żywił ták wiele żebrakow, chorych, y niedołężnych zbierał, rátował, y często u śiebie z wygodą chował, że więźniow náwiedzał, y karmił, że podczás splondrowánia Páryżá, śiebie y swoich w winnicy Chrystusowey wspołrobotnikow zápomniáwszy, nád inszych tylko serdecznie ubolewał nędzą, przez tę miłośierną exklámácyą: coż teraz niebożętá poczn ę! że nędzarzow umárłych przykłádē Tobiaszá grzebał, álbo ná ich nágośći pokryćie prześćierádłá y insze potrzeby posyłał: że dla wygody delikátney płći, dla wychowánia śierot y dla inszych świątobliwych ákcyi, Miłośierdźia Siostrom dał szczęśliwie początek; że nikt od niego z zmarszczonym czołem, álbo zápłákánemi oczámi, nikt bez poćiechy nie odszedł, wszytkim stáwszy się wszytko: *Omnibus omnia factus.* Táż cnotá miłośći z ćierpliwośćią złaczona czyniłá, że ná uszczypki, ná kálumnie, ktore naybárdźiey niewinnośći dokuczáć zwykły, *maximum innocenti malū*

calu-

calumnia, nic niedbał. Zárzucáno fałszywie (wstyd mnie wymowić że ták święta tráktuią niewinność; powiem iednák, wszák y Chrystusá nie piękniey tráktowáno, *ecce homo vorax & potator vini*) zárzucono mowię WINCENTEMV złodzieystwo, przed wielkiemi ludźmi dyffámowáno, grożono sądem. Idźie dáley złość ludzka: rozśiewa ná Dworze Krolewskim iednę szpetną ná niego potwarz: zádáłá potym y Symonią. Coż ná to WINCENTY? pewnie o honor swoy, y cáłey ná ten czás záczynáiącey się Kongregácyi; záżywszy poufáłych wielkiego imienia przyiaćioł, práwą y lewą opomináć się będźie: záżyie podobno owey desperáckiey, ktora często bywa rezolucyi, *flectere si nequeo superos, Acheronta movebo*, záżyie ná zemstę iákich infámisow, iák Elizeusz ná swywolne Chłopiętá niedźwiedźiow: *duo Ursi laceraverunt ex eis 42.* 4. Reg: 2. Dáleki od tego: náwet exkuzowáć się zá perswázya Krolowy niechćiał: wźiął był prawdá pioro ná wypisánie swoiey niewinnośći, ále go záraz porzućił, á śiebie sámego zgromił ták: áh nędzniku cożeś chćiał uczynić! O ákćie nieporownány! Dawid choć Mąż według sercá Boskiego, że mu tám ktoś słowem doiął, práwie piekłá ruszył: *diabolus stet à dextris ejus.* Iob Psal: 108. choćiaż antonomásticè ćierpliwy, przećież nie raz sarknał, wyżáłowáć nie mogł, że się kiedy urodźił, *pereat dies, in qua natus sum*, ná prześládownikow skárżył się: *quare persequimini me?* á WINCENTY bez Iob. 3. pomyślenia o zemśćie, zá swoich przykłádem Zbáwićielá, modlił się, uczynkámi nie słowámi swoię explikuiąc niewinność. Ták do znoszenia krzywdy przyzwyczáiony zdał się, że ćiáłá nie miał y pássyi, lubo to sámo wydawáło go Mężem, że ták wiele ćierpiał, wytrzymuiąc bez naymnieyszego obrzydźenia obelgi; zádáiąc sobie mortyfikácye dyscyplinámi, żeláznemi pasкámi, ostremi kolcámi, ná grubych strożakách niespániem, lichemi potráwámi, ktore ieszcze skryćie

 gorz-

gorzkim dla nieſmáku poſypował proſzkiem. Poſty mu były miłe, álbo według Hieronimá S. lubo o kim inſzym mowiącego, igrzyſkiem, głod zá pokarm *jeiunium pro ludo habuit, inediam pro refectione.* Ták to

Epiſt. 14. kocháiące BOGA duſze ogień tylko Niebieſki, według

Gregor. Grzegorza Wielkiego karmi, *amantium animas, Caeleſtis ignis nutrit.* Tą tylko dyſtynkcyą WINCENTY od Męczennikow, według ſentymentu Bernárdá, rożny, że tym Tyráni ćięſzkie, ále krotkie zádawáli męki, on lżeyſze dobrowolnie, ále długie y uſtáwicznie ćierpiał; dotego z támtemi przez wylanie dla wiáry krwie zrownáć ſię prágnął. Roziáśniał tą uczynkową perorą, miałem mowić heroicznemi cnotámi, álec to iedno, WINCENTY: wſzyſcy ie w nim práwie ádorowáli, on ich tylko w ſobie nie widźiał, głowny chwały nieprzyiaćiel, ktory y teraz gdyby w Niebie páſſye bydź mogły, nie byłby kontent, że o nim mowię; lubo ia, iáko Wielki Auguſtyn o nie mnieyſzym Názyanzenie powiedźiał, cnotę chwaląc, o nim milczeć nię mogę: *VINCETIUM laudans virtutem laudabo.* Vćiekał przed chwałą, słowámi ſię brzydząc, iáko

Orat. 31. uczynkowy Orator: nie potrzebnym ná świećie ćiężárem ſię ſądząc, podłe usługi ſobie eſtymował: bywſzy Głową Kongregácyi, do nog Synow, iákoby zá winę iáką ſkłániał ſię. O wielki wieku náſzego Mężu! Co uczony Filo o Moyżeſzu nápiſał, y tobie właśńie

Philo. lib. 13. V. 11. ſłuży: *merito ſtupori erat omnibus, tanquam naturae miraculum, incertis, qualis mens in eo habitaret, humana, an Divina, an mixta, utroq́; cum nihil vulgare haberet, auguſtiora caeteris omnia.* Byłeś z ludźi ále nád ludźi, nátury Cudem, ktora ledwo poznáć ſię dáłá, że w tobie byłá ludzka, coś do Boſkiey przychodząc. Wſpoyzráwſzy ná Swięte Iego ákcye, á náwet ná ułożoną według Reguł modeſtyi ćiáłá Symetryą, rozumiałbyś był że Anioł, gdyby był ćiáłá niemiał; y owſzem nád Aniołow, bo w tych choć bez ćiáłá,

dopie-

dopieroż gdyby byli w ćiele, te mánkámentá upátrzył, ktorych w WINCENTYM nie było: *etiam in Angelis reperit pravitatem.* W ostátnim żyćia swego punkćie, proszony od swoich Synow o benedykcyą, dáć iey nie śmiał, áby zwyczáiu swego w perorze nie odmieniał, myślą ią dáiąc, nie słowámi; oraz áby pokory swoiey nie náruszył, podleyszym się kłádąc niż byli o nię proszący: do BOGA ich odesłał, z tą ásekurácyą, *qui capit opus bonum, ipse perficiet*; ktoremu wnet y Duszę swoię oddał, áby się iuż dáley nikt Iego pokorze nie przykrzył, y wielkośći mu w cnotách nie przyznawał; iákoby to Słońce nie było w oczách ludzkich większe, przy swoim zachodźie: wszák kolosy y w studni wielkie, y Málárskie sztuki naylepiey się wydáią przy ćieniách: WINCENTEGO pokorá tym po śmierći wyższa, im przed nią zdáłá się niższa. Ale coż ia o Iego śmierći mowię! żyie; wszák według swoiego dożywotniego zwyczáiu do tych czás przed Bogiem świętemi uczynkámi peroruie; ktorego y w tryumfuiącym y w woiuiącym Kośćiele ubłogosłáwiły. Zyie: wszák cudá czyni, ślepym wzrok wráca, niemym z urodzenia mowę dáie, zkáncerowáne członki zdrowi, párálize wypędza, á to wszytko czyni w iednym momenćie. Zyie, uczy, náukę Duchowną dáie cáłey práwie Europie, w Swoich godnych Synách, duchá im swoiego, iák Eliasz Elizeuszowi zostáwiwszy, *requievit Spiritus Eliæ, super Eliseum*; 4. Reg. 2. ktory ich do perory uczynkowey ánimuie. Zyią nim śćiśle choć bez obliguiących więzow, bez ślubow Zakonnych, y nayśćiśleyszey dáią z śiebie przykład obserwie. Sáme náwet w tym zazdrość zwyćiężywszy: *quis enim livescere possit, quòd nunquam pereant stellæ.* Claud: lib. 3. de laud: Stil: Niechże tym duchem żyią ná záwsze, niech idą torem owego Báránká, ktory księgi otweráć umie, y wie co się w nich zámyka. Wdźięczni odebránych dobrodźieystw, zbłądźić nie mogą, przy ták wielkim Iego świetle, *lucerna ejus est Agnus*: niech z námi do tegoż swoiego wielkiego Fundatorá supplikuią, áby iáko ná źiemi był przez Swięte uczynki swoie Bogu wdźięcznym Oratorem, ták y w Niebie, áby zá námi záwsze perorował. á ia przydáię, A M E N.

CHWAŁA
B. WINCENTEGO
od PAWŁA
Ná
TRONIE BARANKA,
w Seminaryum
IVNOSZY FVNDATORA,
Iáśnie Oświeconego Xiążęćiá IegoMośći
KONSTANTYNA FELICYANA
SZANIAWSKIEGO,
BISKUPA KRAKOWSKIEGO, XIĄZĘCIA SIEWIERSKIEGO,
IN CORONA
Iáśnie Wielmożney, Nayprzewielebnieyszey, Przeświętney
KAPITVŁY KRAKOWSKIEY.
Od X. IANA STANISŁAWA PIESZYCKIEGO,
Alumná Iego Xiążęcey Mośći
Pánegirykiem
OGŁOSZONA.
Roku, ktorego Pan Chwały ná źiemię zstąpił. 1730. Dniá 5. Czerwcá.

Ecce ego mitto vos sicut Agnos. Lucæ 10.

Słowá z Ewángelij ná Text Blogosłáwionego WINCENTEGO od PAWŁA náznáczoney.

Vż z naywyższych Rzymskiego Wátykánu Olimpow, ná wszystkie świátá częśći obroconych, pokazána wynieśionym w komput Błogosłáwionych sług Boskich, expedycya Twoiá Błogosłáwiony WINCENTY od PAWŁA, Fundatorze Kongregácyi *Missionis*, y PATRYARCHO. Już ćię prezentowáłá świátu Swięta pierwszey

pierwszey powagi Stolicá Apostolska, *ecce ego mitto vos sicut Agnos*, publiczną z Kátedry decyzyą. Iuż cię Błogosłáwionym ogłośił BENEDYKT XIII. tego Imienia Papież, á sam ludzkim zdániem, rzeczą y tytułem, Błogosłáwionym w życiu ieszcze uznány, przeniosł się do Ciebie w Niebo, ná Fest wieczney Kánonizácyi od Tybru Rzymskiego portu, podnióższy *Vincentio* zwyćięzne znáki, włásnemi Herbow Rzekámi w Niebieski w płynał Erydan. Zywot twoy cnot pełen u ladu Błogosłáwionych, y fortunnych Insuł zostáwiwszy, gdźie niby świętszy Iázon przy złotym Runie stawasz tu szczęśliwie. Widźiemy cáłą Beatyfikácyi Appárencyą, pod znákiem *Iásnie Oswieconego* IUNOSZY, Pásterską powagą wynieśioną ná Wawellu Gorze, pogránicznym Wátykánu terminie, firmámenćie zodyácznego Bárányka, illuminowány iásnoświetnemi promieniámi, *Radiis lucentibus Agni*, ná ktorey Błogosłáwiony Pátryárcho záłożonego Missyi, *mitto vos*, brzegu dochodźisz obedyencyi. Zywy Prototyp prezyduiący Biskupiey Stolicy Báránek, podnieśioną ku krokom schyláiąc nogę, oczywiśćie bieg ten, *Ecce mitto vos sicut Agnos* prezentuie, y w sámym wyrázeniu wdźięczności pełnym, niezgásłáć toruie słáwę. *Clarior æthereo radiet tua fama nitore*. Stawáiącemu pod firmámentem Słońcá Bárankowi, Symboliczny przypisał koncept. *Sydus erit sub Sole novum*. Błogosłáwionego WINCENTEGO od PAWŁA, fundowána w ozdobách IUNOSZY Konsystencya, złaczywszy się áspektámi, *ab Annulo Piscatoris* w schodźi *Sydus sub Sole novum* u kresu. *Ecce mitto vos sicut Agnos*. Tę głośną Beatyfikácyi słáwę rozwinione Sekundy żagle, Przeświętney Kátedry zaszczyt, troiste Korony ná termin dźiśiay wysádźiły. Y ztad ieszcze iák z zrzodłá, szerokość oceánow, wypływa Błogosłáwionego WINCETEGO od PAWŁA znáczna chwałá. Vrodzenie Iego Akweńska Dyecezya, w niey wioská *Poy* názwána,

na, Rodźice Gwilhelm *de Paulo* y Bertrandá *de Moras*, ubodzy prawdá w świátowych dobr posseſſyą, ále w Chrześćiáńſkiey pobożnośći wiárę bogáći náder. Sześciu Synow mieli bogoboyni Rodźice, WINCENTY był trzeći między niemi, ſrzednie otrzymał mieyſce, właśnie gdyby pierwey Błogosłáwionym został, niżeli żyć záczynał, *medium tenuere Beati.* Iákoż káżdy punkt żyćia Iego ákcya byłá ſpráwiedliwych. Z młodu WINCENTEGO do páśienia trzody owiec obrocono; co záraz znáczyło nieomylnie przyſzłe z Rzymſkiey Kátedry *mitto vos ſicut Agnos* Decyzye, y zpráwdźiło teraz obiecáne Prognoſtyki. Tákiemi drogámi od goſpodárney kondycyi dozoru trzody, dochodźił przedśięwźiętey Błogosłáwionych mety, WINCENTY od Pawła. Dány ná náuki, do Szkoł Akweńſkich, znácznie w doſkonáłośći poſtąpił, że ktory dopiero Dyſcypułem, iuż inſzych Mágiſtrem y Preceptorem zoſtáwſzy, nie długim czáſem Owczárni Chryſtuſowey pilnie prácowity ſtał śię Páſterz. Potkány z wákuiącą Plebánią Kliſką, żárliwy Kápłan, ſtáránia około duſz prácowitych, przyiął funkcyą Apoſtolſką y nie tylko poſtronnnych ná Páráfiach Xięży przykłádem ſwoim, bárdźiey Duchem pałáiącym Boſkiego Enteuſzu utwierdźił; dwunaſtu młodym Klerykom dał edukácyą; Kośćioł potrzebnemi ozdobił ápparatámi, y z fundámentu nowy wyſtáwił; ále też wſzyſtkich Páráfiánow ná drogę cnoty y pobożnośći wprowádźił, iż co nie lepſze od Heretykow wiedli żyćie, práwie przeſtępuiącym przykazánia Boſkie przyrownáni kozłom; reformowáni ná poſturę Anielſką, niewinnych Báránkow, kſztałtem ſwoim poſyłał do Zbáwićielá Chryſtuſá WINCENTY, *mitto vos ſicut Agnos.* Piękna przyznam śię nádprzyrodzoney eſtymy cnotá, zwyćiężone ſtoſowáć wſzytkim chęći, wſzytkim ráczey ſtáć śię, wſzytko,dla pozyſkánia Zbáwienia bliźnich zupełnego. Páwłow to tylko powolność y WINCENTYCH,

Omni-

Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos. 1.Corint:9.
Cokolwiek w nim od poczatkow wiekow czyniłá wrodzona *ad optima Indoles*, záwſze ſzukáłá ſzczerze przyſługi poſpolitey. *Omnibus omnia factus.* Vznáły Herezye y niezbożne Iánſenizmu błędy, ogłaſzáiącego Ewángeliczne prawdy Zelántá, ubogich niezliczone kupy, ſzczegulnym ſtárániem WINCENTEGO w ćiężkiey rátowáne nędzy, *Auxilio miseris ferre solebat opem*, nie tylko pieniądzmi, ále náwet oſtátnią ſuknię y zádłużone kredyta wſpomożeniu mizeryi ofiáruiąc. Wynośili go iák Egypt Iozefá Sálwátorá, *Omnibus omnia factus.* Miáły go Ambony zá ſłodkiey wymowy Ambrożego, ſadźiły złote ſłowá, zá Chryzoſtomá, pokázował głębokiey uwagi rozſadek drugiego Auguſtyná, *Omnia omnibus factus.* Widźiáłá Ambyáńſka Prowincya tyle u niego cnot heroicznych, ile Swiętych liczy *Pantheon*, y pierwſza ná ſobie zbáwiennych pożytkow doświádczyłá. *Tam felix primorum cæpit principia rerum*, nowo záczęta Miſsya WINCEN TEGO, ktory fundáment ná niey cáły zákłáda, Kongregácyi, w iednym proſtego ſercá Penitenćie; wſzytkim do ſzczerey pokuty wrotá otworzyłá. Dźień był náwrocenia S. Pawła, kiedy WINCENTY *ore facundissimo* máiąc Kazánie, ták doſkonále wymowił, y pokazał potrzebę ſpowiedźi generálney, że do Swiętey pokuty wzbudzona niezmierna ludźi frekwencya, koniecznie więcey Káplánow, w pomoc ádminiſtrowánia Sákrámentow Swiętych, wyćiagáłá. Dáley od tąd uśilna potrzebá, *extremæ causa salutis* poſzłá Miſſya pomnożona, BOG ſam *Scrutator & Rector cordium* formował w ſercách ſwoich wiernych *opus salutare* Pierwſzy inſtynktem Páńſkim, iemu miłą y wonną ofiárę, ſobie wieczney ſławy pámięć zoſtáwił Arcybiſkup Páryſki, Ian, Fránćiſzek *de Gondy* Brát Xiążęćiá *de Gondy* Generałá Galer, Ci weſpoł z Xiężną perſwádowáli WINCENTEMV, áby przyiawſzy ſtárſzeńſtwo

F ſtwo

ſtwo ná ſiebie Kollegium Páryſkiego, *Bonorum Puerorum* rzeczonego, w nim Kápłánow, ktorychby wokácya święta odpráwowánia miſſyi złączyłá do zgromádzenia, konſerwował pod Generálſką tytułu Iurydykcyą. Zezwolił pokorny WINCENTY tym propozycyom, y przyiąwſzy autentyczny kontrákt Fundácyi, ſłużyć BOGV ſpolną wſtępuiących Bráći komitywą ſzczęśliwemi przyzwolił Miſſyámi. Tę utwierdźił záraz powtorzoną rokámi Konſtytucyą Ludwik dwunaſty Krol Fráncuſki, á potym Vrban oſmy Papież, ordynował wſpániáłą wyrokow Sentencyą náſłunkcye náuczánia Ewángelij grubych Narodow. *Ecce mitto vos ſicut Agnos, inter lupos*, áprobuiąc pod Imieniem *Congregationis Miſſionis*. Tákim trybem od Swiętego Pawła WINCENTY kierował cnoty ſwoie ku BOGV, poſłány prerogátywą Rzymſkiey Stolice, iák Niebá tykáiący, pełen modeſtyi Báránek; y tákim mowię Błogoſłáwiony WINCENTY od Pawła doſzedł chwały podobney Báránkowi. O tym BOGV, *DEO & AGNO ad majorem gloriam*, zá Twoim *Beatiſſima Virgo*. Nayświętſza MARYA Panno y Mátko Boſka Błogoſłáwieńſtwem.

WIele muśi gorzkich wylać potow, kto do nieśmiertelney żegluie ſławy, wiele ponośić prac, trudow, y fátyg, kto do wyſokiey zábiega mety. *Qui cupit optatam curſu contendere metam, multa tulit fecitq; puer, ſudavit & alſit.* Swiát nápełniły Rycerſkie Herkuleſá dźiełá, y ſáme wyſtáwiły ſobie teátrum kolumny terminálne, *non plus ultra*, ále káwálerſkiemi mężnie pracámi śiedmiogłowne hidry, Lwy, y wálne mury Troiáńſkie, do cudow przyliczone záwoiował. Wprzod woiennych śił áttákiem zmácerował Włoſkie gory Alpes Annibál, niżeli *ſepticollem Romam* wielowładną obiał potencyą. Trzebá przebyć by naytrudnieyſze niebeśpieczeńſtwá zawody, żeby

ſtánąć

ſtánąć u pożądáney Fortuny kreſu. *Per mille pericula rerum, tendimus in Latium.* Ináczey świát, ináczey powabne ćięſzkich pokus ponęty, przechodźiłá Błogoſłáwionego WINCENTEGO od Pawła świątobliwość, ktorey iedno było woiowáć z nieprzyiaćioły duſznemi, co zwyćiężáć. Gdybym wſzytkiego żyćia látá, dni, y momentá komputował, mowićbym powinien o nim, co o Alexándrze Wielkim Pánegiryſtá. *Non annos, ſed victorias numero*, y owſzem więcey ieſzcze, bo zwyćiężáiąc cáłego śiebie Chryſtuſowi, naymężnieyſzych Hektorow przewyżſzył mocy. *Fortior eſt qui ſe, quam qui fortiſſima vincit mœnia.* Iáko oſobliwa między áffektámi ludzkiemi kondycya wiktoryi, wiele mocną nád ſobą ſámym potęgą, ták nátura ſwoią teátrum tryumfu zápalić, ſzczegulna Fenixow właſność. Dobrowolna zábitego Báránká komplexya, przy ſolennych zwyćięſtwách milionowe odbiera ápplauzy, y okrzyki. *Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem & honorem, & gloriam, & benedictionem*, bo to włáſney krwie eryguie ſam *trophæum*. *Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt accipere virtutem & honorem & gloriam & benedictionem.* Wyſławia go ieden z Poważnych Seniorow, że *vicit Leo*, iákby łáſkáwy Báránek Lwem był, zwyćiężcą *vicit* Leo, y ſłuſzne; tákowe bowiem rezolucye, bárdźiey lwow mężnych prezentuią *vicit Leo*: iednák ná publicznym Tronie powſzechnych kreatur ápplauduiącą Sceną ośiadł Báránek Tryumfátor. *Sedenti in Throno & Agno, benedictio; & honor, & gloria in ſæcula.* Iemu nieśmiertelne Laury, Iemu uwielbiony honor y chwałá wiekámi záwołána. *Sedenti in Throno & Agno, benedictio, & honor, & gloria in ſæcula.* ztąd, iż godną do pierwſzych ákcyi ſprawą nieoſzácowáne z żyiacych, częśći zdobywa łupy. *Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem & honorem & gloriam & benedictionem.* Rzecz nieporownáney ápprehenſyi, y zniewolić náturálney dukt woli, heroicznym geniuſzem y w

Apoc: 5.

zaſłudze cnot godnośćią ſławnych pozyſkáć ſpoliały. *Dignus eſt Agnus qui occiſus eſt, accipere virtutem & honorem & gloriam & benedictionem.* Ktoż tedy utorowánym ſukceſſow przedźiwnych śládem w zawody poydźie do ſzczęśćia, potrzebá zupełnie nátury chęći przemienić w Báránká reformę. Odpráwuie nieodmienna poſtáći cera, poſłány Authorámentem Miſſyi *mitto vos ſicut Agnos*, dźiśiay tu zámierzony termin Błogoſłáwiony WINCENTY od Pawła, ktoremu wiktorye z Imienia Pálmy od Pawła ná punkt trymfu ſzácuia ſię. *Totum te palmis veſtiri Paule neceſſe, namq. tui toto Corpore, victor eras.* Był wiktor WINCENTY, był od Pawła, *Sicut Agnus vinctus, Chriſti Ieſu, pro vobis Gentibus*, dla zbáwienia narodow włáſnym życiem, chęćiámi Chryſtuſowi zwyćiężony, godźien dygnitárſtw chwalebnych y benedykcyi. *Dignus eſt Agnus qui occiſus eſt, accipere virtutem, & gloriam, & benedictionem.* Pánował moca władzy nád namiętnośćiámi iego, nieprzełamánym umyſłem goracy zelus, w pośrzod rożnych ſunkcyi, wielkiey liczby zabaw ná Krolewſkich Páłácach, iáko też w prywatnych cellách záwſze *vicit Leo.* Io! głośiłá *fama pietatis.* Dáley rozeſzłá ſię inaugurácya Błogoſłáwionego WINCENTEGO od Pawła, ku Stolicy naywyżſzey Báránká Tronu; dáie pochob wyrázna od Máieſtatu Sentencya. *Qui vicerit, dabo ei ſedere mecum in Throno meo; ſicut ego vici.* Idźie ná odgłos *miſſus* Błogoſłáwiony Fundator, Miſſyonarz, *nomen & acta probant.* Iego wygráne z świátem Antágonie, utrzymuie przy Tronie nieodmienna deklárácya. *Qui vicerit dabo ei ſedere mecum in Throno meo, ſicut & ego vici.* Więc zkomputowánym przywileiem pokorny cnota Báránek intromiſſya otrzymuiac, záśiáda ná Trone, gdźie Echo wynioſłe Beatyſikácyi WINCENTEGO od Pawła brzmi Tryony, *ſedenti in Throno & Agno, benedictio, & honor, & gloria in ſacula.* Doſyć było dla Błogoſłáwionego

Ephes. 3. Apoc. 3.

nego WINCENTEGO od Pawła ieszcze w życiu powagi, y reputácyi, kiedy go Nayiáśnieyszy Monárchá Ludwik czternasty Krol Fráncuski nayżyczliwszym w Párlámencie swoim, Konsyliarzem máiąc, przy złotym Runie, Báránkiem skromnym názywał, y od sercá nośił. Ale więcey iest, że porownány prerogátywie Tronu, w niedośćigłych Tytułách Beatyfikácyi honoru, y chwały ná Stolicę uczynił ingreß. *Sedenti in Throno & Agno Benedictio, & honor & gloria in sæcula.* Wzywał pożądánemi prágnieniámi, iák sucha źiemiá ochłody, Duch Izáiaszá Prorocki, Páńskiey łáskáwośći. *Emitte Agnum Domine Dominatorem terræ, de Petra deserti, ad montem Filiæ Sion.* Isaia 16. Nigdy nie był *pro Domo* Oratorem Błogosłáwiony WINCENTY od Pawła, lecz prawdźiwe cnoty mowiły zá nim do Wátykánu o godną zasługom koronę, pobożnośći áktom, á osobliwie zyskánia dusz wcále czuwáiący ubogich wieśniakow, ktorych naywięcey w błędliwych ćiemnośćiách zostáiących informował; wiáry Kátolickiey ártykułow, oraz drogi zbáwienia wyuczyć, ślubem śiebie, y Kápłánow Kongregacyi obowiązał. Cudowną ku BOGV y bliźniemu miłośćią, rozszerzáiącym serce Iego Duchem Swiętym rozpalony, fundáment wszytek procederow swoich *in charitate* założył; zkąd przezacne Siostr miłośiernych Zgromádzenie *Societas Puellarum charitatis* początek wźięłá. Authorem y Fundatorem tego Błogosłáwiony WINCENTY od Pałwa, tym bárdźiey ná Kárdynálne y Theologiczne doskonáłośći podnieśiony ku Niebu; im głębsze *charitatis* lokuie w źiemi fundámentá: *Nunc autem manent Fides, spes, & charitas, tria hæc: major autem horum est charitas.* 1. Cor. 13. Gdyby tu ięzyki ludźi y Aniołow mowiły zá WINCENTYM, dźwiękby tylko uczyniły bez skutku, ále, że oboiętna uniwersálnych tálentow Monárchini *Charitas*, od milczącego ná wszystkie persekucye y penurye włáśnie Báránká, *sicut Agnus coram tondente*

 se sine

ſe ſine voce, ſic non aperuit os ſuum, bo w przypadkách zwyczáynych, oraz umartwieniách, przy nich nie umiały pokazáć powinney náturze páſſyi, lub rebellyi. Ze mowię, podáię *ad Orbis & Vrbis Dominum*, pokorną propozycyą o wyprawę *Agni manſveti* WINCENTEGO od Pawła, z Swiętey opoki Piotra Kátedry, ná gorną Syonu Niebá konſyſtencyą: *Emitte Agnum Domine, Dominatorem terræ, de Petra deſerti, ad montem Filiæ Sion.* Mowcá przed wſzytkiemi Prorokámi, łágodnemi ięzykámi, y dowćipnemi rozumy, *charitas nunquam excidit, ſive Prophetiæ evacuabuntur, ſive linguæ ceſſabunt, ſive ſcientia deſtruetur.* Promowuię intereſs honoru cnocie powinnego w heroicznym ſtopniu, *Emitte Agnum Domine, Dominatorem terræ, de Petra deſerti, ad montem Filiæ Sion*, y ſkutek pożądány otrzymuię. Wywodzą Pſalmiſty pienie, przedźiwną gor z págorkámi tryumfu ſcenę, Pſal. 113. *Montes exultaverunt, ut arietes, & colles ſicut Agni ovium.* Bez wſzelkich figur, żywe *theatrum* oczywiſtych widokow, *ſepticollis Roma*, y gorny Wawel, Tám *colles ſicut Agni ovium*, więcey niżeli przy Orfeuſzá melodyi ſkaczące mury, ruſzyły z gruntu ſolennych weſołośći ámbitem, Ablegatá Błogoſłáwionego WINCENTEGO od Pawła, *mitto vos, ſicut Agnos*, ktory poſelſką funkcyą wźiąwſzy ná śiebie, Wodzem wielkim opowiádánia słowá Bożego, iák z poſrzodku Bogow Merkuryuſz wysłány, tu przychodźi; *vocabant*
Actor. 14. *Paulum Mercurium, quoniam ipſe erat Dux verbi.* gdźie przyimuie, reprezentuiąc hucznych rádośći *ſalve, montes exultaverunt, ut arietes*, záſzczycony pánuiącym Baránkiem Wawell ingreſs ná honor Beatyfikácyi Iego; áż pod obłoki wyprawia ápplauzy wſpániáłośćią wynieśione cáłey Europie, *montes exultaverunt ut arietes*, áby fortunnym Miſſyi krażeniem Błogoſłáwiony WINCENTY od Pawła, doſzedł chwały podobney Báránkowi: *montes exultaverunt ut arietes.* Dźiwowáły

wáły śię pod Afrykáńſkim Monárchą, niezwyczáynych źiemi rewolucyi wieki, że *ex atomis tumuere montes*, áleć y to nieposledniey trzebá mieć reflexyi, iż *montes exultaverunt*, *ut arietes.* Nie wielka poźiemnym págorkom, ná Kárpáckie Gory Akwilonow zánieśionym impetem, nádać śię w Olimp, lecz obćiążoney grándecą ſwoią gorze poſkoczyć zapędem wyſokośći, dźiło to Báránkow, á Iunoszow. *montes exultaverunt, ut arietes.* Iákoſz dźiśieyſzy ſolenny Beatyfikácyi Akt, kiedy w chwale podobney Báránkowi tryumfuie WINCENTEMV od Pawłá, oraz tryumfuie y IVNOSZY Twemu, *láśnie Oświecony Mośći Xiążę*, wielki Fundatorze y Protektorze, *montes exultaverunt*, *ut arietes.* Ruſza wſzytka máchina áltecę ſwoię Wawell *virtute æmulâ*, do prerogátywy Wátykánu wynieśiony, gdźie odgłos dáiąc ferowánego Dekretu, *mitto vos, ſicut Agnos*, przez repreſs Krákową, *alterius Romæ*, rządźiſz Kátedrą w troiſtey *Pontifex* Koronie. *Te multiplicat*, nie tylko wiktorya ſtáteczney iednoſtáynośći WINCENTEGO, wielkiego iednego Biſkupá mową wſłáwiona; że WINCENTY ieſt záwſze Xiędzem WINCENTYM; bá y ſámiż nieprzyiáźni przyznáią Iánſeniſtowie z Herezyą ſwoią od niego przytłumieni, ále *florum Lilia Reges*, rozśiane munificencyą Fudatora *Semina*, obfitey wſpániáłośćią kreſcencyi wiecznie wdźięczne *candore*, Fráncuſkie Liliie, między nimi piękna Symetrya prezyduie Iunosza *Author*, *& Agnus inter Lilia*, ktoremu wonne, y nieśmiertelne Laury, pod nogi ſkłáda, *mittebant coronas ſuas*, Kongregácya. A ztąd ieſzcze, gdy *montes exultaverunt*, *ut arietes*, powſtáie w Olbrzymie ſzczęśćie, wielki heroicznych prac Miniſter, peregrynácya *ad Lumen* świátu *ut Gigas ad currendam viam*, Błogoſłáwiony WINCENTY od Pawłá, zoſtáwuie exemplarz śladow ſwoich, *Missionis* drogę; gdźie káżdy punkt życia Iego wiecznośći perłá, upominek rycerſkiey gonitwy, ktorą iáko zupełney

pełney

pełney zwyćięſtw dobiegł mety, ták do niey od Pawła idąc, z Pawłem nući duchem ſercá, y uſt Iego: *Bonum certamen certavi, curſum conſumavi, fidem ſervavi; in reliquo repoſita eſt mihi corona juſtitiæ.* Tá záś y Twoie *ambit* ſkronie, *láśnie Wielmożna, Nayprzewielebnieyſza* Kápituło. Ieſteś *honoris honos, infularumquè Corona*, bo y liczyſz u śiebie, y Polſki záſzczycaſz Senat komputem ſtopniá Purpuratow: Maſz ſáme *ad Infulas nata capita*; więc włáſney ápplauduy Fortunie, kiedyć WINCENTY od Pawłá, *victrici cingit diademate frontes*, tryumfalną czyniąc koronácyą. O ſzczęśliwe kiedyżkolwiek w żyćiu WINCENTEGO expedycye! że pod wámi laury zwyćięſkie wić śię godźi. Właśnie mowić ſłuży, co niegdy Krolowa Sábá, do Krolá przybywſzy Sálomoná, uznáiąc doſkonáłość iego, w pochwale rzekłá: *Vicisti famam virtutibus tuis, beati viri tui, & beati ſervi tui, qui aſſiſtunt coram te omni tempore, & audiunt ſapientiam tuam.* To ia dźiśieyſzemu wyznáię Pátryárſze: *Vicisti famam virtutibus tuis, beati viri tui, & beati ſervi tui &c.* Zwyćiężyłeś cnotámi ſłáwę; od Ciebie Błogosłáwionego ſpada ná Synow, y ſług twoich punkt ſzczęśliwośći. Imię Twoie *miſſus*, to ieſt Miſſyonarz, od Miſſyi Anielſkiey powinnośći, oraz y nomenklácyi: wſzákże *miſſus* znaczy, co *Angelus*. Ieżeli tedy Prześwietna Kongregácya bierze od ćiebie denominacyą Miſſyonarzow, toć iáko ſam ieſteś, ták y káżdy, co Miſſyonarz, to Anioł. Ztąd winſzuię prześwietna Kongregácyo doczekáney fortuny, Niebem ſámym ſzácowáney, wſzytká ći ſpływa Benedykcya od głębokiey pokory, y náuki Inſtytutorá Twego, y Fundatorá. Záczym Iego *inſiſtendo* Regułom, dochodźiſz, że z Nim *vicisti Famam virtutibus.* A coż ieſzcze w pochwałach wyſtawięć zá koloſs Błogosłáwiony WINCENTY Fundatorze Kongregácyi? y co iuż ná wyſłáwienie Ciebie wymowię? kiedy przytłumiona hu-

2. Paralip. 9.

czno-

hucznobrzmiaca świátá cáłego *Fama*, od wielkich enot Twoich rezonáncyi milczeć zda śię, gdy czyny głośi. Stawam, moy ták koniec początkiem, y ostátni period iák w Sferze okrąg bez punktow pierwszych, y ostátnich, nieśmiertelney chwały Twoiey Błogosłáwiony WINCENTY iest wyráženiem. Idźiesz tryumfálną w zaszczytách Báránká drogą ná widok świátá: *Ecce mitto vos sicut Agnos*. Wstępuiesz szczęśliwie do wiekuistych przybytkow Páńskich, Błogosłáwionych torem; á tu ći Psálmisty pienie wesoły intonuią Niebieskich chármoniy Koncert: *Beati immaculati in via*. Kándor Twoy w posturze niewinnośći Báránká wielbią: *Beati immaculati in via*, Prowádźże y záczynay błogosłáwienie, Proceß świątobliwośći żyćia, *Beati immaculati in via*. Nie kończę, Kánonizácye chwalić ćię chcą, y czekáią bez końcá Swiętym, FIAT.

KAZANIE

Ná Solenney Ceremonij, y obchodźie

BEATYFIKACYI

BŁOGOSŁAWIONEGO

WINCENTEGO,

à PAVLO,

FVNDATORA

Congregationis Miſſionis;

MIANE

PRZEZ

X. STEFANA od S. WOYCIECHA

Scholarum Piarum, Rektorá Kollegium Krákowſkiego, Káznodźieię Kátedry Zamkowey, Dniá pierwſzego teyże Ceremonij ná Nieſzporze.

Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt: non laborant, neq; nent; DEVS ſic veſtit, dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria ſua coopertus eſt, ſicut unum ex iſtis, Matthæi *6.*

Ná coż poſtronnych Symbolow, cudzych, y tylko przyſtoſowánych hieroglifikow, ná Pánegiryczną chwałę przy Twoiey ápoteozyi mam ſzukáć, Ozdobo Króleſtwá Fráncuſkiego, dawno od Boga, świeżo od Naywyżſzey Głowy woiuiącego Kośćiołá w poczet Błogosłáwionych wpiſány Błogosłáwiony WINCENTY *à Paulo*! kiedy domowe, rodowite Fráncuſkie Lilie, ná cáły świát

zapách

zapách roznoszące, obfitą máterya dáią do cnot Twoich wyliczenia, y żebyś pod tą állegorya Lilij szedł pod oczy świátá. *Dominator Domine elegisti Tibi ex omnibus floribus Lilium unum.* Ieżeli bowiem Norbertá Swiętego twarz, iuż po śmierći odmieniona w śnieżystey Liliy formę y postáć, widźieć się dáłá pobożnemu Kontemplántowi, czemuż y ia żyćia Twego portretu pod Lilij figurą nie mam ábrysowáć, gdy wszystek żyćia Twego Swiętego Proceś, własnośći y przymioty Lilij wyrazáią? Delikátność y miękkość Lilij nikogo nie urażáiącey, y owszem miękczącey twárdośći, wdźięczney żyćia Twego z bliźnim konwersácyi y rozmowy prawdźiwy hieroglifik, *Labium Ejus quasi labium repandi Lilij.* Zimney nátury Lilia 2.Paral.4.
wrzodow gorącość chłodząca, symbolizuie prace Twoie w Konfessyonałách, á osobliwie w Apostolskich Missyách, szkárádny Penitentow wrzod y ropę grzechową kuruiące zupełnie, y znoszące. *Ero quasi ros, & Israel germinabit quasi lilium.* Perłowego koloru li- Osea 14. ℣. 6.
liowe liśćie, nie tylko ná strony, ále áż do sámey skłonione źiemi, wyrażáią miłośći Twoiey ku bliźnim árgumentá, gdy do śierot, ubostwá, y tych, ktorych świát miał w zgárdźie, *Facti sumus omnium peripsema usq; adhuc*, wszystek sercem skłoniony byłeś, niczym 1.Cor.4. ℣.13.
nie popisuiąc się z Iudytą, tylko liliámi, *assumpsit lilia, & ornavit se.* Sześć listkow w kwiećie liliowym, Iudith.10. ℣. 3.
á w srzodku káżdego śiedm gran złotych, sześć uczynkow miłośiernych duchownych, sześć do ćiáłá reguluiących się, bliźniemu od Ciebie spendowánych dokumentem są, *Vestio, poto, cibo, recolligo, visito, condo, Instrue, castiga, remitte, solare fer, ora.* Wzbiia się miłośierdźie Błogosłáwionego WINCENTEGO bliźniemu świádczone, skrzydłámi z obudwu stron wyrastáiącemi, *sex alæ uni, & sex alæ alteri* áż pod sam Tron Boski, ták, że Seráfinow loty, ieżeli nie przewyższa, tedy máło mu co ustępuie. Dopieroż śiedm Isai. 6. ℣. 2.

 gráń

grań w Lilij śiedmiu morálnych cnot ſą árgumentem: Pokory, ſzczodrobliwośći, czyſtośći, wſtrzemieźliwośći, ćierpliwośći, y pilnośći; ktore nie pieczętowáły Xięgi żyćia, iák niegdyś u Ianá S. w Obiáwieniu, lecz otwieráły. Lilia otoczona ćierniem, że więcey zapáchow wydáie, Náturáliſtow áſſercya, moiá śnieżyſta Lilia Błogoſłáwiony WINCENTY, nie raz ſkłota ćierniem uſzczypliwych języków, obfitſzy wydáłá zapách. *Mens cui detrahitur, lilio ſpinarum compunctione tacto, merito comparatur, juxta veritatem* Cant. *Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias Adæ.* Ná koniec gdy mądry *Teophilactus* konkluduie: *Cum in Eccleſia videris aliquem bene vivere, & luce virtutum coram hominibus ſplendere, illum vocato Lilium.* Czemuż między Fráncuſkiemi urodzonego, y wychowánego Liliami Błogoſłáwionego WINCENTEGO, nie mam uznáć, wyznáć, y produkowáć pod Hieroglifikiem Lilij. Ták ſámá przedwieczna Mądrość uważáć go roſkázuie, iednę negácyą odiąwſzy, *Conſiderate lilia, quomodo laborant, creſcunt, DEUS ſic veſtit, ut nec Salomon ſic coopertus ſit*; prace, wzroſt, y ozdobę ſzáty Lilij tey głoſząc, dla náśládowánia, ádorácyi, y chwały rozſzerzenia. Day pomoc Przenayświętſza Lilio MARYA PAnno, Sługi Twego liliowe liśćie ogłaſzáiącemu, ták pozdrowiona od pobożnego Ceſárzá Leoná, ná wſzyſtkim Filozofá. *Ave clamamus MARIA, quæ tanquam Lilium in medio cofuſiſſimi & perturbatiſſimi paſſionum, humanæ naturæ Campi effloruiſti, & propter hoc Rex ex ſua celſitudine ſine eiuſdem detrimento deſcendens, cum terrigenis habitavit, conſtructo ſibi ex Tua ſuaveolentia domicilio.*

S. Bernardin. Senē. Tom. 2. Serm. 30. Part. 3. Cap. 2.

LILIA LABORANT.

EDykt Ekklezyáſtyká Páńſkiego, *Homo naſcitur ad laborem, ſicut avis ad volandum*, iáko dla śiebie ſámego wydány, przyiął Błogoſłáwiony WINCENTY *à Paulo* chętnym ſercem, áby zoſtał Lilią

prácu-

prácuiącą. W młodoćiánnym wieku w Szkolne wprzężony prace w Mieśćie názwánym *Acqs* pilnie w Szkolnych náukách prácuiąc, od Ekklezyáſtyká Páńſkiego opiſáną ſtał ſię Lilią. *Lilia quæ ſunt in tranſitu Aquæ.* Ledwie kogo ták, baieczne Hipokreny, lub *Aganippidum* uczone zdroie, dla rodzenia mądrych fruktow ſkropiły, iáko Akweńſkie Miáſto Lilią w ſwoim wſzczepioną dźiárdynie, *lilia quæ ſunt in tranſitu Aquæ.* Poświęćił głowę ſwoię ná Ołtarzu Boſkiey mądrośći, wiedząc że nie przyiemna BOGV ofiárá z złożonych ná Ołtarzu świętym nierozumnych ćiołkow, *Imponent ſuper Altare tuum vitulos.* Przyimuią wprawdźie *Divinæ Aræ* pomiány, pułkożicę, y ćiołki, lecz tákie, z ktorych mozgu uczona mogłáby ſię zrodźić Pállás. Siedm lat łożywſzy w Teologicznych náuk przeniknieniu y poięćiu, ſtárał ſię *Doctorali laurea* otoczyć ſkronie, *ne inutili fronde ſibi ſylveſcat Caput.* Z Boſkiey predeſtynácyi do Kápłáńſkiey godnośći náznáczony, y z zkoncentrowánych náuk nátężoną pracą, *in laboribus à iuventute mea* zapách wydawáć Lilia uśiłowáłá. *Florete flores, & quaſi lilium date odorem.* Y nayćiekáwſzy wzrok *Lilia non lolia* w świątobliwych widźiał ákcyách, choćiaż częſto w Szkolnych kwáterách obfićiey rośnie y wydáie ſię kąkol, niżeli czyſty kwiát Liliowy, niewinnośćią żyćia w Szkolnych pracách od Lilij w Sálomonowych pieniách ogłoſzoney. *Qui paſcitur inter lilia* nieoddalił ſię, pámiętny ná miodopłynnego Bernárdá ſłowá: *Ergo Chriſtus abſq; lilijs nunquam eſt: qui abſq; vitijs ſemper eſt. Tu ergo qui hæc audis vel legis cura habere lilia penes te, ſi vis habere habitatorem liliorum habitantem in te. Opus tuum, ſtudium tuum, lilia eſſe proteſtantur.* Po ſkończonych náukách z Márſilij płynąc od zboycow ćięſzko w Głowę ràniony, zábrány, y w káydánách do Tunetu záprowádzony, z Doktorem Narodow Páwłem Swiętym mowić mogł, *Laboro uſq; ad vincula.* W ćiemnicy y pełnym ſmrodu lochu, wydaie iednák przyiemny Nie-

Eccl. 50. ℣. 8.

Pſal. 50. ℣. 21.

Perſius.

Eccl. 39.

Cant. 2. ℣. 16.

S. Bernar. Serm. 70. in Cant.

2. ad Tim. 2. ℣. 9.

bu zapách, *Christi bonus odor sumus*; y w niewolniczey álbowiem pracy, nie ták brzakániem kaydan, ludzkie przerażał uszy, iáko pełnemi ufnośći w BOGV subiekcyi do świętego iego rozrządzenia ákcyámi Niebu o iák przyiemnemi! czyli prostą nárrátywę, czyli osobliwego Boskiego ná śiebie względu niewolnik ogła-
Ezech: 1. ℣. 1. sza testyfikácyą, *Cum essem in medio captivorum, aperti sunt Cæli, & vidi visiones DEI.* Czemuż *sors tua deterior* nád inszych Prorokow Ezechielu? Káżdy z nich przy domowych wygodách, wolnośći y swobodźie widźiał BOGA? Izáiasz skoro tylko niezbożny Izráelski Regnánt Ozyasz, zá ktorego rządow BOG nie pokázował się záslóniony Seráfinow skrzydłámi,
Isaie 6. ℣. 2. *Duabus velabant faciem ejus, & duabus volabant,* umárł; widźi BOGA śiedzącego ná w spániáłym Májestáćie:
Ibid. ℣. 1. *Vidi Dominū sedentem super soliū excelsum, & elevatū, & plena erat omnis terra Majestate ejus.* Ták y drudzy Prorocy w domowych swoich progách áppárycye miewáli Boga, *Vidi Dominū, vidi Dominū, vidi Dominū!* A Ezechiełowi w niewolniczeNábuchodonozorá pętá iść trzebá było, żeby obaczył BOGA, *Cum essem in medio captivorum, vidi visiones DEI.* Ależ sámego to Boga elekcyi y woli pokázowáć się sługom swoim, czyli káydánámi brzęczącym, czyli swobodnym. Y memu niewolnikowi WINCENTIEMV, ten los szczęśliwy padł, że mu się Niebo otworzyło, gdy okázya przywrocenia Niebu Páná swego, czyli ráczey czártowskiego niewolniká bo Renegátá. Roskázuie WINCENTIEMV dla uszu swoich rozweselenia Małżonká Renegátá wesołą iáką intonowáć pieśń, ktory że żadnych świátowych nie umiał koncertow, Dawidow Psalm Izráelitow niewolą w Bábilonij opisuiący z przydatkiem Kośćielney Antyfony *Salve Regina* záśpiewáwszy, prawdźiwiey y szczęśliwiey, niżeli Syrená Vlissesa obmierzłego Niebu Renegátá uspiwszy, ocućił; iż po kilku Mieśiącach Máchometáńskiey wyrzekłzy się sekty, do prawdźiwey Chrystusowey powro-

ćił

ćił owczárni. Co śię wam zá gwałt dział Izráelite, w Bábilońſkiey zoſtáiąc niewoli niechćieliśćie ſpiewáć zá roſkazem ſwoich Pánow Rotuł, y Hymnow Syońſkich, *Qui abduxerunt nos, dixerunt Hymnum cantate nobis de canticis Syon. Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena?* Nam każą ſkakáć, á w niewoli tylko śię chce płákáć, po rozmoczonym w wodźie ſuchárze, nie wdźięczne gorgi nućić, *ſedimus & flevimus.* A iákże śpiewáć bez Inſtrumentow muzycznych, *In alicibus ſuſpendimus organa noſtra.* Chybá ná fuiárách zágráć z wierzby zrobionych, ále nie Boſkie ſpiewáć pieśni Báłwochwálcom Bábilończykom, z ktorych żadnego nie náwroćiemy do uznánia prawdźiwego BOGA Izráelu. *Eſt DEVS in Iſrael.* Szczęśliwſzy w niewoli ſwoiey WINCENTY, ktorego melodya, gdy uſzu doſzłá Renegátá, ſerce oraz zniewoliłá ná powrot do BOGA opuſzczonego. Sewerus Ceſarz, ktore háſło wydał woyſku ſwoiemu, to ieſt *laboremus*, to ſámo brzmiáło w uſzách WINCENTEGO wpiſánego w poczet káwáleryi Chryſtuſowey, *Labora, ſicut bonus miles Chriſti:* Przyiąwſzy Plebánią Kliſka, y wychowáwſzy dwunaſtu Klerykow, nietylko máteryálny nowy wyſtáwił Kośćioł, lecz y Duchownych wiele, *Non aureis DEVS indiget vaſis, ſed aureis animabus*, gdy większą część Páráfiánow, z przykłádnego żyćia iego żyłá po Anielſku. Od Ludwiká XIII. Fráncuſkiego Monárchy ná Gálery zá Kápelaná deſtynowány, iák wiele zdeſperowánych o żyćia poprawę, do pokuty nákłonił, (iednego támże Turczyná ochrzćiwſzy y BOGV pozyſkáwſzy) ſámemu BOGU wiádomy kompur. Nieſprácowány w Konfeſſyonałách to odemnie niech odbiera elogium, ktore od Swiętego Máximá odebrał S. Euſebius. *Animas viventi in corpore jam defunctas, ac peccatorum mole obrutas, & ſepultas ad emendationem, tanquam ad lucem DEO ſuſcitavit.* Skutecznieyſzy nád máteryálne słońce; to álbowiem zgniłym ná drzewách fruktom

Pſal. 136. ℣. 3.
Ibid. ℣. 2.
Reg.
S. Chryſoſt.

przywrócić wigoru źielonośći nie może; prácownik záś WINCENTY, y zgniłe penitentow rány, gángrená zárázone duſze, leczył, y uzdrawiał. *Solis lumine fulgores emiſit ſplendiores; nam ſol quod ſemel in arborum fructibus computruerit, reſtituere nequaquam poteſt, ille verò etiam eos, qui ſexcenta vulnera ex peccatis habebant, revocavit ad vitam.* Prace te záczáwſzy w prywatnym ſtanie, dopiero ie rozſerzył y przećiągnął, po uſondowáney Kongregácyi ſwoiey, Sierdmſet Miſſyi odpráwiwſzy, nie tylko w Fráncyi, Flándryi, Lotáryngij, lecz az do ſámych obmierzłym Máchometá y nád wſzytkie niewſtydu brzegi wylanym iádem zárázonych Algerczykow, Tunetánow, Márochiánow, mowiąc z Apoſtołem: *Poſuit in nobis DEUS verbum reconciliationis, legatione fungimur pro Chriſto, tanquam DEO exhortante per nos.* W ták wielu y ták odległych kráiách prácuiących widząc Miſſyonarzow, y z ſwoim Fundatorem, muſzę uczynić exk ‑mácyą! *qui ſunt iſti qui ut nubes volant*, y owſzem y ſáme obłoki nie wiem czy ták prętkim obrotem krążyć mogą? O pioronách piſze Plinius, *Fulmina, quæ à veris procedunt ſideribus, ſunt virtuoſa, quæ à nubibus & aëris inflammatione veniunt, bruta, & muta ſunt.* Nierozumnych obłokow może bydź tá właſność, lecz *rationabiles nubes* Błogoſłáwiony WINCENTY z ſwemi Synámi, y rozumne rzucał piorony, *vocem dederunt nubes.* Zárzut od BOGA przyznány Izráelowi, nie tyka ſię prácuiącey Lilij Błogoſłáwionego WINCENTEGO, *Non me invocaſti Iacob, nec laboraſti in me Iſrael.* Azaliż praca Izráelá y Iákobá w Piſmie Swiętym dokłádnie nie przełożona? Prácował záwſze, lecz nie dla BOGA, *Victimis Tuis non glorificaſti me, nec laborem tibi præbui in thure.* Bárdźiey náigrawał ſię z BOGA, powierzchowną ofiáruiąc mu ſkorę, á tłuſtość ofiar ſobie zoſtáwuiąc. Nie ieſt to praca, lecz proznowánie, y iák w winnicy Nabotá nie látoroſle ochędozáć, lecz dla nas ſámych zrázy prozney chwały ſzczepić, y do wzroſtu

S. Chryſoſt. Serm. 4. in Epiſt. ad Philip.

2. ad Cor. 5. ℣. 19.

Iſai 60. ℣. 8.

Pſalm. 76. ℣. 18.

Iſai. 43. ℣. 22.

Ibid. ℣. 23.

ſtu doprowadźáć. To praca wyrywáć ćiernie, ktore
ſię zágęśćiły, wykorzeniáć chwaſt, ktory ſię záwźiął,
wypaláć kąkol, ktory między wybráną pſzenicę, álbo
z niedbálſtwá náſzego wmieſzał ſię, álbo od nieprzy-
iaćielá záśiany ieſt. *Cùm dormirent, venit inimicus, & ſuperſeminavit zizania.* Matth. 13. ℣. 25.
Prace Błogosłáwionego WIN-
CENTEGO nie idą pod cenzurę, áni im przymawia
BOG, *Non laboraſti in me!* widząc bowiem ſzczu-
płe Fráncuſkie gránice do trudow ſwoich, z Ewánge-
lij opowiedániem, do Indyiſkich Inſuł Mádágáſkár ná-
zwánych, tyśiączne zwyćiężáiąc trudnośći przebiera
ſię, tákie do wiátrow, morzá, powietrza czyniąc Apo-
ſtrofe: Wiátry od ználeźioney niedawno Indyi wieiące,
ktorych inſze morſkich wod kolory mienićie, źielone
czyniąc, inne ták czyśćićie, że przezroczyſtość máią
zwierćiádeł, niektore iáko żelázo w ſubtelny proſzek
trzećie, ták życie ludźiom bez czućia żadnego odbie-
raćie, będźiećież ná mnię ták okrutne, żebyśćie mnie
gdźie indźiey zánieść y zápędźić miáły, nie do umy-
ślonego Mádágáſkáru, kędybym opowiedał nieſłyſzá-
nego tám Chryſtuſá? Morze Indyiſkie! przymierze z
tobą czynię, álbo uſmierzywſzy fále ſwoie, y ułoży-
wſzy nawáłnośći, tám mię prędką poſmyczą zánieś,
gdźie o BOGV niemáſz wiádomośći, álbo też w be-
zdenne ſwoie pochłoń mnie nurty! Niech dla Chry-
ſtuſá wiáry, z Klemenſem S. y innemi Męczennikámi
w tobie mam grob, á słoność twoiá gryźie śmiertelne
moie zwłoki, lubo też ná żyr y paſzą twoim doſtánę ſię
zwierzętom: *Hoc mare magnũ, & ſpatioſum, animalia illic puſilla cũ magnis.* Pſalm. 103.
Brzegi, Wyſpy Mádágáſkáru ſtráſzne
y do exſcenſyi trudne, y nieſtánięćież mi ſię teátrem u-
prágnioney ſátysfákcyi, żebym wyśiadſzy ná ląd mieſz-
káńcom wáſzym opowiádał IEZUSA ukrzyżowánego, *Prædicamus IESV M Chriſtum Crucifixũ: Judæis ſcandalum, gentibus ſtultitiam.* 1. Corin. 1. ℣. 23.
Powietrze w Mádágáſkárze ták ſub-
telne, że ſáme wnętrznośći przenikáiąc, nic nie czuią-

cym odbieraſz życie, w ten czás im tylko nie ſzkodząc, gdy ſię ze wſzyſtkich ſtron trupámi obtoczą, chceſzli zárazay mnie, y życie odbieray, iák ſtánąwſzy w Mádágáſkárze ogłoſzę Chryſtuſá? Záiádli z nátury Obywátele Mádágáſkáru, zápalayćie ſię przećiwko mnie, y káżdy z was ſtáway ſię kátem, proſolem, tyránem: gotuyćie kołowroty, pale, topory, ſtrzáły, ołowie, y ſłupy zápalone, wſzyſtkie te ſłodkie dla mnie y uprágnione, byle przy ogłoſzeniu wiáry Chryſtuſowey. Y wiátry ućiſzył, y morze uſpokoił WINCENTY: *In ſermone Ejus ſiluit ventus, & in cogitatione ſua placavit abyſſum*, Albo według tłumáczenia Lyráná *Oceanum*, y Chryſtuſá ogłośił Inſulánom, lubo nie ſtał ſię uczęſtnikiem Męczeńſkiey Korony, Sądem Boſkim ſkrytym ſobie nieznáczoney, *Miſit DEUS VIncentium ſicut ventum, à quo prædicante, animarum naves ad Chriſtum, qui verus portus eſt perveniant*, mowi o nim Swięty Arnobiuſz. Niech przy Pánegiryku prácuiącey Lilij Błogoſłáwionego WINCENTEGO Sátyrę ſłyſzą, y cenzurę máią fátygi świátownikow, *Quid habet amplius homo de univerſo labore ſuo, quo laborat ſub ſole?* wſzytko fátygá bez rekompenſy. Abrys prac świátowych w bluſzczu Ionaſzá pierwey rozweſelony, *Lætatus eſt ſuper hedera lætitiâ magnâ*; potym nádzwyczáynym ſmutkiem śćiśniony, gdy od ſłonecznego upału uſech bluſzcz, *Putaſne benè iraſceris tu? Tu doles ſuper hederam in qua non laboraſti.* O pracách świátowych táka morálizácya według Hieronimá Swiętego, *hedera* bluſzcz, y wiechá tłumáczy ſię, támte obfićie rodzą ſię w Páleſtynie, te u nas w Polſzcze naypoſpolitſze: *Tu doles ſuper hedera.* Tym ſię mowić może, ktorzy po cáłonocnych bieśiádách ná wiechę uſkarżáią ſię, głowá im iáko ná lagrze robi, z czupryny chmiel nie da ſię wyczeſáć, *Doles ſuper hedera, wiechá winna.* Dopieroż gdy ſię kto nie doliczy regeſtrowych zębow, gębá

Eccli. 43. ℣. 25.

Eccle. 1.

Ionæ. 4. ℣. 6.

Ibid. ℣. 9. & 10.

gębá przećięta, w hoblách iezdźi, *Doles ſuper hedera.* Lecz ſzczęśliwe zá Ionaſzá były czáſy, w ktore ná wiechy nie trzebá było robić, teraz co ſię zárobi, wyſłuży, wſzyſtko to ná wiechę robi ſię, *hedera in qua laboraſti.* Toż mowić o pracách wſzyſtkich świátownikow. Lecz że ten morálny dyſkurs ieſt tylko ſpárgiment odćiąwſzy go, idę do świętych prac Lilij moiey: *Dominator Domine ex omnibus floribus orbis, elegiſti Tibi lilium unum.* Praca nád prace, náwrocenie Heretykow nápiętą dźielnośćią, w Błogosłáwionym WINCENTYM uznána ieſt, gdy innych náwroćił, innych ſtrzedz ſię náuczył, od innych cále ſię odſáczył y oderwał: *Eſt velut jaculum miſſum à DEO, non irrationale, ſed rationale, videns quos configere, quos debeat pertranſire.* Choćiaż od Infuły Auguſtyná, Iánſeniuſzá Biſkupá Ipreńſkiego, iáko *ex ſecto Capite Jovis Vulcaniâ bipenni* ſpodźiewáć ſię należáło *ſanum cerebrum*, iednák *infatuatum Caput* w piąći propozycyách wiele zárážiło Heretyckim uporem mozgow. Potężnie y mego áttákowáli WINCENTEGO Iánſeniuſze, chcąc przećiągnąwſzy Fundatorá, cáłą zárážić Kongregácyą. Lecz z Chryzoſtomá S. przyznáć należy: *Cum inter medias verſaretur inſidias inimicorum, ovans de eorum referebat impugnatione victorias.* Z inſzemi przyiaźń rozerwáwſzy, iáko to z Opátem Swiętego Cyráni inſzych zkonwinkowáwſzy, y álbo publicznie, álbo prywátnie przekonáwſzy, wſzyſtkich żárliwemu zá wiárę Fráncuſkiemu Monárſze Ludwikowi XIII. odkrywſzy, *de cruore occiſorum, & de captivitate nudati inimicorum capitis*, to ieſt Heretykow, ſtał ſię Tryumfátorem, według tłumáczenia uczonego Neoteryká, *Omnium inimicorum caput diabolus eſt, qui tunc quidem nudus erit, quando ejus fraus & iniquitas revelatur, hujus autem captivitatis illi ſunt, quicunq; ab eo capti ac decepti ſunt.* Heretyckich Iánſeniuſzá propozycyi lękał ſię Błogosłáwiony WINCENTY, áby

S. Chryſoſt. Hom. in Cap. 1. Matth.

Hom. 2. de laudibus Paul.

Osea. 14. ℣. 6. w czystych Fráncuskich liliách, *Israël germinabit sicut lilium*, robak Ateizmu nie rodźił się; cokolwiek mocy, wigoru mogł mieć, przykłádał, áby to obmierzłe nie zákrzewiło się BOGA záprzenie. Iákoż w Syneńskim Páństwie w lat sześćdźieśiąt po národzeniu Chrystusá Páná, sektá záślepiłá ták mądrych ludźi, Báłwáná *Fe* názwánego znáczącego, *non homo*, nieśmiertelnośći Duszy y nieprzeyśćia iey z ćiáłá iednego do drugiego, o ząb przy Dyspután publicznych niedozwaláiącego. W Kátolickiey Europie, czyliż toż sámo *Fe* nie śmierdźi, niech odpowiedzą powierzchowni Kátolicy, y wnętrzni Ateiste? Ná koniec nie mogę nie wspomnieć Swiętych dla Swiętego Fránćiszká Sálezyuszá Biskupá y Xiążęćiá Geneweńskiego, y Wielebney Fránćiszki *de Szántal*, Fundatorow Zakonu Náwiedzenia MARYI PANNY łożonych prac, *Sinamus Sanctum pro Sanctis laborasse*, ták Duchem Sálezyuszá kierował, że nie tylko Corkom swoim w Chrystuśie zrodzonym, lecz *omnibus omnia factus*, ták Anielskiego żyćia Zakonne dusze, do naywyższego doskonáłośći stopniá prowádźił, iż mu Theologá Názyánzená przyznáć należy Elogium, *Sic omnia præstitit, ut ne mediocriter quidem unus quisquam alius: sic ad summum singula, ut vel unum solum pro omnibus abundè sufficeret.*

S. Thom. Aquinas

LILIA CRESCVNT.

NIe Geometryczny dyskurs o wzrośćie Lilij w drugiey Częśći Pánegiryku Błogosłáwionego WINCENTEGO záczynam, ále morálny y Duchowny, z własnośći tego śnieżystego Kwiátu. Mądrego Teofiláktá decyzya, káżdy Swięty lilia może, y owszem powinien bydź názwány: *Cùm in Ecclesia DEI videris aliquem benè vivere, & luce virtutũ coram hominibus splendere illum vocato lilium.* Więc y moiá Swięta Fráncuska Lilia Błogosłáwiony WINCENTY, pod tą állegoryą dedukowána z wzrostem swoim niech idźie

pod

oczy świátá, nie máteryálnie podnieśionym, *Numquid potest aliquis ad staturam suam adijcere cubitum unum?* Matth: 6. ℣. 27.
lecz duchownie rozrosłá w cnoty heroiczne, ákcye doskonáłe. Rozumiałby kto iż dla wzrostu Lilij, naylepsze są gory, págorki, lubo wyżey wysypána, álbo też podnieśiona ziemiá, nie iest ták plán, grunt iáko nayniższy, ledwie nie dodam zápádły, naylepszy iest, y naywiększą przyczyną, áby się podniosłá, y nád innymi kwiátámi Lilia gorowáłá. Ták o tym decyduie Xiążę Náturálistow Pliniusz. *Lilium præstat omnibus floribus sua celsitudine, aliquando enim ad tres cubitos erigitur, licet in plano radicetur.* Zkąd *Achilles Facius* táką illácyą uczynił: *Si Floribus Jupiter vellet Regem imponere, Lilium utpote altissimum, Regnum obtineret.* Swięta y świetna Lilia moiá, Błogosłáwiony WINCENTY, *Dominator Domine elegisti tibi ex omnibus floribus Liliū unum*, nie wysokośćią się rozrosłá, lecz pokorą, w dolinie naygłębszey submissyi rozkrzewiona, *Ego Lilium Convallium*, nie *in montanis* gorney o sobie opinij: *neq; ambulavi in magnis neq; in mirabilibus super me.* O Lilij twierdźi *Columella. Hasta Lilij si curvata sub terra sepeliatur, de quolibet nido suo producet plantam & germina.* Y moiá, ktorą pánegiryzuię Lilia, z tąd nie według ludzkiego oká, lecz Boskiego rozrosłá się, że głębiey ná źiemię zniżona, w pokorze ugruntowána, mowić mogłá z Iozefem Pátryárchą; *Crescere me fecit DEUS in terra paupertatis meæ.* Iákoż że nayłátwiey urość pokornym, z decyzyi Regnántá Izráelskiego Ezechiaszá iest árgument: Łzámi iego zmiękczony Bog; *Vidi lachrymam tuam & sanavi te, & addam diebus tuis annos quindecim*, gdy ná utwierdzenie obietnicy chce dokumentu, odbiera go z kompásu słonecznego: *Vis, ut ascendat umbra decem lineis, an ut totidem gradibus revertatur?* Ná pierwszą odmawia szkolnym terminem *transeat*, drugą część propozycyi ákceptowáwszy, *Facile est umbram crescere.* Y morálnie y Duchownie wieczney

Cant: 2. Psalm 130. 4. Reg. 20.

czney prawdy ieſt to axioma w náſzey Koronie Polſkiey fámilie ćienkie, iák ćień, o ktorych álbo máło co, álbo y nic wſpomnieli Hiſtorycy, iák ſię rozrośły w naypierwſze honory y tytuły, z zádźiwieniē było Domow ſtárożytnych, *facile eſt umbram creſcere*, y gdy naydawnieyſze Prozápie, urodzone w Krolewſkich, Xiążęcych, Senatorſkich ſplendorách, iák ćień zniknęły, te od ſprzyiáiącego ſobie Regnántow Słońcá, *quem quia reſpicit omnia ſolus, verum poſſis dicere ſolem*, illuminowáne, południem honorow záiſkrzyły ſię. Lecz y w Duchownym ſenśie, *facile eſt umbram creſcere*. Słońce Spráwiedliwośći BOG, ćienie pokorne y ſzczupłe w ſwoiey opinij, iáko máteryálne Słońce átomy, y ſubtelne proſzeczki wćiąga do Niebá; kędy wzroſt naywiękſzy biorą. Naypokornieyſza Służebnicá, *Ecce ancilla Domini*, w naywiękſzą Mátkę Boſką rozrosłá ſię, *fecit mihi magna*. Wſzyſcy w komput Swiętych policzeni, pokora do Niebá wynieśieni: *Humiles, quaſi in terram ſe deprimunt, & Cœlum conſcendunt*.

Juven. (margin, beside "quia reſpicit")

S. Auguſt. (margin, beside "in terram")

W tey regeſtraćie zápiſány Błogosłáwiony WINCENTY, ktorego w cáłym żyćiu táki dyálogizm: kiedy Zbáwićiel moy *noviſſimus virorum*, czemuż y iá nie mam bydź naymnieyſzym z ludźi? Niech podnośi nád Tron Boſki ſwoie krzesło Lucyper, ia podnożek Jego zniżę ſię do prochu y popiołu? ná mnię, ná mnię niech ſię zlewa rzucone ná Rubená przeklęctwo, *effuſus es non creſcas. Y ia y Kongregacya moiá nie rośniey my, ieżeli bez záchowánia Reguł Ewángelcznych zdáryło ſię rosnąć*. Zkad lubo uſtáwicznie przez lat dwádźieśćiá y pięć exercytował ſię w cnoćie pokory, ták iednák o ſobie decydował; iż ſię nie zda ná nic dobrego, tylko zá wſzytko złe. Nie według Aryſtotelesá de cyzyi, ſądźi ſię bydź człowiekiem rozumnym, *ale plugáwym y obmierzłym błotem, ktorego iednák BOG używa iák gliny álbo wapná, do ſpoienia kámienia w Fabryce ſwoiey Duchowney*. Xięznie Angvillon dwoch Synow

ſwoich

ſwoich wyſyłáiącey po benedykcyą, zbiia imprezy mowiąc: *Ztąd ieden y gruby wieśniak przeſtraſzy młode Xiążętá, nie zbuduie.* Gdy ná koniec ſámemu czártu każe powiedáć, iż ieſt báłámutem; czyliż nie portretem pokory głębſzey nád piekło WINCENTY? Niechże powtarza Kośćiołá Rzymſkiego Kárdynał Rochefoucau zdánie ſwoie; *ktoby chćiał ználeść prawdźiwą pokorę w tym wieku, trzebá iey ſzukáć w WINCENTYM*, ia do dálſzych cnot, y właſnośći Lilij ſpieſzę.

Rozumiałem iż z kwiátámi, ktore udźielnie y bez przeſzkody w ſwoich kwáterách roſną, ma ſympátyą Lilia, álić uznáię, iż z Różą záwſze ośćiſtym ćierniem otoczoną, *armat ſpina Roſas.* Gdy bowiem naymędrſzy między ludźmi Sálomon, między ćierniem Lilią upátruie, *ſicut lilium inter ſpinas*, znáć, iż iey nie ſzkodzą kolczyſte bodźce, y owſzem do rozrośnienia śię pomagáią. Swięty Bernárdynus Seneńſki Prorockim Duchem przeniknąwſzy Swiętą Lilią moię ták o niey piſze: *Mens cui detrahitur, Lilio ſpinarum compunctionibus tacto, merito comparatur, ſpinis enim munitum redolet, attactum fœtet; ſic utiq; iuſtus, lingvis detrahentium punctus, plus redolet, ſi æquanimiter portat; ſi vero impatiens eſt fœtet.* Potwarzony od Szláchetnego Káwálerá WINCENTY Swięty o zábráne pieniądze, żadney exkuzácyi przez lat ſześć nie dáiąc, dokąd ſam BOG ſzkodniká nie wyiáwił, czyliż nie Lilią ćierniem ſkłotą, w zapách obfitſzą, y wzroſtem nád inſze goruiącą! *Iuſtus lingva detrahentiũ punctus plus redolet.* Raz tylko wźiął pioro w rękę, aby zbił zarzut, iż dla otrzymánia beneficium pewney oſobie, wźiął Bibliotekę, y nie máłą ſummę pieniędzy; lecz ledwie ktorą uformowáwſzy literę, przeſtał piſáć, ſądząc, iż piſząc przećiw bliźniemu, piſałby przećiw BOGV, *cum tamen difficile ſit in eum ſcribere, qui poteſt æternùm proſcribere.* Inſza u WINCENTEGO imprezá, nie tá, ktora u Liwij Ceſárzowy, uſzczypliwe ięzyki ták zbywáiącey;

Horat.

Serm: 30. Tom. 2.

Relinquo obtrectatores, dum me sciant illi esse Augustam.
Sveton. Przystosowána iednák do sentencyi Antipatra. *Regium est, cum facias bene, audire male*, Dopiero iák opisáć ćiernie nieustáiących mortyfikácyi, ktore te Swiętą Li-
Can. 2. lią skłoły, *Lilium inter spinas?* kiedy niewinne ćiáło bo żadney rebellij przećiw duszy nie podnoszące, mánelámi żeláznemi, włośiennicą, paskámi drotowemi, w niewolą podbił, mowiąc z Páwłem Swiętym - *Castigo*
1.Cor. c.9. ℣. 27. *corpus meum, & in servitutem redigo, ne forte cum aliis prædicavero, ipse reprobus.* Hebráyska wersya słowá z Pieniow Sálomonowych *Ego lilium convallium*, gdy czyta *ego rosa nigrans*, impet mi dáie, ábym nie tylko sympátyą Lilij moiey, WINCENTEGO Swiętego z rożą uznawał, lecz y zmienienie w iey náturze: skłota ćierniem mortyfikácyi, zbroczona krwią, codźiennemi dyscyplinámi wytoczona, z śiádłośćią iey y czarnośćią, Lilia moia, w czarną zmieniłá się rożą. *Ego quasi rosa nigrans*, kándoru iednák swego liliowego dochowuiąca. Z śmiechem y szydzeniem przy upo: rze mowćie wieku nászego Libertyni, że do zbáwienia duszy, mortyfikácye nie potrzebne, pozwolę, ieżeli iednegoż zdánia z wámi będźie Błogosłáwiony WINCENTY. Zrzucay proszę Swięty stáruszku żelázne z śiebie bláchy, śieczyste dyscypliny ogniu odday, nie w Krucyfix wlepione miey oczy, lecz chodząc po ogrodách wonnieiącymi kwiátámi powonienie rozweselay; nie posypuy potraw proszkiem, od ktorego smák stráćiłeś, ále Páryskich kuchárzow nowemi przysmákámi y specyałámi, nákarmiay się; porzuć posty, iuż w ośmdźieśiątym Roku, práwem nátury y Kośćiołá od nich uwolniony, á naydelikátnieyszym ptástwem, smákowitą zwierzyną, przerastáłym mięsem pośilay się. Słomiány strużak wyrzućiwszy, łábędźim puchem nápcháne pierzyny rozkaz pod stáre podkłádáć kośći. Mogły w młodoćiánnym wieku potrzebne bydź mortyfikácye, w zgrzybiáłym należy od nich przestáć; lecz

Swięty

Swięty Stárzecz, przećiwnego będąc zdánia, ná ten czás tylko umartwić śię przestáie, kiedy żyć ustánie. Iákoż Sálomoná tylko Kośćioł bez ćiosánia wystáwiony; Niebieskie Ieruzalem sámemi wrębámi, ćiosámi erygowáne. Otrze BOG w Niebie łzy, lecz z tych oczu, ktore rzęśisto ná źiemi płákáły. Piękna to Neoteryk wywodźi állegorya, *Christi pecus non intonsum, flavumq; auro vellus ostentat, sed ad cutem lanis exsectis, non thymo rosâq; saginatur, sed lappas & gramina depascit.* Oliva. 3. Te mortyfikácye Lilią czystą Błogosłáwionego WINCENTEGO w niezmázánym swoim konserwowáły kándorze, ták, że y serce czyste záchował od wszelkiey zmázy, y sámym brzydząc śię ćieniem nie śmiał y miánowáć grzechu ćielesnego. Przyznaway Bonáwenturo Swięty Seráficzny Doktorze Lilij moiey szácunek, *Habet hoc Lilium, ut sit incorruptibile, habet pretium impretiabile, habet pretium inter gemmas, & tenet solium super stellas.* Ia zás Sátyrę piszę niewstydom nászego wieku, w ktorych perłá czystośći większe rarite, niżeli *miracula* Bábilońskie. Są domy, w ktorych od dźiećinnych lat przy niezbożnym wychowániu *gloria eorũ ab utero & conceptu,* są domy, ktorych słábszey płći Osea 9. ℣. 10. mowić trzebá: *Virginitatem amisisti & non plorasti, gemmas perdidisti & ploras.* Ták nád brzegi wylałá niepowśćiągliwość w zepsowánych Kátolickich wiekow, iż y Pogánie do wiáry náwroceni rozumieią, że *Proprium quarto modô sumptũ*, Kátolikow iest, ćiáłá niepowśćiągliwość. Swiádczy Maffeus, iż Krolá pewnego Indyiskiego Syn náwrocony do Wiáry Kátolickiey, gdy gorsze obyczáie, niżeli w pogáństwie pokázywał, dał przyczynę; *ut factus sum Catholicus, didici aleari, mentiri, scortari, ad complementum restat, ut ducam concubinam.* Wszystek zropiáły Iob, robáctwo skorupą z ćiáłá zpędzáiący, od gnoiu fetorem przesmiárdły, iednák ma rozkaz, áby śię bronił lubieżnośći, *accinge sicut vir lumbos tuos.* Iob. 38. ℣. 3. Orszaki śpiewáiących niewiast,

niewinnym krokiem minął Dawid, bo ućięta Goliatá głowa trupem iuż tracąca, iáko ſzyſzakiem uzbroiony; bogdayby był zánioſł tę Kálwárya, y do Sali ſwoiey, niżeli do niey zćiągnał Berſábeę. Przedwieczna Mądrość Zbáwićiel náſz inſzych okoliczności w Lilij nie uważáiąc, tę iednę mágnifikuie, że áni ćiągnac złotá ná nići, áni iedwabiow nie przędąc ná okryćie, táka ma w uboſtwie ſzátę, iákiey naybogátſzy z Krolow świátá Sálomon nie miał, *Lilia DEUS ſic veſtit, ita, ut nec Salomon in omni gloria ſua coopertus ſit, ſicut unum ex iſtis.* Przyczyny dwie znáyduię, pierwſza, że między włośćiámi, y wśiámi Sálomoná, znáydowáłá ſię też wioſká Gethſemáni, co ſię tłumáczy, *torcular*; ieżeli tedy iáko w práśie poddáni, *Pater tuus duriſſimum iugum impoſuit ſuper nos,* áby był obfitował, we wſzytkie, ktore pod imáginácyą mogą iść wſpániáłośći y bogáte okryćia, iż záś Filip bez ućiemiężenia cudzego rośnie, nie mogą wyrownáć iey ſzáty Sálomoná; druga że Sálomon powierzchownie ſtroyny był y bogáty, lecz wnętrznie ſzpetny, czarny, bo w cnoty ubogi. Y ztąd punkt chwały wynika ná Lilią moię: *Non Salomon ita coopertus eſt, ſicut unum Lilium.* Wyrzekſzy ſię bogactw, y intrat, ktore do obfitośći mogł mieć z ſzczodrey ręki, y ſobie przychylney LVDWIKA XIII. Monárchy Fráncuſkiego, iáko też po iego śmierći od rządzącey Páńſtwem MARYI Krolowy, umieiącey złotem medicari, bo zrodzoney z Fámilij Xiążąt Florenſkich Mediceuſzow, tá bowiem wſzytkich Kośćielnych beneficyow dyſtrybutę do WINCENTEGO podáłá proponowánia; lecz w cnoćie uboſtwá rozkocháwſzy ſię, ktore y ślubem umocnił, *poſt aurum non abijt*, álbo według ſiedmdźieśiąt tłumáczow, *non duxit in coniugium aurum*, nie zrękował ſię z mámoną świátá, wſzyſtek wylany ná dobrze czynienie żebrakom, choćiaż ſam nayubożſzy prawdźiwie máiący *manus tornatiles*, w ktorych co tylko było, ztaczáło ſię

Matth. 6. ℣. 8.
3. Reg. c. 12. ℣. 4.
Eccli. 31.
Cant. 5. ℣. 14.

lo śię ná ubogich, álbo według Hebráyſkiey werſyi: *manus eius orbes aurei*, godne bydź położone nie ná Olenderſkiey ſerwećie, lecz ná máppie cáłego świátá, z ktorey żywili śię nędzarze, śieroty, woyna y woda zruinowáni, słowem wſzyſcy żebracy. Nie pyta śię Swięty moy Iáłmużnik WINCENTY, z Ewángelicznym bogaczem; *quid faciam, ubi ponam horrea?* bo wiedźiał ták od Bázylego S. o prożnych ſtodołách, *habes horrea ventres pauperum*, iák po ſtodole zkopią mogłby wywiiáć po żołądkách ubogich, więc tu zſypkę uczynię, ſam Boſkiey Opátrzności ufáiąc, o ktorey Swięty Fundator zeznał przed ſwoią Kongregácyą: *Ten ięzyk co do was mowi, nie prośił nigdy o nic, z tego co teraz trzyma Kongregácya.* Słyſzę w exhortách Błogosłáwionego WINCENTEGO słowá Tobiaſzá: *Pauperem quidem vitam gerimus, ſed multa bona habebimus. Vbogie wprawdźie prowádźiemy żyćie, lecz po śmierći wiele dobrá mieć będźiemy.* Proſzę o explikácyą Káznodźieio Swięty! iák wiele dobr ſpodźiewaſz śię mieć w Niebie? oto práwi zá tę proſtą ſzáię, okryią mnie w Niebie biśiorem, te łáty, purpurę przynioſą; ten słomiány wezgłowek, Tron wyrobi, w wſpomnioną záś purpurę mol śię nie wrzući, złoto nie będźie rdzewieć, Tron nigdy nie upádnie. Cenzurę nie pochwałę niechay odbiera Pſeudopolityk gániący uboſtwo, *A paupertate tanquam á ponderoſo Siſiphi ſaxo, ſpiritus ingenui ultra modum opprimuntur, & in gemitus triſtitiæ adducuntur.* Y owſzem naywolnieyſzy duch, ktorego nie duſzą doczeſne zbiory y doſtátki, tym przez Izáiaſzá groźi BOG: *Vos qui ponitis menſam fortunæ, & libatis ſuper eam, numerabo vos in gladio.* Nie myślić o duſzy zbáwieniu, á wſzytkie topić ſtáránia w ſtołách, ná ktorych śię intraty liczyły, kálkulácya czyniłá z áddycyą, y owſzem multyplikácyą corocznych profitow, z ſubtrákcyą záś żyćia poddánych, ieſt ſzyię wkłádáć pod miecz Boſkiey ſurowośći, *numerabo vos in gladio.*

Luca 12. ℣. 18.

Tobiæ 4. ℣. 23.

Iſaiæ 65. ℣. 11.

Lilia Crescunt. Są y insze cnoty, w ktore Swięta
Osea 14. ỷ. 11. moiá zozrosłá się Lilia: *Iustus germinabit sicut Lilium*,
między ktorymi iey wodźi ćierpliwość, tá od B. WINCENTEGO opisána, *lepiey mieć przy sobie czártá, niżeli bydź bez krzyżá.* O słowá! nie złota, Cedru, lecz Niebá godne, bo nie wiem ieżeli kiedy słyszáne od stworzenia. *Miłość nieprzyiaćioł*, y tá w Niebieskim regestrze nie ná końcu: lecz Swięty Stárzecz u nog tego, ktory się mu nie dał użyć, z płáczem mowiąc: *Niechcę áby więcey miał u was kredytu czart, niżeli ia.* Publicznie práwie zhánbiony, dotąd ná Páłác Krolowy Fráncuskiey nie szedł, áż kálumniatorowi iego kryminał ten kondonowáno. Vbrány iuż do odpráwienia Ofiáry Mszy Swiętey, rozbiera się z szat Kápłáńskich, áby od ádwersarzá swego uprośił odpuszczenie. Znáć iż brzmiáły w uszách Swiętego WINCENTEGO, złotoustego Doktorá słowá: *An non vides quomodo DEVS peccatis quotidie offenditur: & tamen à peccantibus solem non removet, Lunæ cursum non avertit, fontes non exsiccat, pluvias ac rorem demittit, fructus terram parere iubet, bonis & malis benefacit, hunc igitur DEVM imitare!* Wspomniałbym Swiętą prostotę Błogosłáwionego WINCENTEGO, z okázyi opisánia Lilij przez Hugoná Kárdynałá, *Lilium non tantùm est erectum, sed & rectum.* Wspomniałbym o żyćiu iego pospolitym, nic osobliwego powierzchownie przed okiem ludzkim nie pokázuiącym z náśládowánia Niebieskich gwiazd, o ktorych Literá Swięta mowi: *Stellæ*
Iudic. 5. ỷ. 20. *manentes in cursu & ordine suo, pugnaverunt adversus Sisaram.* Przed swáty iedná gwiazdá nád druga nie wyieżdżáłá, chlubiąc się iż większą ma influencyą do zábićia Sysáry; mogą bowiem *in cursu, & ordine suo manentes stellæ rationales* bydź w Niebie. Ieżeli nayczęśćiey do Rzymu wiazd *Portâ Populeâ*, toć y do Niebá może podobnaż wniść Bramą *Portâ Populeâ*, uczyniłbym to, gdyby iedne ráchuiąc, drugim nie uczyniłbym

bym cnotom iego krzywdy, iż ich nie wspominam; trudno záś wszystkich regestrowáć, bo cáłych ná to trzebáby foliałow, iednákże niżeli do ostátniego zstąpię árgumentu probuiącego, iák Swięta moiá rozrosłá się Lilia, *Lilia crescunt*, szykuię dwie partye sobie przećiwne. W pierwszey stáwiam Bátuelá Oycá Rebeki, Izáákowi zá dożywotniego przyiaćielá náznáczoney, Lábáná Brátá iey, y inszych kolligatow, przy wyprá- wie do ziemi Chánáán, tym *votum* zeznáiących krew swoię *Soror nostra es*, *crescas in mille millia*. W drugiey pártyi Iákobá Pátryárchę, błogosłáwieństwo dáiącego dwunastom Synom swoim, á nayprzod pierwszemu Rubenowi: *Ruben primogenitus*, *prior in donis*, *maior in imperio*; *effusus est sicut aqua*, *non crescas*. Tám Oćiec Rebeki życzy przy łzách z rádośći płynących, *crescas in mille millia*; tu Iákob pierworodnego przeklina Syná, *non crescas*, *non crescas*: ztąd wnoszę znáć, iż nikt z żyiących nie rzucał ánátemá przykłádem Iákobá ná Swiętą Lilią moię Błogosłáwionego WINCENTEGO: *non crescas*, bodaieś nie urosł, áni się rozrosł: lecz wszyscy iednym *votum* życzyli, rośniy, rozkrzewiay się, *crescas in mille millia*. Záczawszy bowiem Kongregácyą *Missionis*, Roku Páńskiego 1624. chętnie ápprobowáną od VRBANA VIII. Papieżá, wdźięcznie przyiętą, od LVDWIKA XIII. Monárchy Fráncuskiego ták się w Synách swoich rozrosł, że million kwiátow od iedney tey zrodźił Lilij, *crescas in mille millia*. Winnicá tá *Vinea Domini Sabaoth*, od Oceánu pod Mársylią aż do Báltyckiego rozkrzewiwszy się Morza, *extendens palmites suos à Mari usq; ad Mare*, nie tylko dotąd nie szczupláłá, lecz co raz rozrasta się obszerniey, *Crevit in vineam latiorem*, & *frondes eius creverunt*, z Fráncuskich dźiárdynow do Lotáringij, Sábaudij, Polski, Włoch, Litwy, Prus, przenieśiona, ták dobrą wszędźie ználáziá źiemię, iż ná nowe rosnąć nie przestáie, *respiciam vos*, & *crescere faciam*

Genes: 24. ℣. 60.

Genes: 49. ℣. 4.

Psalm. 79. ℣. 12

Ezech. 17. ℣. 6.

N Y lu-

Y lubo Błogosławiony Fundátor prośił BOGA, áby zniſczył iego Kongregácyą, ieżeliby według zamysłow Boſkiey Opátrzności nie służyłá mu, gdy nie ieſt zniſczona, lecz ták rozrosłá, árgument biorę większy, niżeli *ad hominem*, iż doſkonále Ewángeliczne Chrystusá záchowuie rády, *Christus paſcitur inter lilia, id eſt inter puram legum ſuarum obſervantiam* według Bernárdá S. Iák wiele tyśięcy odpráwili Miſſyi Synowie B. WINCENTEGO, ták wiele pieczęći przyćiſnęli, że rády Ewángeliczne wypełniáią; Wszák Oycowie Swięći

S. Ambro. *argumenta Miſſionis*, názywáią *Sigilla Evangelij*, *&* *efficacia eorum inſtrumenta* w Miſſyách, y zárliwych Kazániách ſwoich, y sámi rosną, y náwroceni od nich grzeſznicy, co pierwey iáko pokrzywá párzyli BOGA,

Iſaia 55. ℣. 13. *creſcit myrtus pro urtica*; z tłumáczenia Hieronimá S., *cum pro ſpinoſo peccatore, exit prædicator, odorem doctrinæ & virorem operum habens.* Dopieroż edukácyą y inſtitucyą *Cleri*, ázali ſię Swiętey Lilij B. WINCENTEGO *germina* nie rozrosły! iednym *textem* Piſmá S. to utwierdzam, *Domini ſunt cardines terræ, & poſuit ſuper eos orbem.* Nigdy świętszy, uczeńszy, pożytecznieyszy Kośćiołowi woiuiącemu świát Kápłáński niebył, iáko wspárty ná tych obrotách, *cardines terræ* rownie utrzymuiących máchinę źiemi, iák Niebieſką molem dźwigáią *Polus Arcticus & Antarcticus.* Piſze inſkrypcyą ná káżdym liſtku ſwoim Lilia Swięta: *Creſcite & in titulos ſurgite ritè meos*, ia przypiſuię *Creſcite in mille millia.*

Lilia creſcunt. Rozrosłá ſię ieszcze moiá Swięta Lilia inszym płodem czystych y niewinnych lilij, zgromádzenia Sioſtr Miłośiernych, chorym do usługi, śierotom do wychowánia, przez B. WINCENTEGO z LVDWIKĄ de Marillák pozostáłą wdową Sekretarzá MARYI de Mediceis, Krolowy Fráncuſkiey, ufundowánych. Dobrze wyráźiłeś náturę lilij Pliniuszu: *lilium germinat flores, & contra morbos varia juvamina.*

Czy-

Czystych y niewinnych lilij (nigdy bowiem lilie pokuty nieznáczyły *nunquam lilia pœnitentiam significarunt*) zrodzonych od Fundatorá Swiętego WINCENTEGO przymioty są wyrázone, nie dosyć álbowiem, że sáme kwitną, lecz y choroby leczą. Leie się ropá zwrzodow, wschorzáłych pácyentách, lilie moie nieczernieią! fetor záraza zboláłych kálekow, á lilie moie przez to wydáią zapách, zkáncerowáne członki ábominácyą delikátnym oczom czynią, á dla moich lilij naywdzięczniey szym są widokiem: *Lilium generat contra morbos juvamina.* Dobrze názwałeś Męczenniku Affrykáński Cypryánie Swięty, Bogu oddáne Pánny: *Illustrior portio regis Christi.* Wydáie się bowiem w Corkách Błogosłáwionego WINCENTEGO nayjáśniey cząstká tá, ktore ślubámi nieobowiązáne, przysięgą nieskrępowáne, á czyste y niewinne! *posuit immaculatam viam meam.* Klauzurą nieotoczone, á Klasztor z sobą noszą; gdy wychodząc zbieráć chorych nietylko obyczáie, lecz y nogi máią Aniołow, *perfecit pedes meos tanquam Angelorum,* z tłumáczenia Swiętego Augustyná. Więc że kąkolu w Liliách tych nikt niewidźiał, *lilia, non lolia, hoc est laudabilia, non vituperabilia in horto Christi*, od początku fundácyi, y dotąd nie widźi! iákże niemam konkludowáć, że chwalebnie Swiętą Lilia moiá Błogosłáwiony WINCENTY, y w tych rozrosłá się lilieczkách, ktore *laborant & nent:* y owszem ápplauduiąc, powtarzáć powinien iestem, Rácheli *votum*, ponowione *crescas in mille millia, crescas!* S. Hilari. S. Bonavt.

Lilia DEUS *sic vestit?*

ANi pomyślić się może, bo przećiwny dokument iest w oczách ludzkich, áby stworzenia swego Bog nie okrywał, y iáko naywyższy Pan bárwy mu nie dawał. Człowieká śliczną symmetryą uformowánego, według zeznánia Iobá, *pelle & carnibus vestisti me*, prześlicznym, przedźiwnym, y ktory tylko w imági- Iob. 10.

N2 nácyą

nácyą ludzką wniść może, okrył páludámentem: Niebiosy niższe od człowieká, bo nierozumne, gwiazdźistym otoczył obłokiem, y wodámi krzyształowemi:
Psal: 103. *Extendens Cælum sicut pellem, qui tegit aquis superiora ejus.* Bydlętő roznych farb dał bárwę: Ptástwo wdźięk czyniącemi oku ludzkiemu upstrzył piorkámi: Morskie y rzeczne ryby, insze obszernemi, insze iák umálowánemi odźiał łuskámi. Drzewá y frukt rodzące, y w proznicy źiemię záſtępuiące, rzęśistym obwiodł liśćiem: naysubtelnieyszemu náwet z źiemi wychodzącemu robáczkowi, roznych farb dał tegument; dopieroż kwiátom od Koron Cesárskich názwánym, pierwiastkom wiosny, y wszystkim ogułem, upstrzywszy niemi źiemię, iák Niebo gwiazdámi, rozlicznych kolorow dał inwestyturę. Między ktoremi, że celuie Lilia, Przedwieczna Prawdá, pozor, y polor száty iey, przekłáda nád Sálomonowe togi, páludámentá, y Krolewskich szat mágnificencye: *DEUS Lilia sic vestit, ut nec Salomon cum omni gloria sua, ita coopertus sit, sicut unum ex istis.* Ztąd idźie prosta illácya y konsekwencya; gdy ogrodową Lilią ták ślicznie BOG okrył, iák że Swiętą moię Lilią (po uprzedzonych dowodách, iż Lilią iest) Błogosłáwionego WINCENTEGO *à Paulo*, osobliwą nie miał ozdobić inwestyturą? Czytáliśmy dotąd żyćie Swiętego, uważáli włáśności Lilij, żyćiu B. WINCENTEGO przystosowáne: ná koniec obroćić należy oczy rozumu, iáką wieczney Chwały szátą otoczył go BOG nieskończonego Májestatu?
Eccli. 15. ℣. 5. *Stolá gloriæ vestivit illum.* Przeżywszy lat 85; ná sámey Boskiey służbie; od lat 30. podlegáiąc częstey gorączce; puchlinie szerzącey się od lat 45. Kwártánnie od lat 8. (záwsze iednák o godźinie 4. po puł nocy wstáiąc ná rozmyślánie Męki Iezusowy) z Páwłem Swiętym mowić mogł:
2. Tim. 4. ℣. 6. *Ego iam delibor & tempus resolutionis meæ instat.* Ná wyiśćie duszy z śmiertelnego ćiáłá przygotowány, gorącemi áktámi miło-

śći

ści Boskiey rozpalony, zgoreć prágnął ná cáłopalona Stworcy swemu ofiárę, *Ardore Domini concrematus, ut totus DEO fieret holocaustum.* Lubo letárgiem wszystek zmieszány, gdy iednák text iáki z Pismá S. námieniono, porywał się y słow dokończał Swiętych, nayosobliwszy smák máiąc z Psalmu Dawidowego, w wezwániu BOGA Kościołowi przyzwoitego, *DEUS in adjutorium meum intende.* Przy zgonie że Lilia był, *Lilium laborans in morte*, dał dokument; wszák według łácińskiego dyálektu, słowo *laboro*, tłumáczy się *choruię*, wszystek w tym nárężony, áby z iák naywiększym zapáchem, z ziemskich do Niebieskich był przesádzony dziárdynow. Opisuie literá S. osobliwą ceremonią śmierći Iákobá Pátryárchy, że przy zgonie swoim berło Syná swego Iozefá cáłował, *Fide Iacob moriens, adoravit fastigium ejus*; ktorą táiemnicę ułacniáiąc uczony Naxera, ták tłumáczy: *Sceptrum Ioseph desinebat in Lilium, pro face ergo amicum splendorem præmittente, Filij Sceptrum manu præfert.* Iákby rzekł, grube ćiemnośći gdy konáiącego otaczáły Iákobá, áby w świetle pożegnał się z świátem, miásto pochodni berło Syná Iozefá, w formę Lilij wyrobione trzymał. Podobną ceremonią Lilia moiá. B. WINCENTY od upału gorączki uwiędła, y głowę spuszczáiąca, nie gromnicę śmiertelną máło świátłá rzucáiąca, trzyma, lecz Zbáwićielá w Iozefie Pátryársze figurowánego, Lilia w Pieniách Sálomoná názwánego, *Ego flos & Lilium.* Y iáko według obserwácyi Pliniuszá *Lilia singulas suas coloris aurei non claudunt, nisi in purissimo suo primo candore*; ták moiá Swięta Lilia, nigdy márnośćiom świátá nieotwárta, schylona od upału gorączki, á potym złamána, w tey śnieżystey niewinnośći, ktorą wyniosłá z wod chrztu, wiecznie zámknęłá się. Ná koniec niech się nikt nie pyta, iáką śmierćią B. WINCENTY z tym się pożegnał świátem, bo usłyszy, iż iáką chćiał! *Non quæras quali morte obierit? quali voluit; oravit, exarsit, amavit: extendit mors hunc amorem, & æternum fecit.*

S. Ildeph:

Hebr: 11. ℣. 21.

Cant: 2. ℣. 1.

Pal atium.

Nie táká śmierć B. WINCENTEGO, iáka grzesznikow, z ktorych iedni zákámieniáwszy w nałogách, kuźnice w se cu noszą, *Cor ejus stringetur quasi malleatoris incus*: inszych záś sercá iák Cytádellá niedobyta, fossą chćiwośći otoczona, murē y źiemnym y gornym zákámieniáłośći w złych obyczáiách zámknięta, gdy sprawiedliwi o odśiecz BOGA proszą, tá ná żaden szturm Niebieskiego instynktu, iemu się nie poddáie, *Dixisti non serviam, non serviam!* Więcey powiem, tákie zátopienie nász w márnośćiách, iż y w imáginácyi śmierći nie mamy; nád ktorą lubo niemász nic pewnieyszego, máło kto iednák temu wierzy, niemász strásnieyszey, á nikt się iey nie boi, niemász bliższey, á ktoż ią widźi? niemász mocnieyszey, á ktoż się przećiwko niey ármuie? iest ślepa, á rozumiemy, że ią nászą ukłádnośćią oszukamy; iest niema, á sądźiemy, że ná suppliki nász łáskáwą da odpowiedź; iest głucha, á mamy nádźieię, że nász wysłucha prośby; iest bez sercá, á imáginuiemy, że się da zmiękczyć! Ták ślicznemi otoczone promieniámi Słońce, á przećię o nástępuiącey pámięta nocy! *Sol cognovit occasum suum!* á człowiek śmierć w ćiele noszacy zápomina o swoim zachodźie. Ieżeli się nocy lęka Słońce, ktoż sobie dłuższe południe odważy obiecowáć? Oćiec świátłá, y zrzodło żyćia sam sobie rysuie ćienie zachodu, á my w ćiele śmierći o grobie czemu zápominamy? Cedrow nieśmiertelność sobie obiecuiemy; ieżeli iednák popiołu śmiertelnego w obfitośći sobie nie názgromadzasz, wygáśnie twoy ogień, umrzesz, ieżeli od śmierći dáleko oddalisz się. Dáryusz Krol Perski w swoiey modlnicy miał uformowáne serce z máteryi záwsze goracey, ktore wystáwione przećiwko Słońcu, powoli y z zádźiwieniem chłodniáło. To nárrácya Historyczna, to záś prawdá istotna y rzetelna, o B. WINCENTYM, iż Iego serce w cáłym żyćiu miłośćią Boską goreiące, (bo coż to zá zasługá przed Bogiem, w ten czás zápaláć się áfektem ku Niebu, gdy krzepnie ćiáło, śmiertelnym

Iob. 41. ℣. 15.

Ierem. 2. ℣. 20.

Psalm. 103. ℣. 19.

Iustinus.

telnym

telnym lodem? *Quid poteſt habere laudis, ſi effatum cor-* Ambroſius.
pus voluptatibus, & iam ſenectutis gelu frigidum, ad ſera
devotionis Officia, depoſito jam vigore, ſenior convertat?)
y w punkcie oſtátnim życia, ták ſię rozgorzáło, iż we-
dług Auguſtyná S. ſłow, ſámá śmierć Iego nie byłá
dlá śmierći, lecz dla cudu, *Mors ipſa non fuit ad mor-*
tem, ſed ad miraculum.

Lilia DEVS ſic veſtit. W Teologiczną wchodzę máteryą;
kiedy o inweſtyturze Swiętych záczynam dyſkurs, złotym ſty-
lem od złotego Chryzologá okryślony: *Cæleſteſtes homines amictu*
Cæleſtis luminis ambiuntur, & à terreno ſquallore ſuſpenſi, nec fedan-
tur unquam vetuſtate, nec ullis ſortibus obſcurantur, ſed veſtes, quas
ſemel dederit reſurrectio, perpetuo lumine veſtiuntur. Abym nie
błądził w dowodách y probácyi, biorę ſobie zá mánuduktorá,
Anielſkiego Profeſſorá, Tomáſzá S. ták uczącego *in 4to Senten-*
tiarum. Dos eſt perpetuus animæ ornatus, vitæ ſufficiens in æterna
beatitudine jugiter perſeverans; tres autem dotes aſsignantur, Viſio,
quæ fidei; comprehenſio, quæ ſpei, & fruitio, quæ charitati reſpondet.
Y dla zrozumienia *ex 2da 2dæ, q. 124. art. 4.* iegoż náukę
przydáię: *Triplex Aureola datur, Virginitatis, Martyrij, & Docto-*
ratûs. In pugna, quæ eſt contra carnem, Virginibus aureola edebetur.
In pugna contra mundum, cùm à mundo uſq; ad mortem perſecutio-
nem, ſuſtinemus, Martyribus. In pugna contra diabolum, cùm quis-
piam hoſtem non ſolum à ſe, ſed etiam à cordibus aliorum removet,
quod fit per prædicationem & doctrinam, & ideo Doctoribus & Prædi-
catoribus tertia aureola debetur. Z tey náuki Anielſkiego Dokto-
rá łátwa illacya, iáką inweſtyturę Swiętey Lilij Błogosłá-
wionemu WINCENTEMV dálá Boſka Ręká, nie iednę
lecz troiáką: Pánieńſką, *Qui erat Virgo caſtitáte, Mater factus*
eſt prole. Męczeńſką zá niewolą Máchometáńſką, y woynę prze- S.Ambroſ.
ciw obłudom świátá, *Floribus Eccleſiæ nec lilia nec roſæ Martyrij*
deſunt. Y Káznodźieyſką, *Cathedram in Cælo* (á tym ſámym *lau-* S.Cyprian:
ream) *habet, qui corda movet.* Gáśnie wſzyſtká Mágnificencya S. Auguſt:
ſzat naymędrſzego Sálomoná, względem okryćia w Niebie Tract. 3. in
Lilij moiey; *Veſtitus Liliorum, deſignat gloriam Sanctorum, ideo* Ioann:
Salomon cum omni gloria ſua, non eſt veſtitus ſicut unum ex iſtis, bo
támtá doczeſna y zgryźieniu molow podległá, tá nieśmiertelna ClemensA-
Stola hæc non ex mortali vellere, ſed ex virtute vitali ſplendens Cæle- lexandrin.
ſti lumine non colore terreno, & data creatoris munere, non arte ful- Strom. 5.
lonis Czyli baieczna y zmyślona, czyli prawdźiwa relácya, że S. Chryſol.
w Bałwochwálnicy Bogini Fortuny, Tanaqvil Pánná, dźiwney biá-
łośći, iáłnośći, y zapáchu ſuknią cudownym wyrobiłá kun-
ſztem, y teyże Fortunie poświęćiłá, ktorey zażywáć niegodźiło
ſię

śię, oprocz sámych zwyćiężcow, y to ná kwádráns tylko godźiny; ieden Serwiusz Tullus cały dźień w niey chodźić miał. Zaszczyt y nazwisko otrzymáłá suknia tá z trwáłośći swoiey áż do czásow Sciáná, sukni nieśmiertelney. Lubo ták sławna, iednák nie ma proporcyi żadney do tey száty, ktorą BOG okrył Lilią

S. Ambros. moię, *Vestimentum, quo DEVS vestit, est corpus gloriosum, & ipsum est, quo nolunt Sancti spoliari, sed superindui.* Co S. Grzegorz Názyánzenski ná pogrzebie Oycá swego, to ia o B. WINCENTYM beśpiecznie mowić mogę: *Egressum ex aqua, lux & gloria eo animi affectu, cum quo ad fidei donum accessit, digna circumfulsit.*

Psal. 103. Y tą świátłośći szátą: *amictus lumine sicut vestimento*; raz okryty, Boską iáśieiącą w sobie reprezentuie postáć, *Vestis lucida atq; ignea in Sanctis, significat DEI speciem, in illis splendentem*, y ná wieki

S. Hilarius. ią reprezentowáć będźie: *Lilia DEVS sic vestit!*

Oprocz tey inwestitury, widzenia Boskiego, *amictus lumine sicut vestimento* ieszcze S. moiá Lilia inną popisuie się szátą, cudow rozlicznych y záwsze odnowionych, dla pozostáłych ná tey dolinie mizeryi ludźi. Beśpiecznie Psalmisty Páńskiego słowy, o B. WINCENTYM mowić mogę: *Principes terræ vehementer elevati sunt*; á według Tyryná tłumáczenia, *per operationem miraculorum vestiti sunt.* Od śmierći álbowiem iego, gdy 64. cudow wybornych, wybránych, y ápprobowánych ráchowáno; teraz wiele ich doználi ludźie? sámo tylko Niebo ma regestrację; ázalisz to nie iásna szátá? *Amictus lumine sicut vestimento.* Prożna to byłá pompá, gdy Amázys Krol Egipski wyrobić sobie kazał suknią z trzechset sześćidźieśiąt y piąćiu nići, liczbę dni w roku, do száty swoiey stosuiąc, więcey niżeli 365. cudow Niebo komputuie B. WINCENTEGO, izali szátá iego niewspániálsza, *Lilia DEVS sic vestit!* bo znácznieysza u Niebá, źiemian y piekłá, *Mirificavit Dominus Sanctum suum.* Smierćią pokonáni, kále-

Psalm. 4. ctwem ślepoty, niesłyszenia, strácenia chodu, dotknieni, czynią do WINCENTEGO rekurs, *Mirificavit Dominus Sanctum suum.* Bog przez niego y życie, y oczy, y uszy, y nogi przywraca. Paraliżem, ápoplexyą, letárgiem, y inszemi życie znoszącemi chorobámi záráżeni, żebrzą od BOGA przez zasługi B. WINCENTEGO rátunku; słucha ich Bog, bo swego uwielbił S. *Mirificavit Dominus S. suum*; ták, że o iego cudách, S. Piotra Dámiáná słowy konkludowáć mi należy: *Ex illo nobis ærario, copias divitiarum attulit, & in communem totius mundi salutem, benè prodigus erogavit.* Co tedy przy koronácyi Edwárdá Angielskiego Królá, poddáne iemu pospolstwo, liliowe korony rzucáiąc, powtarzáło, *Flore coronaris vive!* To ia Błogosłáwiony Fundatorze, pod állegoryą Lilij, twoie chwały y S. ákcye wyprowadzáiąc, *pro Epiphonemate* nabożnym ponawiam áfektem:

Flore Lilij coronaris, à tuo Servo vive æternù! A.

KAZANIE
PRZEZ
X. MARCELLEGO DZIEWVLSKIEGO
Fránćiſzkáná, S. Theologij Doktorá, Ordynáryinego w Konwenćie Krákowſkim, á niektorych Swiąt w Prześwietney Bázylice Kátedry Krákowſkiey Káznodźieie,
Pod czás wzwyż wyrázoney
SOLEMNIZACYI
BŁOGOSŁAWIONEGO WINCENTEGO à PAVLO,
Dniá 6. Czerwcá Roku Páńſkiego 1730.
MIANE.

Deſignavit Dominus & alios ſeptuaginta duos, & miſit illos binos. Lucæ II.

A wſzyſtkie okoliczne świátá ſtrony przeſłáńcow ſwoich Chryſtus śiedmdźieśiąt y dwu ordynował, áby ná śiedmdźieśiąt dwá ięzyki, podźielony narod ludzki do uznánia w TROYCY iedynego BOGA, przez trzy rázy dwánaśćie Mężow, po dwu biorąc przyprowádźił, *Et miſit illos binos:* Y posłał ich po dwu, według słow Mędrcá, *Melius eſt eſſe duos, quam unum; habent enim emolumentũ ſocietatis ſuæ, ſi unus ceciderit ab altero fulcietur.* Swięty Páſcháſius Eccl. 4.

O

sius

In 16. Matth. ſius mowi: *Bini ac bini quàm benè mittuntur, ut botrũ, quo gentes inebriantur, duo ac duo ſuis deferant humeris.* Dał káżdemu towárzyſzá, áby ich nie tęſkno w drodze było, áby ieden drugiego rátował, áby ieden drugiemu pracy dopomagał, áby ieden drugiemu rády do-

Eccl. 32. dáwał; pełniąc náukę, *Fili ſine conſilio nihil facias*; y

Deuter. 7. że w świádectwie ná iednym nie doſyć, *Unus nullus:*

Matth. 18. á *In ore duorum vel trium teſtium ſtabit omne verbum*, dla lepſzey wiáry po dwu świádkow ná świát rozeſłał,

Sylveira. *Ut major fides ab Auditoribus eorum prædicationi conciliaretur.* Oprocz tego nieládá ſekret miał nieſkończenie mądry Pan, że *Aſſociatos* między ludźi wyprawił: Naprzod dla beśpieczeńſtwá, áby ieden drugiego przeſtrzegał. *Prodeſt enim ſine dubio cuſtodem ſibi impoſu-*

Epiſt. 25. *iſſe, & habere quem intereſſe cogitationibus tuis judices*,

Epiſt. 10. nápiſał Seneká *Magna pars peccatorum tollitur, ſi peccaturis teſtis aſſiſtat.*. Wielki to od grzechu hámulec, gdy towárzyſz ná przeſzkodźie, á potym iák mowi S. Lucius Papież: *propter malevolos*; dla złośliwych ludźi, ktorzy miánowićie o Duchownych y Zakonnych

Lib. 10. Epiſt. 21. Oſobách zwykli mawiáć z Grzegorzem: *Qui ſine teſte ambulat, non rectè vivit.* Iuż ten nie z cnoty w cnotę

Lib. 2. Ap. c. 11. p. 1. poſtępuie, kto poiedynkiem chodźi. Thomas Cántipratanus wſpomináiąc nie ktorych *ſcandala*; co iedni winnie á drudzy niewinnie ćierpieli przydał: *Hæc nunquam ſuſtinuiſſent, adiuncti ſocio vel feciſſent*: A nádewſzytko dáie rácyą pomieniony S. Grzegorz; czemu Zbáwićiel po dwu ná opowiádánie Ewángeliy expedyował? *Quia duo ſunt præcepta charitatis, &c.* Bo dwá ſą przykazánia miłośći, żeby kocháć BOGA y bliźniego: y że mniey niż między dwiemá bydź miłość nie może. Po dwu Predykátorow Pan IEZVS poſyłá, dáiąc znáć, iż kto miłośći przećiw drugiemu nie ma, urzędu Káznodźieyſkiego podeymowáć ſię żadną miárą nie powinien. A Wielki Wyznawcá Chryſtuſow WINCENTY *de Paulo*, nowo w poczet Błogoſłá-

wio-

wionych policzony czy tymże trybem z náuką Ewángeliczną wyſłány? tym záprawdę, bo lubo ieden *in individuo*, ále w cnoćie y zasłudze sámowtory.

Eccle.4. NIc do rzeczy ieden, wyráżony: *Vnus eſt, & ſecundum non habet, non filium non fratrem*: Ni Syná, ni krewnego, ni żadnego przyiaćielá: *Quia refugit habere familiaritatem & amicitiam cum quocunq;, ne oporteat eum aliquid expendere.* Nie dba o *emolumentum ſocietatis*, boiąc ſię *detrimentum fortunæ.* Bogday ſię nie śnił ieden; *Vnus de filijs Iſrael ingreſſus ad ſcortum: Vnus vir peſſimus & iniquus.* Zárazá trzody iedná nie chędoga owcá: ochydá fámilij, zgromádzenia, ieden hultay, infámis; iák Pan IEZVS Apoſtołom powiedźiał: *Vnus ex vobis diabolus eſt*; dla iednego wſzyſcy záſmuceni y záwſtydzeni, á przedtym w niebeſpieczeńſtwie ná morzu byli: *Vnius iniquitate periclitabantur.* Ni to ni owo człowiek, *ſemiduplex*: bo w nim z iedney ſtrony ieſt co chwalić, y z czego ſię budowáć; z drugiey ſtrony znaydźie ſię co gánić, y z czego gorſzyć; inny nic złego nie czyni, ále dobrego niewiele: BOGA nie obraża, że ſię go boi, ſłużу mu, ále też nie ze wſzyſtkim, bo go cáłym nie kocha ſercem: nikomu nic nie weźmie, ále też máło komu co da. *Vir duplex animo*: y to ládá co kto w umyśle podwoyny, z Kátolikámi Kátolik, z Heretykámi Heretyk: raz w áfekćie, w mowie, w ákcyi táki, drugi raz owáki: *Inconſtans eſt*, w iednym ſercu dwoiáka, á przećiwna ma miłość; y cnot wiele y grzechow ſię nie máło w nim znáyduie: *Vir duplex.* Wielki Wyznawcá Chryſtuſow Neobeatyfikánt, nie w ten ſpoſob, lecz ná ſławę y ná podźiw ſámowtory z Imienia *VINCENTIVS*, *Quaſi vincens incendium, vel quaſi vitium incendens, vel quaſi victoriam tenens.* Palił grzechy, gdy ie wykorzeniał; zwyćiężył upał, gdy ćiáło ſwoie pod moc Duchowi do zgonu żyćia podbiiał:

Lyranus.

Num: 25. 2. Reg: 30.

Sylveira.

Iacob. 1.

Claudius de Protá.

iał: łamał namiętności swoie, y wszelkie ukracał do złego impety: zkąd mocnieyszy nád pánuiących świátu, *fortior qui se, quàm qui fortissima mænia vincit*, otrzymał wiktoryą, gdy w dobrym áż do końcá wytrwał. Tryumfuie w Niebie uwielbiony, ná ziemi z Błogosłáwionymi policzony. *A Paulo, A Dux & Princeps Literarum.* Wodz y początek obiecádłá, iákoby
Apoc. 1. zrzodło Liter. Sam Zbáwiciel názwał się *Alpha*, że iest początkiem wszystkich rzeczy, Wodzem y Princypałem wybránych Boskich, Zrzodłem łask Boskich, *A præpositio originativa v. g. à termino, à quo; à Domino factum est istud. Ablativa v. g. Aufer à me opprobrium &c.* Błogosłáwiony WINCENTY Wodz Niebieskiego ná ziemi, przeciw piekielney potencyi woyská, Princypał Prześwietney Kongregácyi *Missionis.* Zrzodło, z ktorego wiele dobrego ná świát wypłynęło; ták wiele dusz czártu odebrał, iák ich wiele BOGV pozyskał. A zkąd się wziął wieku śiedmnastego ten Apostoł, *Homo missus à DEO*: Człowiek naprzod posłány od BOGA: *Parare Domino plebem perfectam.* WINCENTY od Pawła, iáko exemplarz od prototypu nie rożny, iáko owoc od drzewá, iáko Syn od Oycá nieodrodny. Ian Swięty Chrzćiciel, *in spiritu & virtute Eliæ.* WINCENTY *in spiritu & virtute Pauli*; z Osoby y z Imienia od Pawła inszy, z Duchá y cnoty iák tenże co Paweł. Ieżeli stárożytność Rzymska, *Duos viros* między Kápłánámi swemi Pogáńskiemi postánowiłá, ázeby záwsze dwá Princypałámi, czy Prymásámi byli. Ták y w stárym testámenćie *duo Principes Sacerdotum* bywáli, iáko w Ewángelij mamy. BOG sam ná rozmnożenie narodu ludzkiego dwoie ludźi stworzył, *Masculum & fæminam*, y powiedźiał: *erunt duo in carne una.* Ná wyprowádzenie Izráelitow z niewoli Egiptskiey dwoch Mężow ordynował, Moyżeszá y Aároná; owego Głową y Wodzem, tego Tłumáczem legácyi swoiey uczynił; mowiąc do Moyżeszá:

ſzá: *Aaron Frater tuus ipſe loquetur pro te, & erit os tu-* Exod. 4.
um. Gdy Páweł Swięty z Bárnábą przybyli do Liká-
onij, y gdy w Liſtrách Mieśćie z urodzenia ná nogi ká-
lekę uzdrowili, zbiegli śię Pogánie y mowili: Bogo-
wie podobni ludźiom zſtąpili do nas. *Et vocabant Bar-* Actor. 14.
nabam Iovem, Paulum verò Mercurium, quoniam ipſe
erat Dux verbi. To ia wſzyſtko znáyduię w Błogo-
słáwionym WINCENTYM, *Duos in carne una:* Wſzák
ten Mąż BOZY ma do kogo mowić słowámi *à Paulo*
wźiętemi: *In Chriſto IESU per Evangelium ego vos ge-* 1. Cor. 4.
nui, y iáko Oćiec náuczał nieumieiętnych: *Dux Lite-*
rarum, y iáko Mátká opátrował, żywił y odźiewał
ubogich: *Nutritor Eccleſiæ;* w záłożonych od śiebie Se-
mináryách bárdzo piękną dáiąc młodźi edukácyą, go-
dne Kápłáńſkiego Chárákteru wyſtáwował ſubiektá;
karmił máło co mędrſzych od dźieći proſtaczkow ná-
uką, uczył ich Paćierzá, Artykułow Wiáry, Bożego
Przykazánia, boiáźni Bożey, *Lac eis potum dedit, id eſt* 1. Corint. 3.
Rudimenta fidei inſtillavit. Iáko Oćiec rátował duſze Lyranus.
y iáko Mátká co do ćiáłá, nie tylko udźielnym oſobom,
Domom, ále też cáłym Miáſtom, powiátom zruinowá-
nym, ogołoconym prowidował potrzeby. Y żeby u-
kochánych w BOGV Synow y Corek, to ieſt wier-
nych śierotámi nie zoſtáwił: zoſtáwił im, y dla duſz
Oycow Duchownych; y dla ćiał czyſte Mátki miło-
śierdźia; pomniąc słowá, *Vbi non eſt mulier, ingemi-* Eccli. 36.
ſcit egens. Drugi Moyżeſz, ktory grzeſznikow, z nie-
woli piekielnego Fáráoná dobrym przykłádem, ſtárá-
niem ſwoim, y ſzczerą pracą: y oraz Aáron náuką ich
ſwoią, gorącą do BOGA modlitwą z Egiptu błędow
wyprowadzał. A ieżeli Imię *Barnabas*, tłumáczy śię
Filius conſolationis: Syn poćieſzenia: tedy WINCEN-
TY nie máła tu z Oſoby ſwoiey BOGV y Kośćiołowi
świętemu przyniosł pociechę; y podźiśdźień, przez tę
ktorą fundował, Prześwietną Kongregácyą, przynośić
nie przeſtáie. Iuż nie baieczny Merkuryuſz, lecz pra-

wdźiwy á godny Poſeł w TROYCY iedynego BOGA; Orator zbáwienny: *Dux verbi*, y wielowładny przed

Iaáś 5. Boſkim Máieſtatem zá námi *Exorator*; *Multum valet*

Philip. 3. *deprecatio juſti.* Drugi Páweł: *Omnia arbitratus ut ſtercora, ut Chriſtum lucri faceret.* Wſzyſtkie świátá tego ſplendory, delicye, kontentece zá gnoy poczytał. Wzgárdźićiel źiemſkiey chwały, mowił *á Paulo* záżywánymi słowámi: *Divitiæ meæ Chriſtus*, *ſolicitudo Eccleſiarum*, prace, fátygi, niewczáſy, moiá to cząſtká; żárliwość o chwałę Bożą, o zbáwienie duſz, ſerdeczna nád upadkiem y niedoſtátkiem bliżnich kondolencya, wzgárdá ſámego śiebie, gorącość Duchá, umartwienie ćiáłá *totum viſere Chriſtus.*

Iſai. 11. Co opowiádał Prorok: że *Leo & ovis ſimul morabuntur*, Co Filip Bennitius w záchwyceniu, Krolową Niebá y źiemie, po obłokách ná złotym woſku iádacą, ktory Lew y owcá ćiągnęły (*Barry in Anna: Man:*) to ia znáyduię w Błogosłáwionym WINCEN-

Prov. 28. TYM: *Iuſtus quaſi Leo confidens abſq; terrore.* W godney Oſobie iego Lew nieuſtráſzony, ktory mowił *á Paulo* przeiętemi słowámi: *Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti, an tribulatio, an fames, an nuditas, an perſecutio, an gladius?* Gdy uważam, wiele y wielkich tego ſługi Bożego heroicznych Aktow; iáko náprzykład czuiąc w ſobie wſtyd, że do niego podły, po wieśniacku ubrány przyſzedł Synowiec, ná tychmiaſt WINCENTY zwyćiężył tę pokuſę, kiedy ſam Oſobą ſwoią zſzedſzy ná doł, áż ná ulicę, mile owego Synowcá obłápił; wźiął zá rękę, wprowádźił, y nietylko przed ſwoiemi, ále też y przed gośćmi, godnymi ludźmi prezentował, mowiąc że to nayprzednieyſzy z moiey rodźiny Káwáler. Iáko ćięſzką á niewinnie zpotwarzony kálumnią, chćiał coś piſáć ná ſwoie oczyſzczenie, ále wnet ſam ſię o to gromił; mowiąc: Ach nędzniku! co czynić myśliſz? iáko, chceſz ſię uſpráwiedliwiáć? nie będźie ták: y porzućiwſzy pioro dał wſzyſtkiemu

ſtkiemu pokoy; rzec mogę: *Vicit Leo.* A ieżeli Pan Iezus ordynuiąc ná Miſſyą Apoſtołow, mowił: *Ecce ego mitto vos ſicut oves in medio luporum.* O czym Swięty Grzegorz. *Qui locum prædicationis ſuſcipit, mala inferre non debet, ſed tolerare, ut ex ipſa manſvetudine iram ſævientium mitiget*: tedy Błogoſłáwiony WINCENTY Lew z męſtwá, y oraz owieczká z cichośći, łáſkáwośći, ćierpliwośći, *Leo & ovis.* Niebo WINCENTY, ná ktorym Słońce y Księżyc; ſłońce mądrośćią y przykłádnośćią świát oświecáiące; Słońce w poważney rádźie Krolewſkiey, godne podźiwienia ſentymenty wydáiące: y oraz Księżyc pod nogi ſię nie tylko Kośćiołowi Swiętemu y Zwierzchnośći, ále też y naylżeyſzemu śćieląćy, *Luna ſub pedibus.* Niebo WINCENTY, w ktorym dwá Seráfini: Ogniſty miłośńik BOGA; y dla BOGA ogniſty miłośnik bliźniego. Skarb Ewángeliczny, z ktorego nieſkończonie mądry BOG *protulit nova.* Nową bo nieſłycháną cnotę, w pokrywániu ſámey náwet pokory; *& vetera*; pokazał świátu ſtáry Apoſtolſki żywot; czego Oćiec Synowi w drogę go wyprawuiąc, życzył, áby go BOG prowádźił, y Anioł Boży áby mu dodał komitywy ſwoiey. *Dominus ſit in itinere veſtro, & Angelus ejus comitetur vobiſcum.* Co Rádyſław *Dux Curimenſis* widźiał Swiętemu Wácławowi áſſyſtuiącego Aniołá, to ia w Osobie Błogoſłáwionego WINCENTEGO widzę: Człowieká náturą, y oraz Aniołá cnotą. Gdy go dyſpozycya Boſka ordynowáłá ná Miſſyą niewątpię że rzekłá; *Ecce ego mitto Angelum meum.* BOG, *qui facit Angelos ſuos ſpiritus*, WINCENTEGO z Urzędu Aniołem, to ieſt Poſłem ſwoim uczynił. Y niedźiw, bo to drugi Bázyli; *Spiritu tantum vivens*, prawdźiwy Duchowny: záchował czego ſię *á Paulo* náuczył, *Si ſpiritu vivimus, Spiritu & ambulemus.*

Apoc: 5. Matth: 10. S. Gregorz Hom: 17. in Evan. Tob: 5. Malach. 3. Pſal. 103. Galat. 5.

Chcąc wyráźić Piſmo S. miłość Ionáty Krolewicá powźiętą przećiwko Dawidowi, mowi: *Conglutinata*

1.Reg. 18. *est anima Ionatha, anima David.* Liránus powiáda, że Ionátas, ktorego Imię tłumáczy się *Columbæ donum*, znáczy Chrystusá, przy ktorego Chrzćie Duch Prze-
Matth. 3. nayświętszy w postáći Gołębice był widźiány. Więc tego Páná Duszá, to iest wola przykleiona zostáie do Dawidá, ktory iest figura káżdego mężnie przećiwko namiętnośćiom swoim stawáiącego Człowieká. Błogosłáwiony WINCENTY od trzody wybrány Boskiey, Mężny Dawid przećiwko szkodnikom sumnienia, przećiwko namiętnośćiom ćiáłá, wewnętrznym y zewnętrznym pokusom. Wyrywał z pászczeki lwá y niedźwiedźiá piekielnego owieczki Iezusowe; przećiw nátárczywemu ná narod ludzki olbrzymowi czártu przeklętemu, przećiw świátu y ćiáłu stánał w heroicznym kroku, *& prævaluit*: Podobał się Rycerz wáleczny *Domino exercituum*, że co obligował sobie uiał zá serce Mistycznego Ionatę, y że go od wźięćia rozumu iedynie ukochał, wzáiemnie od niego ukochá-
Proverb. 8. ny, według włásnych słow iego, *Ego diligentes me diligo.* Stał się mu *amicus alter ego*, temu Pánu, ktory zwykł mawiáć: iák niegdy S. Elzbiećie, Landsgráfsowey Turyngij, *Si tu vis esse mecum, ego ero tecum, & nunquam à te separabor.* Sámowtory WINCENTY, z przyrodzenia człowiek iák y drugi, z niewinnośći, z pokory, y z goracego o zbáwienie dusz ludzkich stáránia, iáko *alter Christus*, y że nic więcey w tym żywoćie nieprágnał, tylko *esse cum Christo*, że się do Chrystusá serdecznym przywiazał áfektem, do Iego się woli we wszystkim przystosował; zásłużył sobie, że Duszá Chrystusowá przykliiłá się do Duszy Iego, serce do sercá przylgnęło: Iáko Chrystus powiedźiał:
Matth. 15. *Non sum missus nisi ad oves*, ták WINCENTY obrał sobie Poselstwo do tych, o ktorych się pełnia słowá:
Psal. 48. *Sicut oves in inferno positi sunt.* Wszák mowia: *Polonia infernus rusticorum*, y wszędźie nie roskosz wieśniakom (gdyby też Niebo ná źiemi mieli, dopieroźby

się

ſię bez liczby znáydowáło Lucyperow przećiwko Pánu powſtáiących.) Chodząc WINCENTY po Miáſtách, miaſteczkách, wśiách, náuczáiąc, dobrze ludźiom czyniąc, Oſobę Chryſtuſá ná ſobie nośił, według ſłow Páwłá Swiętego: *Pro Chriſto legatione fungimur.* *Gloſſa inter*: czyta, *Legatione fungimur vice Chriſti*, *qui fuit Legatus DEI*, miłośćią z Chryſtuſem złączony, toż ſámo, co Chryſtus, toż z Chryſtuſem czynił. 2. Cor. 5.

Gen: 5. & 6. Záchwala Piſmo S. Henochá y Noego, ztąd, że *cum DEO ambulavit*, z Bogiem chodźił, ſtárochrześćiánſki, á pobożny komplement: Iedź, idź z Bogiem. Szczęśliwy Henoch y Noe, że *cum DEO ambulavit.* Arábczyk czyta: *Rectum fecit inceſſum coram DEO.* Chaldeyczyk: *Ambulavit in timore DEI.* Cornelius à Lapide: *Ita ſanctè ac piè vixit, ac ſi Deum ſemper praeſentem prae oculis haberet.* Z Bogiem chodźił, to ieſt ták świątobliwie y pobożnie żył, iákby Boga záwſze przytomnego przed oczymá ſwymi miał. Czy nie ták WINCENTY? y w domu, y w ſzkołach, y w podroży, y w Tureckiey niewoli, y przy Xiążęcym, y Krolewſkim Dworze, y ná goſpodárſtwie, y ná przełożeńſtwie u Pánien Zakonnych, y ná Generálſtwie Prześwietney Kongregácyi, y między Pánámi, y ná Miſſyi między wieśniakámi, záwſze w Bogu zátopiony, záwſze Swięty, *Cum DEO ambulavit.* Co wymowił komuś Prorok: *Si videbas furem, currebas cum eo*: Caſsiodorus powiáda, że temi ſłowámi, *omnia tonat vitia, in parte totum.* Bo káżdy ćieleſny człowiek *currit cum fure*: *le Blanc* czyta, *cum diabolo*, puſzcza ſię w drogę żyćia ſwego z diabłem, y náśládowcámi iego, wſzelkiego rodzáiu grzeſznikámi, gdy ſobie ich przykłádem poſtępuie, to ſię ná Błogoſłáwionym WINCENTYM nie ſpełniło. *Non abijt in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit*, nie przyiął kompánij, ktora mowi: *Venite fruamur bonis, & utamur creaturâ.* Vważył ſobie co Zbáwićiel powiedźiał: *Quid prodeſt* Pſal. 49. Sap. 2.

 homini

Matth. 16. *homini si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Ná co się zdáło Sálomonowi, że miał honor, y z mądrośći, y z pieknego w Páństwie swoim rządzenia się? że miał bogáctwá niezmierne, ápparencye niewymowne, że záżył co mu się tylko podobáło? á potym zważywszy to wszystko, rzekł:
Eccle. 1. *Vanitas vanitatum & omnia vanitas*, y że w wielkim bogáctwie BOGA zápomniał, że w roskoszách ćiáłá, duszy zániedbał, sam sobie przyznał, że mu rownego głupcá w świećie nie było, y że głowy z sobą niemiał,
Prover. 30. gdy się w proznośći szalenie zákochał. *Stultissimus sum virorum, & sapientia hominum non est mecum.* Ná co
Mach. 1. się zdáło Alexándrowi Wielkiemu, że *obtinuit regiones gentium*, kiedy Niebá uchybił. Ná co się zdáło Ewángelicznemu bogaczowi, że *induebatur purpurâ & bysso, epulabatur quotidie splendidè*, kiedy od wszytkiego umárł, y w piekle pogrzebiony iest; powiedźiáno mu ná ćięższy żal: *Recordare Fili, quia recepisti bona in vita tua.* Błogosłáwiony WINCENTY Wielki Pismá Bożego Doktor, lubo się miał, y udawał zá Idiotę, ná
1. Cor. 2. wzor Páwłá S. *Non judicans se scire aliquid, nisi JESUM Christum*, przećięż y szkolną y Niebieską náukę máiącego, nieuchronna nie raz wydawáłá potrzebá. Wyiáwił Swięty żywot táiącego tálentá swoie zrozumem człowieká, pokazáło się że WINCENTY-mędrszy nád Sálomoná, bo Sálomon dowćipu bystrego, przedźiwnych inwencyi naywięcey záżył ná zebránie skárbow, ná pokazánie się świátu y ukontentowánie ćiáłá swego. Błogosłáwiony WINCENTY
Eccli. 37. Lyranus. *Sapiens animæ suæ.* Lyran czyta *Ille vero sapiens est, qui primo cogitat de salute animæ.* Przeszedł Wielkiego Alexándrá, bo ten świát woiuiąc, od świátá záwoiowány w pychę się wzniosł. *Exaltatum est & elevatum cor ejus.* WINCENTY świát zwyćiężył y wszystkie iego pompy pokorną zdeptał nogą, co mu nie pochybnym do Niebá stáło się gradusem. *Qui se humiliat*

liat

biat exaltabitur. Oſzukał bogacza, ktory chodźił ſtroyno, iáko Anioł; miał wſzelką obſerwáncyą, iáko źiemſki Bożek; tuczył ćiáło ná ſłoninę, gotował w ſkorze ſwoiey dla robakow ſolenny báńkiet, á duſzy zániedbał, o żadnym dla Aniołow nie myślał weſelu, nieſzczęśliwy y duſzę y ćiáło ſtráćił, *Mortuus eſt, in inferno ſepultus eſt.* WINCENTY záchował náukę *à Paulo* podáną *Carnis curam ne feceritis*, nie tylko o ſwoiey, ále też y o bliźniego duſzy naywiękſze miał ſtáránie; czego nie zliczeni zrozumieć nie mogą, á ráczey niechcą, to WINCENTY łátwo poiał, y uważał słowá pomienione IEZUSOWE: *Quid prodeſt homini ſi mundum univerſum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur?* Mowił do BOGA z Pſalmiſtą: *Quid mihi eſt in Cælo, & à te quid volui ſuper terram? niſi ad te DEVS meus.* Y że niczego ná świećie nie prágnął, tylko ſámego BOGA. Ziśćiły mu ſię słowá: *Bonus Dominus ſperantibus in eum, animæ quærenti illum.* Imieniem WINCENTY, á rzeczą *Gedeon* co ſię tłumáczy: *Abſciſſio iniquitatis. Bonus miles Chriſti.* Wodz ná część Krolá nád Krolmi przećiwko nieprzyiaćiołom niewidomym zwerbowánego woyſká, ktory po niezliczonych mieyſcách, *Deſtruxit aram Balaam*, zeplował złe zwyczáie, wykorzenił zbytki, ſwywole, uſtne y uczynkowe grzechy; *Novum ſacrificiũ obtulit*, gdy proſtaczkow do umieiętnośći Chrześćiáńſkich powinnośći y Kommuniy przyprowádźił, gdy bez liczby grzeſznikow do BOGA náwodźił. Ochłodźił oſchłe duſze roſą náuki zbáwienney, zprowádźił ná nich modlitwą ſwoią roſę łáſki BOŻEY. Y iemu to rzeczono: *Dominus tecum virorum fortiſſime.* Bácżył to WINCENTY y odważył ſię ná rzeczy wyſokie y wielkie, mowiąc *à Paulo* náuczony, *Omnia poſſum in eo, qui me confortat*, czy to w pobożnych zamyſłách iego iákie trudnośći záchodźiły, czy to iákie okázye świętym iego imprezom przeſzkodę zárzucáły, czy to złośliwe ięzyki, do

Luc. 16. *Rom. 14.* *Thren. 3.* *2. Tim. 2.* *Iudic. 6.*

wykonánia mu zbáwiennego przedśięwźięćia drogę tá-mowáły, nic go to nie álterowáło; według słow: *Non*
Prov. 12. *contristabit justum quidquid acciderit ei.* Mowił prawdę á niebał śię nienawiśći; niedbał o zbiory, á niebał śię ubostwá; nie stárał śię o żadne w protekcyą tego świátá, w honory y bogáctwá zmocnienie, á niebał śię swoiey y swoich zguby: bo mowił do BOGA z Pro-
Psal. 22. rokiem: *Et si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.*

A ponieważ ták Błogosłáwiony WINCENTY sámowtor, *Bonum omen* z słow IEZUSOWYCH: *Si duo ex*
Math. 18. *vobis consenserint super terram de omni re, quamcunq; petierint, fiet illis á Patre meo.* Wielki Wyznawco
Apoc. 2. Chrystusow: rzekł Pan Iezus: *VINCENTI dabo.* Pá-
Act. 27. włowi S. *donavit DEUS omnes, qui navigaverunt cum eo.* Proś BOGA niech ći da dáry swoie dla nas (boć ty nic iuż nie potrzebuiesz wszystkiego, pełen) proś, niechći BOG dáruie dusze nas wszystkich ná tymże morzu świátá żegluiących, ktoreś ty szczęśliwie przepłynął. Pokasz nam ten áfekt, ktory Moyżesz pokazał Izráelitom, że też zá ich cáłość y zbáwienie, swoie ázárdował, gdy do BOGA mowił: *Aut dimitte eis*
Exod. 32. *hanc noxam, aut si non facis dele me de libro tuo, quem*
2. Reg. 24. *scripsisti.* Dawid żyćie swoie ofiárował zá poddánych swoich. Pisze śię WINCENTY od PAWŁA, ktory
Rom. 9. *optabat anathema esse á Christo pro fratribus suis*; á więc y Błogosłáwiony WINCENTY od PAWŁA, ty przynaymniey záſtąp nas zasługą twoią, zásłoń protekcyą
Num. 16. Twoią: *Aaron stans inter mortuos ac viventes pro populo deprecatus est.* Stań y ty między spráwiedliwemi y grzesznikámi, tym miłośierdźie, owym utwierdzenie w łásce u BOGA uproś. Bądź Lwem ná obronę nászę, przećiw widomym y niewidomym nieprzyiaćiołom, á iáko báránek ofiáruy śię BOGU zá nas, błagay Iego gniew záwsze spráwiedliwy. Przeniosłeś śię z źiemi do Niebá, á policzenia Twego w reiestr Bło-

gosłá-

gosłáwionych inaugurácya, tám gdźie Polſka doroczną pámiątkę obchodźi Przenieśienia Wielkiego Pátroná ſwego S. Stániſłáwá, gdźie Monárchow Polſkich bywa koronácya, odpráwuie ſię. Winſzuiemyć wſzyſcy, żeś odebrał *Coronam justitiæ*, oraz ſupplikuiemy, bądź Pátronem Korony Polſkiey, WINCENTY z Stániſłáwem ſámowtory. Weźmiy ná opiekę twoię ninieyſze Kośćiołá Bożego, y wſzelkie cáłego Chrześćiáńſtwá potrzeby. Weźmiy w opiekę *Nayiáśnieyſzego* AVGVSTA II. Páná náſzego miłośćiwego, y cáłą Oyczyznę náſzę, bądź iey Oycem. Weźmiy w opiekę *Jáśnie Oświeconego* FVNDATORA tuteczniego Seminháryum, konſerwuy zdrowie tego, ktory y Kośćiołá Swiętego honor, y Rzeczypoſpolitey cáłość konſerwuie, y Páſterz y Senator, iákiego nam winſzowáć ſobie potrzebá. Bądź mu w ſtáraniu iego o Dobro poſpolite *Angelus confortans.* Miey w opiece *Peraugustum Capitulum*, y wſzyſtkie tuteczne Duchowieńſtwo. Miey w opiece Stolicę Kroleſtwá Polſkiego; miey w opiece nas wſzyſtkich. WINCENTY z Bogiem, weźmiyże ná opiekę y tych, ktorzy ſą bez BOGA, niech wiecznie nie giną, AMEN.

KAZANIE
Ná teyże
SOLEMNIZACYI
BŁOGOSŁAWIONEGO
WINCENTEGO
à PAVLO,
w Kàtedrze Krákowskiey
PRZEZ
X. KAZIMIRZA GAWLIKIEWICZA
Ordinis Canonicorum Regularium, *BB: Martyrum de Pænitentia*, Ordynáryinego Káznodźieię, Konwentu S. MARKA,
MIANE.
Dniá 6. Czerwcá Roku Páńskiego 1730.

Venit in adiutorium. Daniel: 10.
Fundamenta ejus in Montibus Sanctis. Psalm. 86.

Awno ná upodobáney wydátnośći, spoczywáć zwykły wszelákie zacnośći, *Magnanimitas rerum excel. sarum beneficentia.* Poważna wspániáłość w przyzwoitey sobie ma.. szácunek dostoynośći, *Magnitudo magnis in rebus cernitur.* (*Aristoteles.*) Pan Bog Wszechmocny, swoy Máiestat w Niebie złożył ná pierwszych w godnośći Cherubinách, (*Psal. 79.*) *Qui sedes super Cherubi*, ná ziemi w naygodnieyszey kre-

atuize

aturze rozumnym człowieku podobieństwo swoie; *Creavit hominem ad imaginem suam.* Niedościgła w prerogatywách, w wdźięcznych pożytkách, niewymowna mądrość Niebieska, gdy się ná tę zbliżyłá nискość, niegdźieindźiey mieszkánie sobie obráłá, tylko w rostropnych rádách, w skłonnych do doskonáłośći zamysłách *Ego sapientia erudititis intersum cogitationibus.* Skarb drogi ná zbogácenie duszy, ná possessyą szczęśliwey wieczności iest łáská Boska, obfitość błogosłáwieństwá, delicyi Duchownych istność, *Gratia sicut paradisus in benedictionibus.* A tá iáko prawdźiwe dobro, w dobrym sumnieniu, w niewinnym á pobożnym sercu dźiedźiczyć prágnie, *Qui bonus, hauriet gratiam à Domino.* Záwsze co iest pięknego, mieyscá sobie szuka w przystoyności należytego. *Quam suavis pulchritudo, quando mentem habet sapientem.* Nie lubi nikczemnośći mieć, áni widźieć do godnośći y chwały sposobny umysł, *Fax mentis honestæ gloria.* Sáme lubo nierozumne zwierzętá, w ten czás się pokázuią ozdobne, kiedy są większe nád insze; *Locus quanto est cultior, tanto lætior avis conspicitur.* Nie umie spocząć ná błotnistych mieyscách z Arki Noego wypuszczona gołębicá, wráca się názad do niego. *Cùm non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est in Arcam,* bo tá z przyrodzoney szczerośći znák iest wdźięcznego kándoru, miłego pokoiu. *Divinæ nuncia pacis.* Nie idźie wzawody z pomnieyszym Adwersarzem swoim Lew mocny, bo się żadnego nie boi. *Leo fortissimus ad nullius pavebit occursum* Nie uśiędźie ná źiemi bystrolotny orzeł, w pod Niebnych tylko delicyowáć prágnie wysokośćiách; *Altiora quæro.* Ná wonnych zábawia się kwiátách, roskoszną zbieráiąc słodycz, rostropna w pracy swoiey pszczołá, *Meliora legit,* bo iest Hieroglifik wdźięcznego u sámego Niebá odoru nieskáżytelnośći: *Casta generatio cum claritate.* Ták záwsze wszelka w pieknośći, w przyrodzonych dárách, w go-

Genes. 1.

Prov. 8.

Eccli. 40.

Prover. 12.

Menander.

Silius.

Columella.

Genes. 8.

Prover. 30.

Sapient 4.

R2 dnośći

dności iáſna preeminencya; ná przyzwoitym ſwoiey
Pſál: 131. zacności chce ſpoczywáć mieyſcu: *Hæc requies mea.*
Vproſzony od pobożney Mátki Syn ſpráwiedliwy Sá-
muel, w dźiećinnym zaraz wieku do Kośćiołá Sálomo-
nowego ná uſługę oddány zoſtał, nie tylko ludowi
ſwemu Izráelſkiemu dla ſkromnośći był miły, lecz y
1. Reg: 2. u ſámego Páná BOGA uwielbiony; *Magnificatus eſt Samuel apud Dominũ.* Iuż temu lat śiedmdźieśiat minęło
iáko po przepędzonym w świątobliwośći życiu docze-
ſnym, przy odebráney w Kośćiele tryumfuiącym, ſzczę-
śliwy w nadgrodźie, Wielki w zasługi pokazał ſię Bło
goſłáwiony WINCENTY. Rok temu ieden iák Cu-
dámi obiáśniony, zá Błogoſłáwionego do uczczenia y
uwielbienia w Kośćiele woiuiącym oznáymiony zoſtał.
W dźień dźiśieyſzy, trzeći po Vroczyſtośći TROYCE
Przenayświętſzey, ſtawa z błogoſłáwieſtwem, oraz z po-
mocą w Koronnym Mieśćie Krákowie, ażeby wiádo-
mo było, że iáko w nim pełność rozlicznych cnot
zkompendyowána zoſtáłá, ták gdźe przytomność Iego
przybywa, tám nádźieiá do obrony wynika *Venit in adiutorium.* Ośmdźieśąt lat życia ſwego máiąc, z tego
świátá, przenośi ſię do Niebieſkiey wiecznośći. Y ſłu-
ſznie bo w nim zupełne iák ośmiorákie błogoſłáwień-
S. Ambroſ. ſtwo pokazáło ſię ſkuteczne: *Octava ſumma virtutum eſt.* Zá punkt należącey ſobie nadgrody z prac
Apoſtolſkich poczyta, że w ſkárbie Niebieſkim zácho-
2. Thimot: Cap. 4. wána ma ſobie koronę Páweł Swięty: *In reliquo repoſita eſt mihi corona juſtitiæ.* Błogoſłáwiony WIN-
CENTY po odebráney w Niebie Koronie, ſtawa
przy Tryumfálney Beatyfikácyi ſwoiey ná wydatnym
Krákowſkim Wawellu, dawno do tryumfow ſpoſo-
bnym, ażeby Polſka Koroná w błogoſłáwieńſtwie Bo-
ſkim záwſze byłá ozdobna, zá iego przyczyną do Pá-
Pſal: 64. ná BOGA, *Benedices Coronæ* Szácowna owá perłá ná-
zwána *Triumphtalos* nie tylko podźiwienia, lecz y upo-
dobánia godna, że zá iednym położeniem trzy iáśnie-
iące

iące oká ludzkim, podobnie zárowno świecace w sobie wyraża: *Fax una triplici luce collucens.* Sáme to łáskáwe spráwiły Niebá, że Błogosłáwiony WINCENTY Tryumfálną ma swoię Beatyfikácyą, ná ozdobę y pociechę Krolestwá tákiego, ktore ze trzech iásnoświetnych Stanow złożona zostáie. Ma iáko Słońce Nayiáśnieyszą Krolewską dostoyność, *Splendet Regia Maiestate.* Ma zaszczyt z *Iáśnie Oświeconego*, y *Iáśnie Wielmożnego* Senatu zacnośći, *Senatoria dignitate*; ma obronę z Szláchetnych woiennych szykow, *Ex Equestri Ordine.* Przyzwoitość tedy byłá, áżeby tu, gdźie *Invictissimorũ & Serenissimorum Coronatorum, simul & Coronarum* iest *domicilium*, zwyćięskie y świątobliwego żyćia zostáły Błogosłáwionego WINCENTEGO *trophaea* oznáymione, ktore ia przy publicznych ápplauzách nikczęmna w mowie do wyráženia, prosekwowáć będę rewerencyą. Ex Plinio S. Greg: Nazian.

Ná Chwałę tego, ktory będąc *Merces & Corona Sanctorum*, wszystkich swoich Elektow, nie tylko w Krolestwie Niebieskim istotna, lecz y w Kośćiele Swiętym chwalebną w Cudách, zdobi Koroną, w TROYCY Przenayświętszey Iedynego BOGA.

Sacrum venerando Pedum, ad dignissimos Celsissimi Honoris provolutus Pedes, benedictionem supplex posco.

ZWyćięskie *trophaea* záwsze chwalebne, komu się dostáią, ozdobą mu się w pożytku y zaszczytách stáia: *Victoria genus praestantissimum.* Więcey szácuie iednego, lub niedorosłego Dawidá dla pokonánego Filisteyskiego Olbrzymá, cáłe Izráelskie Páństwo, nizeli ukoronowánego Regnántá swego Saulá, *Percussit Saul mille, David decem milia.* Poważna Grecya z przezornych, y w náukách biegłych Filozofow, szácowna z licznych przez swego Potentatá Alexándrá z świátá cáłego zebránych tryumfow. Piekna z szczęśliwych zá pánowánia Iego sukcessow: *Dare Orbi qui-* Langius. 1. Reg: 18. Seneca.

 etem

etem ſæculo pacem ſuo, hæc ſumma virtus. Wſpániáła Rzymſka Monárchia z woiennych dziełow, z oſobliwych zwyćięſtw, z rożnych nieprzyiáznych Narodow zebránych. Zacnieyſza z roſtropney Ceſarzá ſwego Weſpázyáná wyświáczoney łáſkáwośći, bo ſię tą wſzeláki indygent ćieſzy, y zdobi: *Potiſſima dos in Principe liberalitas & clementia.* W wolnośći piekne Kroleſtwo Polſkie z heroicznych dźiełow. Chwalebne w Pierwſzym Xiążęćiu ſwoim Lechu, tę fortunę ználázło, że przez niego bytnośći ſwoiey początek odebráło: *In Lecho fortunam invenit.* W Miecyſławie ślepo urodzonym, cudownie ná wzroku oświeconym, nayoſobliwſze dobro żyćia, y wiecznego zbáwienia obáczyło, przez przyięćie Wiáry Swiętey Kátolickiey. W pobożnych Jágiellonách Chwały Boſkiey żárliwość uznáło; w Włádyſłáwách ſławę uſzánowáło; w Auguſtách dobrodźieyſtwo záwſze miáło: *In Auguſto auguſtum Mecænate nacta Polonia, nec auro caruit, nec lauro.* Wdźięczny to pozor ſzczęśćia, przy ktorym dobro iſtotne zoſtáie, *Virtuti fortuna Comes.* Godna powinnego uſzánowánia chwałá, ktora z cnot wykonánych, z walecznych dźiełow, z dobrych uczynkow pochodźi wielom ná pożytek, wſzyſtkim ná ozdobę: *Nulla ſpecioſior victoria, quàm virtute vincere.* W ten czás beſpiecznie káżdy z nieprzyiaćioł tryumfuie, w wſzelákie dobro y weſołość obfituie, kiedy przy záchowániu boiáźni Bożey żadney nieprzyzwoitośći w ſobie nie czuie, *Timeamus DEUM, ut diligamus eum, ita abundantiam habere poſſumus ſecuritatis, & plenitudinem omnium bonorum.* Nárzeka ná nieſzczęśliwość Izráelſkiego Kroleſtwá Prorok Izáiaſz, oſobliwie zá pánowánia Ozyaſzá Krolá, że to ſławne Kroleſtwo, ktore záwſze bywáło ozdobne w wſzelákiey ſzczęśliwośći, nikczemne zoſtáło dla złośći mieſzkáńcow ſwoich: *Omne Caput languidum, omne cor mærens.* Głowá gdy boli, wſzyſtko ćiáło rozmáitey podległe bydź muśi niewoli, przeniknąć

Pompeius. Latus. — *Ines.* — *Cicero.* — *S. Auguſt.* — *Iſaia 1.*

niknąć umie y delikátne kośći, impet dolegliwośći, ále bárdźiey skłonność do nieprawośći: *Spiritus tristis exsicat ossa.* Ná niewygodnym mieyscu spoczywa dorodnego Absáloná głowá, do Korony niesłusznym práwem spiesząca: *Adhæsit Caput ejus quercui*, gdy tryumfálne chce mieć ápplauzy z wyniosłośći, ginie sromotny. Z świátá cáłego ma sobie oddáne chwalebne *trophæa* Krol Izráelski Sálomon, á ná ták wielkiey sławie, większą dla nieprzyzwoitośći położył niesławę: *Dedisti maculam in gloria tua.* Mizerna tá dźielność, przy ktorey do wykonánia złośći zostáie sposobność. Opłákána ozdobá, w ktorey dla iákiey nieprzyzwoitośći, zásadza się iáka posępna żáłobá, *Nihil prodest esse strenuum, si male vivitur*, y naywiększy z nieprzyiaćioł swoich zwyćiężcá, ieżeli od niepráwośći pokonány zostánie, tyle nád sobą uznawáć muśi okrutnych tyránow, ile występkow, *Malus tot servus Dominorum, quot vitiorum.* Stánął kiedyś przed Máiestatem Boskim, w nabożnym pokory stroiu chwalebny Krol, oraz y Prorok spráwiedliwy Dawid, prośił, áby wiedźiał kto też w przybytkách Iego Swiętych mieszkáć będźie *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo?* Ciekáwe, ále rostropne Proroká Swiętego prágnienie. Doznał sam, że nic podłego w Páńskich pokoiách mieszkáć nie może, álbowiem pod czás owego niebeśpieczeństwá, do cáłego Páństwá Izráelskiego należącego, z mocy nieprzyiaćielskiey Filistyńczykow, przychodźi do obozow lubo wzrostu máłego, ále sercá mężnego w podłośći ná ow czás wychowány, iednák dorodny: *Adolescens pulcher aspectu.* A záledwie po oznáymioney swoiey dźielnośći y uczynioney nádźiei, przez śiebie wykonánego przyszłego zwyćięstwá, przyprowádzony przed konspekt Królá Saulá zostáie, á tám zá nieudulnego iest poczytány: *Non vales resistere, quia puer es.* Zwyczay to iest dawny że poważna dostoyność, nielubi y pátrzyć ná iákąkolwiek podłość, y przyiaćielskie powitánie,

Prov. 17.
2. Reg. 18.
Eccli. 47.
Val. Max.
S. August.
Psal. 14.
1. Reg. 17.

częſto ſurowe odbiera ſtroſowánie: *Amice quomodo huc intraſti.* Roſkoſzne gody nietylko głodu, ále y ſromotnego zarzutu przyczyną bywáią kándydatowi, ile

Matth. 22. zle przybránemu: *Non habens veſtem nuptialem.* Pan BOG naypierwſza kreaturę Niebo, obrał ſobie zá upodobána Stolicę: *Cælum mihi ſedes.* Ziemię uczynił

Iſaia. 66. podnożkiem Wſzechmocnych Nog ſwoich: *Terra ſcabellum pedum meorum.* Y tę tylko oddał do mieſzkánia Synom ludzkim, y do uprzykrzonego w pracy záżywánia: *Terram dedit Filijs hominum.* W przyiętey

Pſal. 113. záś náturze ludzkiey, łáſkáwy Nayświętſzy Máieſtat ſwoy Boſki, złożył w Nayczyſtſzym Nayświętſzey MA-

S. Thomas. de Aquino. RYI PANNY Przybytku: *Conveniens erat dignitati Humilitatis Chriſti, ut ex Virgine naſceretur, in qua nullum eſſet peccatum.* Wyſtáwił Przybytek koſztownemi ſwoiemi dárámi przyozdobiony Kościoł Swięty: *Per ta-*

Incognitus *bernaculum Eccleſia militans deſignatur.* W ktorym Przytomność ſwoię po wſzytkie wieki zoſtáwił, oſobliwie w Nayświętſzym SAKRAMENCIE utáiony: *Ego*

Matth. 28 *vobiſcum ſum, uſq; ad conſumationem ſæculi.* W tym przybytku, ten godnie przeſtáie, ktory chodźi w niewinności: *Qui ingreditur ſine macula.* W boiáźni Bożey, w dobrych uczynkách wſzelką pokłáda ſpezę: *Operatur juſtitiam*, przy wykonáney ſpráwiedliwośći pod ſłodkim práwem Chryſtuſowym, w miłośći BOGA y bliźniego záłożonym zoſtáiąc; áni ſam nie czyni nic złego bliźniemu ſwemu, wſzelkiego życzy dobrego: *Nec fecit proximo ſuo malum.* W tym Swiętym Przybytku iák ſię chwalebny pokazał Błogoſłáwiony WINCENTY, ledwie co życia doczeſnego obaczył widok, nátychmiaſt wydał ſię bydź ſpoſobnym w náſtępuiącym wieku, do zwyćięſtwá z świátá ſkłonny. Niebie-

Apoc. 6. ſkiey Korony godny, *Exivit Vincens ut vinceret.* Rodźi ſię w pięknym kwietniu, ktory to Mieśiac źieloność źiemi, drzewom ozdobny pozor, wſzelkiemu ſtwo-

Ranſovius. rzeniu wdźięczne ſpráwuie rozweſelenie: *Arboribus*

frondes

dat, campis gramen Aprilis. Znák to był, że rozkwitłemi niewinnośći kwiátámi, osobliwemi cnot doskonáłośći, y dobrych uczynkow miał Kośćioł Swięty przyozdobić fruktámi: *Fructum dabit in tempore suo.* Idźie Psal. 1.
Błogosłáwiony WINCENTY drogą przykazań Boskich bez skázy: *Ingreditur sine macula*; gdy od początku niewinnego żyćia swoiego żadney nie zna złośći, wszytek wydáie śię w uczynkách spráwiedliwośći, *operatur justitiam*, bo przez lat ośmdźieśiąt żyćia doczesnego żadney nie uznał przyśády w doskonáłośći. Nikomu zle nie uczynił, bo powźiętym od Páwłá S. zwyczáiem, iáko WINCENTY *à Paulo*, gdźiekolwiek tylko stánął, wszędy dobrotliwość miłośći BOGA y bliźniego zostáwił: *Omnibus omnia factus sum.* Nie 1. Cor. 9.
odrzeczy od NamiestnikáChrystusowego, Rzymskiego Papieżá VRBANA VIII. chwalebnego Instytutu swego *Sacræ Congregationis Missionis* odbiera ápprobácyą, tylko áby znáć było, że gdźie tylko B. WINCENTY stánął, wszędy w pobożnych á miłośiernych uczynkách pokazał śię ludzki: *Omnis summa disciplinæ* S. Ambros.
Christianæ in misericordia & pietate est. Nie bez przyczyny od ś. p. Oycá Swiętego BENEDYKTA XIII. między Błogosłáwionych policzony, do Vniwersálney czći w Kośćiele Swiętym ogłoszony zostáie, bo zupełnego błogosłáwieństwá Boskiego szczegulnie stał śię *Compendium*: *Benedictionem omnium dedit illi Dominus.* Eccl. 44.
Słusznie zá szczęśliwą protekcyą, y dobroczynną promocyą *Iáśnie Oświeconego* Xiążęćiá KONSTANTYNA FELICYANA *z Szániáwy* SZANIAWSKIEGO, Biskupá Krákowskiego, osobliwego Dobrodźieiá, do uwielbienia z śiedmio gornego Rzymu y wydátnego w świątobliwośći Wátykánu Iego, przybywa Błogosłáwiony WINCENTY do Miástá Polskiego, w zacnośći pierwszego Krákowá, bo tám fundáment Beatyfikácyi swoiey chćiał záłożyć, gdźie ozdobna szczodrobliwośći, y Fundatorskiey Iego Xiążęcey Mći

T muni

munificencyi w Prześwietnym swoim Zgromádzeniu uznał iásność: *Fundamenta ejus in montibus Sanctis.* A ztąd iáśnicy wydawáć się mogą z żyćia świątobliwego B. WINCENTEGO pochodzące *trophæa.*

Coś osobliwego odważny Hetman, ludu kiedyś wybránego y woiennego Izráelskiego Iozue wykonał, gdy do źiemi obiecáney idąc, rzeki Iordánu wody, cudem Boskim rozdźielone widząc, sámę iego głębokość sucha przechodźi z woyskiem swoim nogą; zkąd roskázuie dwunastom Mężom, ażeby dwánaśćie kámieni wźięli, y położyli ie w obozách, gdźie woyská stánąć miáły, á to z dyspozycyi Sámego Páná Bogá: *Præcipe, ut tollant de medio Jordanis alveo, duodecim lapides, quos ponetis in loco castrorum.* Co po kámieniách u obozu, gdźie z twárdego żelázá wyrobione, w rożnych sztukách znáydowáć się powinny Rycerskie zbroie. Ieden to tylko y to w nástępuiących wiekách pokazał się odważny Dawid, ktory przećiwko zbroynemu Filisteyskiemu Olbrzymowi do utarczki idąc, ile do Káwálerskiego oręża niesposobny pięć kámieni, y to niby delikátnych z sobą bierze do pokonánia iego: *Elegit quinque limpidissimos lapides.* Czyli dla tego, że ná ten czás Iozue z niewoli z ludem sobie zleconym idąc, po owych dźikich knieiách, skálistych drogách nie mogł nic mieć bogátego dla woyská swoiego, ktory się to záwsze naypierwey chce zdobić zwyćięstwem zebránym, á bárdźiey zdártym zdobr niewinnych á szczerze prácuiących ludźi: *Calamitatibus insontium expletur militum avaritia.* Czyli też dla tego do Obozow swoich kazał nośić kámienie rostropny Iozue, że to tám potrzeby do żyćia należące, práwie iák z kámieniá ztrudnośćią álbo z niebespieczeństwem przychodzą. Albo kiedy ow ususzony chleb iáko kámień, ktory to będźie zpotrzeby smáczny dla cnoty woienney, dla zwyćięskiey sławy, dla ktorey dostąpienia, y wodá zá roskoszny nektár poczytána bywa, *haustus aquæ*

Iosue 4.

1. Reg. 17.

Tacitus.

aquæ mihi, nectar erit. Gdźie to owe woienne niewygody, przy doſtąpionym zwyćięſtwie ſtáią ſię roſkoſzne gody, chćiwemu ſławy ánimuſzowi: *Recordatio rerum glorioſe geſtarum, omni jucunditate viris fortibus eſt gratior.* Dla czego każe wnośić Iozue dwánaśćie kámieni do ſwoich woiennych obozow, odpowiáda *Cornelius à Lapide*, áżeby te były ná znák przyſzłych zwyćięſtw, ktore z Chánáneyczykow y innych Kroleſtw woyſko z dwunaſtu pokolenia Izráelſkiego złożone ſzczęśliwie odbieráć miáło: *Ut ſit ſignum & trophæum, quod duodecim Tribus DEO duce, totam terram promiſſam miraculoſè ſuperaverint.* Wielki z ſámego Imienia zwyćiężcá Błogoſłáwiony WINCENTY do heroicznych w cnotách dźiełow, do Korony Niebieſkiey zá powodem łáſki Boſkiey, á ſwoiey do dobrych uczynkow ſkłonnośći ſpoſobny: *Gratiâ DEI ſum id, quod ſum.* Ledwie co w Mieśćie *Poy* do Akweyſkiey Dyecezyi należącym przebywa, áż tám znáyduie dwánaśćie kámieni do ſtruktury Niebieſkiey ſzczęśliwośći, bo do zupełney doſkonáłośći żyćia należących, kiedy dwánaśćie lat máiąc przykłádem Apoſtolſkim idźie zá Chryſtuſem: *Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te*, cokolwiek tylko ma, wſzytko ubogim rozdáie, ſámego śiebie BOGV, ná chwałę Kośćiołom Swiętym, ná potrzebę Miáſtom niezliczonym, mieyſcom ná pożytek, wſzytkim Ziemſkim Indygentom ná rátunek oddáie: *Totum dat qui non ſolùm ſua propter DEUM, ſed & ſeipſum DEO dat.* Rozumny człowiek w nieuſtánnym położony boiu, rzadki pożądánego w życiu doczeſnym może záżywáć pokoiu, dla przytomney ſobie śmiertelnośći, rożne ma tytuły, wſzytkie iednák ſkłonne bywáią do nikczemnośći, dla ſzczegulney tylko ſpráwiedliwośći, z ſámym iáſnoświetnym Słońcem w porownánie wchodźi: *Homo Sanctus in ſapientia, manet ſicut Sol.* Ná Niebie nic piekniey ſzego, źiemi nic pożyteczniey ſzego ználeść ſię może, iáko Słońce, ktore

Ovidius. *Marcellus.* *Cornelius à Lapide.* *1. Cor. 15.* *Matth. 19.* *S. August.* *Eccli. 27.*

T 2 znádá-

z nádáney ſobie cnoty wſzelką kreaturę przytomnośćią
Symbol: ſwoią rozweſela, dobroczynnośćią bogáći; *Dum ſpectat ditat*, dla ozdobney zacnośći ſámemu Pánu BOGV
Pſal. 18. miłe, do upodobánego mieſzkánia ſpoſobne: *In ſole*
Genebrardus. *poſuit tabernaculum ſuum. Genebrardus* czyta, *ſolem poſuit in tabernaculo ſuo*, iákoby Pan BOG w Słońcu, Słońce wzáiemnie w Pánu BOGV wdźięczny máią ſpoczynek. A to ztąd oſobliwie, że Pan BOG wſzeláką ſwoię kreaturę wſzechmocną wolą rządźi y w do-
Pſalm. 103. broczynney chowa opátrznośći: *Omnia in ſapientia feciſti, impleta eſt terra poſeſſione tua* Słońce w niedośćigłym biegu Niebieſkie przechodząc sfery ná káżdym mieyſcu łáſkáwośći ſwoiey, wſzędy pożyteczne zoſtáwia ſkutki: *Indefeſſus agendo*. WINCENTY Błogoſłáwiony przy wykonáney przed Niebem ſpráwiedliwośći, przy pokazáney ná źiemi Swiątobliwośći pokázuie ſię iáko Słońce, wſzytek w Pánu BOGV bo w nim wſzytkie nádźieie żyćia y zbáwienia położył, nádźieie wpobożnych dźiełách, w doſkonáłych uczyn-
Philip. 1. kách, *Mihi vivere Chriſtus eſt*. Słońce ſpráwiedliwośći Chryſtus przez łáſkę w Błogoſłáwionym WINCENTYM: *Solem poſuit in tabernaculo ſuo*. W Mieśćie Akweyſkim pod znákiem uczoney Pállády, zwyćięſkie mądrośći odbiera laury. W Toloſsie bogáty los znáyduie doſkonáłośći, przy doſtąpioney godno-
Epheſ. 1. śći Kápłáńſtwá, *Sortes vocati ſummus*. A tu dopiero iák iáſne świątobliwośći, y zbáwienney náuki wydáie z śiebie promienie, ná ozdobę mieyſcá wſzelkiego, ná pożytek káżdego ſobie przytomnego, *VINCENTIVS ſicut Sol indefeſſus agendo*. Właſność Słońcá między inſzemi tá nayoſobliwſza, że gdźie przebywa, tám pożyteczne bytnośći ſwoiey ſtánowi ſkutki, iák w rozkwitłych ogrodách, ták w niepozornych knieiách, iák ná wyſokich mieyſcách, ták w niſkich padołách iednákowe w dobroći rzuca promienie. O czym Prawdá Przedwieczna świádectwo dáłá, Pan IEZUS, *Solem*

ſuum

ſuum oriri facit ſuper bonos & malos. Ztąd dowćipny *Raulinus* uważáiąc godne chwały zacnośći Odoárdá Fárnezyuſzá, w tym oſobliwie uczynku, że nie tylko ſobie życzliwym, lecz y nieprzyiaćiołom dobrodżieyſtwá życzliwie świádczył, wyráźił to pod imprezą pochmurnego obłoku, ktory lubo Słońce chćiał zákryć, przećię Słońce łáſkáwe ná niego obracáło promienie, z tym podpiſem: *Obſtat & ornatur*, y ſámemu ſprzećiwia ſię Słońcu, przećię ná niego łáſkáwe. Błogosłáwiony WINCENTY wſzędy iáko Słońce, w Akádemij Toloſáńſkiey śiedmiolotniey Teologij *Cultor*, między Doktorámi chwalebny, w ćwiczeniu młodźi przy ſkromności, á niezwykłey roſtropności, w náuce y świątobliwośći ná przykład wſzytkim, práwie iák z Niebá dány, w podroży iednák pokázuie ſię woienny: *Maligni ſpiritus iter noſtrum obſident, quaſi latrunculi.* Płynie raz z Márſylij po morzu ku Nárbonie, znáyduie Márſá, ále złośliwego morſkich rozboynikow, od ktorych gorzey zoſtáie tráktowány, iák ow człowiek z Ieruzalem do Ierychá zſtępuiący, *Incidit in latrones*, ktorego zrániwſzy nie zoſtáwili, ále okowáwſzy wźięli y záprowádźili iednemu Rybakowi; ále y tu dobra w Pánu BOGV nádźieiá, potráfi tu wykonáć to Błogosłáwiony WINCENTY, co Piotr Swięty przy pracy rybołoſtwá od Páná IEZUSA uſłyſzał, *Noli timere, ex hoc jam eris homines capiens.* Powtore zoſtáie znowu przedány Lekárzowi B. WINCENTY, znák to był, że ták wielu chorych ná ſumnieniu miał uleczyć. Szczęśćie ſię doſtáie w niewolą iednemu możnemu Renegatowi: ále to mieyſce, lubo niewolnicze, Błogosłáwionemu WINCENTEMV dla miłośći BOGA y bliźniego było naymilſze, kiedy Renegátá uczynił Regenerátá, przez náwrocenie dálekiego od łáſki Bożey, nákłonił do ſzukánia przez pokutę miłośierdźia Boſkiego, do nábyćia zbáwienia duſznego. Nie ieſtże to ákt horoiczny w złym przypadku zo-

Matth. 5. — Raulinus. — S. Gregor. — Luc. 10. — Luca 5.

ſtawáć, á wybáwić kogo od większego, bydź w niewoli doczeſney, á ćierpliwośćią, y roſtropnośćią uwolnić nieprzyiaćielá ſwego od wiecznego złego: *Nulla ſunt*
Speranza. *bona quæ agimus, ſi etiam mala non toleramus.* Fláwiuſz Klaudyuſz gdy w Rzymſkim Páńſtwie obrány zoſtał Ceſárzem, dla wrodzoney ſobie ludzkośći, á bárdźiey dla przyſzłey przećiwko ſwoim łáſkáwośći, od wſzytkich ſtanow, oſobliwie Szlácheckich pełna wdzięcznośći odebrał ſálutácya: *Imperator ſalve, Tu Frater noſter es, Tu Pater noſter es, Tu noſter amicus, Tu verus Princeps.* Ceſárzu witay, ty Brátem náſzym ieſteś, tyś Oćiec náſz, tyś náſz przyiaćiel, tyś Pan prawdźiwy. Pieknieyſzym, bo w Duchownych pożytkách ſkutecznieyſzym powitániem uczćiło ná káżdym mieyſcu będącego, Fráncuſkie Kroleſtwo Błogosłáwionego WINCENTEGO. W Belluáku, w Szátyllonie, w ſámym Páryżu pokazał ſię między rownemi ſobie w Kápłáńſkiey godnośći, iáko kocháiący á potrzebny Brát: *Tu Frater noſter es*, ktorym w náuce, y roſtropnośći dał z śiebie wzor do záchowánia pobożnośći, do wykonáney doſkonáłośći: *Frater qui adiuvatur à Fratre, quaſi Civitas firma.* W Prześwietnym Domu Emmánuelá Xiążęćiá, w záchęceniu do boiáźni Bożey, do świątobliwośći był uſzánowány, iákoby od Páná BOGA dány, *DEUS nobiſcum.* Kędy ſámo w iáśnieiącey godnośći Páńſtwo, do miłośći Boſkiey, cáła Fá-
Pſalm. 2. milia do wſzelkiego dobrego náklonił: *Servite Domino in timore.* W Kollegium *Bonorum Puerorum* naylepſzy Oćiec Duchowny: *Tu Pater noſter.* W cwiczeniu dobrym, w żyćiu ſwoim z rozmáitych cnot złożonym:
Luca 1. *Ipſe præibit in ſpiritu & virtute.* Indygentow, świátowych nędzarzow od ſzczęśćia opuſzczonych oſobliwy
Iob 29 Dobrodźiey: *Pater eram pauperum.* Nawiedza częſto rożnych więźniow, naywięcey owych, ktorych nieprawośći krępowáły, błędy Heretyckie w ćiemnośćiach trzymáły, tym ſię ſtáie prawdźiwy z miłośći Boſkiey y z po-

Gotofredus in ſua Archontolog. — Prover. 18.

y z politowánia przyiaćiel: *Tu noster amicus*, ktorych w utrapieniu ćieszy, z niewoli grzechu do wdźięczney łáski Boskiey wolnośći wyprowadza, z ćiemnośći śmierći wyrwáwszy, żywotá wiecznego uczęstnikámi czyni, żeby żaden táki nie był pokonány od iákiego złego, potráfia w to pilne stáránie Błogosłáwionego WINCENTEGO: *Maximum est bonum, quando á malefaciendo ad virtutem possit quis aliquem traducere.* Clemens Alexand.
Szácowne te tytuły z rozlicznych á wszytkich chwalebnych czynow, ieżeli rozmáite ná roznych mieyscách nieustánnie iáśniáły w Prześwietnym *Missionis* Zgromádzeniu, obfićie w błogosłáwieństwie Boskim zkompendyowáne zostáły. Tu się pokazał B. WINCENTY Oycem chwalebnym, iáko Fundator, w pokorze Brátem, bo wiele rázy będąc záwsze iák w świątobliwośći, ták w Vrzędźie naygodnieyszym, wyznawał się bydź naylichszym ze wszytkich, *Beatus cuius vita excelsa spiritus humilis.* Dowcipny Impreżistá gdy obaczył Koronę z pieknych y wonnych uwitą kwiátow, tákie iey przypisał elogium, *Electus ex millibus.* Komuby osobliwym práwem należáłá táka Koroná, sámá ozdobna w cnoty, wielkie z heroicznych Chrześćiáńskich uczynkow, odpowie, sámą rzeczą Imię zwyćięskie Błogosłáwionego WINCENTEGO, ktory z wdźięcznych doskonáłośći kwiátow złożoną ozdobiony Koroną. W Prześwietney od śiebie Instytuowáney *Missionis* Kongregácyi, pokazał się z tyśiącá wybrány, *Electus ex millibus.* Kiedy w Apostolskich pracách, wpilnym stáraniu około zbáwienia dusz ludzkich nieustánny. W setnych przez śiebie, wielotyśiacnych przez godnych Instytutu swoiego Kultorow był iáko Anioł od BOGA posłány, *Ecce ego mitto Angelum meum, qui præparabit viam tuam ante te.* Ná pożytek w drogách spráwiedliwośći błądzacych, ná oświecenie nieumiiętnych, ná poćiechę wszytkim żyiącym. Teodoryk Krol Gottow ták ukochał S. Epifániuszá, że go Oy-

Nilus.

Symbol.

Luca 7.

cem ſwoim, á Zbáwićielem Páńſtwá włáſnego názywał, dla tego, że Iego świątobliwemi modlitwámi, á przezorną rádą, y ſam beſpieczny od iákieykolwiek nieprzyiáźni zoſtáwał, y cáłe Króleſtwo iego w pokoiu y ſzczęśliwośći było. Szczegulnym to u Páná BOGA zaſługom przyznawał Epiſániuſz S. ztąd czáſu iednego przy bytnośći, iák ſwego Krolewſkiego Máieſtatu Aſſeſſorow, ták przy inſzych przytomnych zacnych gośćiách rozweſelony, naybárdźiey z prezencyi S. Epiſániuſzá, mowi. Oto człowiek, ktorego obaczyć ieſt

Apud Vel-lazquez. in Psal. 100. nadgrodá, z ktorym mieſzkáć beſpieczeńſtwo: *En hominem, quem videre præmium eſt, cum quo manere ſecuritas.* Piekny widok pobożnośći, wdźięczne pożytki

1. Thim: 4. z doſkonáłośći, *Pietas ad omnia utilis.* Niebem ná źiemi názwáć ſię może tákie Króleſtwo, ktore przezacne ſwoie doſtoynośći pokłáda w ſzácowney świątobliwośći:

Caſſiodorg. *Sicut Cælum ſtellis redditur clarum, ſic relucent Vrbes lumine dignitatum.* Vkochány w Syryiſkim Páńſtwie wáleczny Xiążę Námáán, ktory roſtropnośćią, á dźielnośćią cáła Syrya od nieprzyiaćioł y wſzelkich nieſzczęśliwośći potráfiał wybáwić, *Per ipſum*

4. Reg: 5. *dedit Dominus ſalutem Syriæ.* Poważne doſtoieńſtwo, chwałá Izráelſkiego Króleſtwá, wſzytkich Obywátelow dobro, ná zaſługách y modlitwách iednego Eliaſzá Proroká, iáko ná tryumfálnym ſpoczywa woźie: *Pater*

4. Reg: 2. *mi currus Iſrael.* Wſzytkim Izráelitom iedyny zaſzczyt, káżdemu ſkuteczna obroná ſpráwiedliwy Eliaſz, więcey iák tyśiączne uſzykowáne woyſká:

Caietan. 9. *O Elia? magis Iſraelem juvabas tuo zelo & oratione, quàm magna curruum & Equitum multitudo.* Záwſze ſię prawdźi Duchá Swiętego wyrok, że lepſzy y potrzebnieyſzy ieſt Mąż ieden dobry, niż tyśiąc z przyſádą iákieykolwiek

Eccl: 16. złośći: *Melior eſt unus timens DEVM, quam mille impij.* Ná wyſpách Máldywſkich rośnie Pálmowe drzewo, piekne z ukłádney źieloności, roſkoſzne z wielorá-

Maffeius. kich pożytkow, żadney w nim czaſtki niemáſz, ktoraby

ſię

ſię ná co dobrego nie zdáłá. Powierzchowne iego odźienie ſtáie ſię máterya, do robienia ſznurow; owoc delikátny rozmáite á wſzytkie ſłodyczy pełne, wydáie z śiebie nektáry. Sámo liśćie zá pápier do piſánia ſtánie, co większa, że z tych dowćipni támeczni mieſzkáńcy, ubior ſobie iáko z drogich áxámitow, álbo iedwabiow umieią wyrobić, á nád to do ſámych morſkich okrętow, to iedno drzewo, do wſzelákich inſtrumentow wyſtárczyć może: *Ad omnia utilis.* Ze człowiek ieſt drzewem, nie tylko przezorny wyznał Filozof, lecz y ow káleká, od Chryſtuſá Páná ná wzrzoku uzdrowiony, naypierwey obaczył ludźi, iáko drzewá: *Video homines velut arbores.* Y w tym rozumnych drzew rodzáiu, nayoſobliwſze bywa Pálmowe: *Iuſtus ut Palma florebit.* Správviedliwy człowiek z ſwoich cnot, y doſkonáłośći, nie tylko ſobie, lecz gdźie tylko zoſtáie, piekny w ſzczęśliwośćiách, w Błogosłáwieńſtwie Boſkim, koronámentem ſię ſtáie, ná káżdym mieyſcu *Iuſtus ut Palma &c.* Pálmá *inſigne* zwyćięſtwá y Korony, ieżeli komu należy, oſobliwie zwyćiężcy z Imienia y chwalebnych czynow; Błogosłáwionemu WINCENTEMV: *Iuſtus Palmæ comparatur, quæ eſt ſignum coronationis & victoriæ.* Albowiem Błogosłáwiony WINCENTY w cáłym Kroleſtwie Fráncuſkim, iáko Pálmá w świątobliwośći rozkwitła, w przezornych Duchownych rádách, niezwiędła w niezliczonych dobrych á miłośiernych uczynkách roſkoſzny owoc dáiąca: *Iuſtus ut Palma, ad omnia utilis.* Wſzędy pożyteczny, wſzędy potrzebny WINCENTY Błogosłáwiony. V Krolá Ludwika XIII. ſzczegulne Delicye, do zdrowych rad naypierwſzy Aſſeſſor, do ſumnienia iego upodobány Sekretarz, iák żyć beż niego niechćiał, ták y umieráć, bo w nim y w zasługách Iego wſzytkie ſpezy dobrego pánowánia, y Páńſtwá ſwego złożył, *En hominem, cum quo vivere ſecuritas.* To ſzácowne wotum od Krolewſkiego pochodzące Tronu: á co rzekę

Marci 8.

Pſalm. 91.

Incognitus in Pſalm. 1.

w Kościołách Swiętych máiąc obecnego, á przez náukę do zbáwiennych ſrzodkow prowádzącego, rożnych ſtanow ludźie? widząc Błogosłáwionego WINCENTEGO, *Quem videre felicitas*; álbowiem iedno to było mieć komu przytomnego ſobie B. WINCENTEGO, iák też y ználeść ſzczęśliwość. Obaczył go Swięty Fránćiſzek Sálezy, záraz mu zleca do rzadu Duchownego, Prześwietne od śiebie inſtytuowáne W.W. Zakonnic Náwiedzenia Nayświętſzey Panny Zgromádzenie: A dopieroż co wymowią owi w obſzernych Miáſtách, w lichych Wśiách, w potrzebách do żyćia ſzczupli, doſtáteczni Indygenći? ktorym iák do ćiáłá, ták do duſze należącey niauſtánnie prowidował potrzeby: *Vocavit ad ſe ægrotos, obambulabat Civitates ac vicos, geminos curans morbos, tum animi tum corporis.* Ták ukochał Rzymiánow przez Chrzeſt y Wiárę S. BOGV y Niebu odrodzonych Páweł Swięty, że dla zbáwienia ich, żeby go tym łatwiey doſtąpili, y ſam ſobie zle życzył, żeby wſzytkim dobrze było: *Optabā anathema eſſe pro fratribus meis.* To pobożne y pełne miłośći Wotum Doktorá Narodow, nierownym ſpoſobem pokazáło ſię w Błogosłáwionym WINCENTYM *à Paulo*, ktory między inſzemi w miłośći ku bliźniemu dowodámi, gdy uſłyſzał od pewnego żalącego ſię, że nie może bydź wolny od pokus ſzátáńſkich, nátychmiaſt upada ná Modlitwę y prośi Páná BOGA, áżeby ná niego ſámego owe dopuśćił pokuſy; dla tego tylko, áżeby ow co ie ćierpiał uwolniony zoſtał od nich, y ták wolał ſam to ponośić, co inſzemu przykro było. Ztąd tym áktem miłośći bliźniego záſłużył to u Páná BOGA, że ſam nie uznał nic przećiwnego y owego mizernego wybáwił od przypadku złego: *In hoc cognovimus charitatem DEI, quoniam ille animam ſuam pro nobis poſuit, & nos debemus pro fratribus animas ponere.* Y nie ieſtże to ſpoſob do pokazánia heroicznego dźiełá, godnego nieśmiertelnego

S.Chryſoſt.

Ad Romanos 9.

Ioann: 13.

Try-

tryumfu? Ze mowił Xiążę Polſkie, Syn dobry Oycá dobrego, choćiaż w proſtoćie urodzonego Kruſwickiego Piaſtá, ktory ná Tron Polſki będąc po nim naſtępcą, między inſzemi chwalebnemi á zwyćięzkiemi ſpráwámi, te dwie rzeczy, ále naypotrzebnieyſze do pánowánia ſwego przyłączył, ázeby mogł bydź pożyteczny Páńſtwu ſwemu, á ztąd, żeby nikogo nie ućiſnał, ále wſzytkim mogł ſię podobáć, do ſwoiey władzy y rządu należącym: *Duo difficillima Principatui adjunxit* Ines. *prodeſſe, & placere Reipublicæ.* Błogosłáwiony WINCENTY to oſobliwſzym záchował ſpoſobem, wſzytko ſwoie ſtáránie ná to obroćił, żeby wſzytkim był potrzebny, á iednemu podobał ſię Pánu BOGV. Kiedy ná káżdym mieyſcu, dobroczynnośći ſwoiey zoſtáwił ſlády w wſpomożeniu ubogich, oſobliwie tych, ktorzy rożne, iák w doczeſnym żyćiu, ták w ſumnieniu ponośili defektá; á coż nádto może bydź pieknieyſzego? *Angelicum eſt, mortalium ſaluti inſervire.* V wſzy- Theophlact. tkich prawie narodow, dwoie motywá bywáią do woyny, á ztąd y do zwyćięſtwá, ktore powſtáią z iákich nieprzyzwoitośći, ztąd ćzęſto bywa *bellum defenſivum*, bywa też y *offenſivum* dla ſłuſznych przyczyn. Chwalebna to ieſt nie dáć ſię pokonáć złemu, ále dobrze zwyćiężyć złe, *Noli vinci à malo, ſed in bono vince ma-* S.Auguſtin *lum.* Pewny Chrześćiánin Ceſarz, Konrádus názwány, życząc ſobie záwſze ſzczęśliwego w pánowániu powodzenia, wźiął ſobie tę w mowie imprezę, *Pacem cum hominibus, cum vitijs bellum.* Bliźniego miłośćią, niepráwość nienawiśćią proſekwowáć, to znácznego umyſłu wydátność, *Effatum* Przedwieczney Prawdy zbáwienne Chryſtuſá Páná, to ieſt, że ten naylepiey duſze ſwoiey ſtrzeże, ktory ią dla ſkłonnośći do złego, nienawidźi, *Qui odit cuſtodit.* Spokoyny záwſze w Ioann: 12. dárách Boſkich obfituiący Ekklezyáſtyk, lubo wſzytek w uprzeymośći, y miłośći bliźniego zoſtawał ſtáteczny, przećięż nienawiść przećiwko dwom Narodom uſtáwiczną miewał, y z nieukontentowániem mowił: *Duas*

Eccl: 50. *gentes odit anima mea.* Nigdy się iedná nie náprzykrzy mizerya: *Nulla calamitas sola*; Pan BOG támże swoie ma upodobánie, gdźie dwoch, álbo trzech w Imię iego są zgromádzeni w pobożnośći, tám im przy-
Matth.18. tomność łáski swoiey dáie: *Ubi sunt duo vel tres congregati in Nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Ale to iest wielka nieszczęśliwość, kiedy złość przybywa do złośći, dla ućiśnienia sumnienia niewinnośći, *Abyssus abyssum invocat.* Swięty Grzegorz czyta, *Unum pec-*
S: Gregor. *catum ad aliud trahit.* Ieszcze zupełniey nie zásłużyły Indyiskie kráiny nagány, że między inszemi podźiwienia godnemi rzeczámi, znáyduią się tám dwie wyspy, iedná się náżywa żyćia, ná ktorey kto zostáie, czerstwego zááżywa zdrowia, insza się náżywa śmierći, gdźie kto tylko spocznie, záraz umieráć muśi. Y te są
Nerëber-gius. cudownego w Wszechmocnych swoich dźiełách Páná BOGA dowody; ále to iest uwagi godna, kiedy się iuż nie tylko w pustych kráinách, w obszernych krolestwách, y w szczupłych náwet domách iákie nie chęći znáyduią, w nienawiśći nieprzyzwoitośći. Iedyne serce ma w sobie káżdy człowiek, początek żyćia oraz termin śmierći, á w ten czas mizerne bywa, gdy
Ozeæ 10. rozdwoione zostáie: *Divisum est cor eorum, nunc interibunt.* Ktoreby narody miał w nienawiśći Ekklezyástyk, prerwszy był zawistnych Idumeyczykow, ktorzy pochodząc od złośliwego Ezaua nieustánnie prześládowáli Synow Iákobowych. Drugi Narod Filisteyczykow, ktorzy ustáwicznemi woynámi inkwietowáli Izráelskie Krolestwo: *Gens Idumæorum & Philisthino-*
Cornel: à Lapide. *rum perpetuis bellis, & cladibus affecerunt, vexaruntque Israel.* Błogosłáwiony WINCENTY, wszytko żyćie złożył w miłośći BOGA y bliźniego, dwoiáką tylko niesprawiedliwość, bluźnierstwo y błędy Iánsenistow, iáko nieprzyiázne nienáwidźił narody, ktore żeby nie były w Fráncuskim Krolestwie, wymogł to nieprawośći Zwyćiężcá Błogosłáwiony WINCENTY.

Wszyt

Wſzyſtkich Dylektow Boſkich, im w naywiękſzym ubostwie zoſtáiących kocha WINCENTY Błogosłáwiony, ſame złośći ma w nienawiśći, żeby ſię w nich pokazał tryumfátorem: *Si ſeparaveris pretioſum à vili, quaſi os meum eris.* Henryk Wáleczny wolnemi głoſámi ná Tron Polſki iáko Regnánt wezwány, gdy Rok tylko w pánowániu przebył, dowiedźiáwſzy ſię o śmierći Brátá ſwoiego Krolá Fráncuſkiego, czymprędzey do dźiedźicznego poſpieſzył *Sceptrum*, y żeby tám według ſwoiey woli miał zupełne upodobánie, iáko w mocnym y bogátym Kroleſtwie, kazał odmálowáć oſobę ſwoię, ręce złożone máiąc, w ktorych wydawáły ſię złożone buyne kłoſy zboż, z tym podpiſem *Felicitas temporum.* Czyli temu Monárſze doczeſne pánowánie nádáło ſię w zamysłách ſkuteczne, ſzukáć nie potrzebá; ponieważ gdźie ſtáteczney ſzukał ozdoby, y obfitych ſzczęśliwośći, tám ználazł u ſwoich niechęći, á zátym y ſiomotną śmierć: bo mizernie zábity: *Crudeli fato è vita exterminandus, in Patria percuſſorem quærere debuit.* Szczęśliwy w tym ſámym Kroleſtwie WINCENTY Błogosłáwiony, ktore ſwoiemi modlitwámi pobożnemi, á miłośiernemi uczynkámi, zbáwiennemi náukámi, uczynił w ſzczęśćiu duchownym chwalebne. Nie tylko ſam Krol, podległe temu Prowincye, wſpániáłe Miáſtá, lecz y podłe domy, ubogie ſzpitale, wſzytkie zá dozorem y ſtárániem Błogosłáwionego WINCENTEGO ſzczęśliwe czáſy miáły, ktorych doznawáły, *Felicitas temporum.* Vważáiąc niepoięte w Wſzechmocnośći y dobroći dźieła Boſkie, iedyną tylko do wyráženia ich ſwoię oznáymuie nieudolność, *DEUS manet invictus, quis ſufficit enarrare opera illius?* Ierozolimſki Káznodźieiá Pánu BOGV część należytą oddáiąc, ktory ieżeli w ktorym ſtworzeniu ſwoim, oſobliwie w Swiętych ſwoich ieſt záwſze cudowny, wyráźił, że *Mirabilis DEUS in Sanctis ſuis.* To nikczemnośći moiey wyznáć należy, iák niezliczone w cnotách, doſkonáłośći, y cudách wyrá-

Ieremi 15.

Quidam.

Ibid.

Eccl. 18.

Pſalm. 17.

X żić

żić dźieła Błogosławionego WINCENTEGO? *Quis sufficit enarrare opera illius?* Chwała iego, z Imienia Iego wielka, większa z wykonánych uczynkow *Secundùm*
Psalm. 47. *Nomen, sic & laus.* Iednákże ná tym mieyscu Swiętym, y wydátnym pokornego przy tryumfálney odpráwuiącey się Beatyfikácyi, potrzebuie przy uwielbieniu Adoratorá, z ową od Przedwieczney Mądrośći o-
Luca 4. głoszoną ápprekácyą: *Dicetis mihi, quanta audivimus facta, in Capharnaum, fac & hic in Patria tua.* To ia pokornie przy tryumfálnych Beatyfikácyi ápplauzách, rzucam pod Twoie zwyćiężkie Imię, WINCENTY Błogosławiony, z cáłym Krolestwem Polskim, oraz z Miástem iego Koronnym Krákowem wotum: *Quanta audivimus facta in Gallia, fac in Polonia* Coś uczynił *in Christianissimo Regno Galliæ*, to *Beatifica visione gaudens* zasługámi, y przed Máiestatem Boskim intercessyą, spraw *in Orthodoxo Regno Poloniæ.* Ozdobiłeś Kośćioły święte, żyćia pobożnośćią, zbáwiennemi náukámi, zupełną doskonáłośćią Krolestwo Fráncuskie, wyiednay to przed Máiestatem Boskim, ázeby y w Krolestwie Polskim tákaż ozdobá kwitnęłá. Zdrowe rády dawałeś Krolowi Fráncuskiemu, y Xiążętom Iego, do záchowánia przy łásce Boskiey wszelákiey szczęśliwośći, do nábyćia Krolestwá Niebieskiego; uczyń to wielowładną swoią Intercessyą Krolestwu Polskiemu, ázeby Nayiáśnieyszy Máiestat, przy długoletnym zdrowiu, przy szczęśliwym pánowaniu był záwsze ozdobny: *Jáśnie Oświecone* Xiążę Fundator, Łáskáwy Dobrodźiey, szczęśliwy Przeświętnego twego Zgromádzenia Propágátor, *Celsissimus Princeps, CONSTANTINUS FELICIANUS, Decus Patriæ, Fulcrum Ecclesiæ, Omnium bonorum Fautor & Protector*, zwyćięzkie twoie z żyćia świątobliwego zebráne promowuiąc *trophæa* nieśmiertelną przy długoletnym żyćiu, w wszelákim Błogosławieństwie Boskim, mogł się ćieszyć y zdobić Koroną. Trzemá Herbownym *Prześwietney* KAPITVŁY

TVŁY Krákowſkiey Koronom, u Wſzechmocnego wſzytkich wiekow Krolá, nieśmiertelną w wſzelákich pożądánych dobrách wyiednay Koronę. Trzemá Herbownym Koronnego Miáſtá Krákowá Wieżom, uproś obronę od wſzelkiego złego, wdźięczny poſſes pokoiu, y błogosłáwieńſtwá Boſkiego, *Fiat pax in virtute tua*, Pſal. 121. przy Twoiey odpráwuiącey ſię Solenney Beatyfikácyi. Rudolf, Chrześćiáńſki Ceſarz, rożnych máiąc nieprzyiaćioł, naywiękſzego Tureckiego Ceſárzá, ná te wſzytkie impetycye iedno ſobie, y to máłe obrał do obrony ſłowo, kiedy do Protekcyi ućiekáiąc ſię Páná BOGA, iák w ſwoich Ceſárſkich pokoiách, ták ná woiennych chorągwiách y zbroiách to tylko kazał ſztychowáć ſłowo *adſit*, niech przybędźie, dáiąc znáć, że ſię żadney świátowey nieprzyiaćielſkiey niezáboi mocy, wzywáiac od BOGA pomocy. Nie tylko Nayiáśnieyſzym Páńſkim Máieſtatom, náprzykrzyć ſię umieią nieprzyiázne impetycye, lecz po wſzytkie wieki, rzadki ſię pokaże źiemſki mieſzkániec, ktoryby w boiáźliwym życia doczeſnego boiu, mogł zoſtáwáć wolny od iákichkolwiek nieprzyiaćielſkich inſultow, *Nec hoſpes ab hoſpite tutus*, Ovidius. iák wpodłym domu, ták w ozdobnym pokoiu znaydźie ſię przećiwność, ktora y nayweſelſzego potráfia záſmućić Poſeſſora ſwego, *Inimici hominis domeſtici ejus.* Matth. 10. Zwyćięſtwá Alcypiádeſowe do podobnych chwalebnych dźiełow, nie ták oipalego, iáko y naywálecznieyſzego do podobnych záchęćić umiáły, *Trophæa Alcipiadis dormire non ſinunt.* Plutarch. Zacnieyſze B. WINCENTEGO przez chwalebne w żyćiu doczeſnym, w świątobliwośći wykonáne dźiełá Iego, teraz znowu przez oczywiſte Cudá wſławione cáły świát Chrześćiáńſki do pokornego dźiękczynienia Pánu Bogu, do uwielbienia Wielkiego Sługi Iego záchęcáią. Záczym zwyćięſkie to B. WINCENTEGO Imię, ná tym mieyſcu wydátnym, należy káżdemu w ſzczerym uſzánowániu, á w nabożnym wzywániu ſkłádáć, *Adſit*, dla nábyćia w wſzelákich przypadkách pomocy z Niebá, ták, żeby było wiádomo, *Venit in Adiutorium.* AMEM.

KAZANIE
PRZEZ
X. SEBASTYANA od S. STANISŁAWA *Scholarum Piarum*, Swiętey Theologyi Professorá, Kollegium Krákowſkiego,

Pod czás teyże

SOLEMNIZACYI

BŁOGOSŁAWIONEGO

WINCENTEGO
à PAVLO,

Dniá 7. Czerwcá Roku Páńſkiego 1730.

MIANE.

Dixit illis JESVS, Lucæ 10.

Zczęśliwa dniá dźiśieyſzego Káznodźiei funkcya, kiedy ná pierwſzym mowy záczętey wſtępie, głos Iezusow dáie ſię ſłyſzeć, y niby do słow Káznodźieyſkich przymawia ſię Chryſtus: *Dixit JESVS*. Łátwa będźie perorá, ktora ſam Bog ſwoim głoſem wſpiera, pokaża ſię świátu niezbyte chwały, nowo Błogosłáwionego dźiśieyſzego Solennizánta, WINCENTEGO *à Paulo*; ponieważ ie Przedwieczna Prawdá przydánym wotem áprobuie. Miáłá tę powagę y ſkutek u dawnych Filozofow, káżda Plátoná áſſercya, że ná iey wſpomnienie przerywáno dyſkurſá, támowáno rácye, kiedy w nayświęk ſzych zárzutách kto ſię odezwał; *Plato dixit*: á

coż

coż zá roborácya, co zá nieprzełomány prawdy árgument, znáczne tego Sługi Bożego mieć będą cnoty, kiedy sámá istotna Mądrość zá niemi się odzywa: *Dixit JESVS.* Ale to podobno bárdziey kończącego, niż prosekwuiącego mowę swoię Chrystusá głos słyszemy. Vstáły dawno Proroctwá, ucichły ustne BOGA Wszechmogącego rozmowy; sam *novissimus Orator* Chrystus, po ták wielu przez lat trzydzieści y trzy perorách, po skuteczney ná Krzyżowey Kátedrze instrukcyi stánął u Epilogu: *Dixit*: Miał przedtym częste BOG z sługámi swoiemi konferencye, ustáwicznie rozmawiał z Prorokámi, teraz wszytko się zákończyło: *Dixit.* Przeyzreyimy tylko Swięte Stárego Testámentu Pismá, á przyznamy, że ledwie nie *exquolibet capite* głos Boski słycháć było *Genes. 3.* Słyszeć przywołuiącego sprawę pierwszych exorbitántow Páná, *Vocavit Dominus, Adam, & dixit: ubi es?* Słyszeć żwáwy dekret, *quia comedisti de Ligno, ex quo praeceperam tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo.* Słyszeć do Noego rozkaz: *Dixit ad Noe: fac tibi Arcam de lignis laevigatis.* Do Abrámá rádę, *Dixit Dominus ad Abraham, Egredere de terra tua & de cognatione tua.* Do Iákobá obietnice: *Terram in qua dormis tibi dabo, dilataberis ad orientem & occidentem.* Coż gdybym wspomniał przymierza z faworytámi Boskiemi, uczynione, nápominánia, strofowánia, przestępnikom dáne; gdybym przytoczył dyskursá z Moyżeszem, Dánielem, Eliaszem, y innemi Prorokámi, pierweyby w piersiách ustáły słowá, niżbym wypowiedźiał czásy, circumstáncye, w iákich tylko BOG z ludźmi konwersował. Czyliż to iednák sámym dawnym wiekom, to służyło szczęście, że ták często od BOGA ustnie informowáne były, czyli sámym uszom Pátryárchow, Prorokow głos Boski był *objectum*? bynaymniey; nie zbywa y nam ná tey łásce, mamy głos Boski w Chrystusie Pánu: *Ipse Christus Verbum DEI est*, mamy w dzie-

Genes. 6.
Ibid. 12.
Ibid. 18.

łách rak iego, w Swiętych Páńſkich ſkuteczna, bo ſerc
S. Auguſt. 24. in Ioan. náſzych, perorę, *etiam factum DEI Verbum nobis eſt.*
Oto y teraz *in recenti*, Niebo ſię do nas odezwáło w Błogosłáwionym WINCENTYM *á Paulo*, Wielkim Prześwietney Kongregácyi Miſſyonarzow FVNDATORZE, tyle tu wyrokow Boſkich, ile cnot heroicznych, tyle słow Niebieſkich, ile godnych Niebá uczynkow, wyrázniey powiem: káżda Błogosłáwionego WINCENTEGO ákcya, byłá Głoſem Boſkim. Tá máterya teráznieyſzego Kazánia moiego. Będźie to ná część mowiącego do nas w Swiętych ſwoich BOGA, ná pochwałę, wſzytkie elogia zwyćiężáiącego Błogosłáwionego WINCENTEGO, ſłucháiącym ná Duchowną informácyą.

NIe ſáme tylko uſtá, álbo ſpoſobny do wymowienia ięzyk, mowić potráfi, máią y cnotliwe poſtępki ſwoie rezonáncyą, máią ſkuteczne do perſwázyi słowá. Trzebá było iák naylepiey wyráźić Chryſtuſowi Poſelſtwo ſwoie, wyprobowáć, że był prawdźiwym Meſſyaſzem, bo Vczniowie ná Ianá o to uśilnie nálegáli: *Tune es qui venturus es? an alium expectamus?* iákichże ná to záżywa słow? oto ſámemi uczynkámi odpowiáda, Cudá álleguie: *renuntiate Ioanni, cæci vident, claudi ambulant, leproſi mundantur, pauperes Evangelizantur*: Oświecona ślepotá, uleczony trąd, chodzenie chromym przywrocone, naysłowznieyſzy Boſtwá Chryſtuſowego argument. Vmieią álbowiem świątobliwe perorowáć ſpráwy, y bárdźiey do ſercá, niżeli do uſzu mowiąc, prędką prawdy ſpráwuią ewikcyą. Wyráźił to dobrze Kártáginenſki Infułat Cypryan Swięty, *efficatius vitæ, quàm lingvæ teſtimonium, habent & opera ſuam linguam, habent ſuam facundiam.* Nie rozumieyćie, że to tylko z kátedry zbáwienne można słyſzeć náuki, że ſámemi obſzernemi słowy do ſercá ludzkiego wnoſzą ſię inſtrukcye, *habent & opera*

Matth. 11.

ra

ra ſuam linguam; habent ſuam facundiam, máią ſwoię wymowę przykłádne uczynki, ſámemu w ſłowách nie uſtępuią ięzykowi. Kiedy Swięty Románus Męczennik wielkie kátownie zá wiáry wyznánie ponośił, ćieſzył ſię naybárdźiey, zá owym ćierpieniem znácznieyſzey wymowy nábył, tákdálece, iż choćiażby uſtá zámknął, przećiężby ſáme Męczeńſtwo zániego w klar perorowáło, zádáneby rány mowiły, ták ſię ſam z tym odezwał: *Gratias tibi debeo Tyranne, quòd multa pandens ora, iam Chriſtum loquor, tot ora damant Chriſtum, quot vulnera.* O Swiętey Kátárzynie Seneńſkiey świádczy włáſny Iey Spowiednik Ráymundus, że káżda Iey ſpráwá w mawiáłá práwie w ludźi świątobliwość, doſyć było ná Zakonną ſpoyrzeć kompozycyą, á záraz iák po nayſkutecznieyſzym nápomnieniu ſercá ſię do miłośći Boſkiey, oczy do łez zá grzechy zábieráły: *Vidi egomet non nunquam mille homines ad eam videndam confluentes, atq; ita ſtatim commotos animo, ut lugentes properarent ad confeſſarios.* Mowna ieſt y bez ſłow świątobliwość, ma doſyć głoſu ná zgromienie niecnot, choćiaż uſt nie záżyie. Ktoś tám u Owidyuſzá z tym ſię proteſtował, że miał nic nie gadáiąc wiele mowić: *Verba ſuperciliis ſine voce loquentia dicam*; czy to bydź może, wolno káżdemu ſądźić, to pewna że káżda w wybránych Boſkich cnotá, przy ſwoiey niemoćie wymowna, przy ćichośći náder głośna. Więcey iey ieſzcze przypiſuie Swięty Leo: *Validiora exempla ſunt quam verba, & pleniùs opere docetur quam voce.* Dał BOG ten przymiot cnoćie, że iey y ná ſkutku w perſwázyi nie zbywa, y ná głośie.

S. Raymundus.

S. Leo.

Jerem: c. 1. ℣. 7. Ná Apoſtolſkie poſelſtwo, ná Vniwerſálną świátá Miſſyą wyſyła BOG wybránego Proroká ſwoiego Ieremiaſzá: *Mittam te, ibis & Univerſa quæcunq; mandavero tibi loqueris.* Poſzlę ćię Ieremiaſzu, poydźieſz, y to wſzytko ogłáſzáć będźieſz, co ći rozkażę. Zbránia ſię wſzelkiemi ſpoſobámi ſługá Boży,

 ſzczu-

ſzczupłość wymowy, ięzyká niesforność álleguie, áżeby ták wielkiey uniknął funkcyi, ále dármo, nie odmienia BOG dyſpozycyi, lecz nátychmiaſt z tą go
Ierem. 1. ℣. 10. wyprawia inſtrukcyą, *Ecce dedit verba in ore tuo, ecce conſtituit te ſuper Gentes, & ſuper Regna, ut evelas, & deſtruas, & diſſipes, & ædifices, & plantes.* Oto zá twoy nie udolny ięzyk maſz Niebieſką wymowę, zá źiemſkie ſłowá, moie ći dáię: bom ćię poſtánowił nád narodámi, áżebyś wykorzeniał, płował, rozpraſzał, budował. Co proſzę zá złączenie ſłow z uczynkámi, *dabo verba ut evellas, & deſtruas, & ædifices*, podobno tu Boſkiey dźielnośći dány konterfekt, ktorey zwyczáyny proceder káżde ſłowo uczynkiem wykonáć, *Ipſe dixit & facta ſunt.*

1. Reg. 3. Z tym ſię BOG proteſtuie: *Ecce ego Verbum facio in Iſrael*, ia wſzytkie ſłowá do ſkutku przyprowadzam, ná znák że u BOGA wſzytkie *verba* ſą
Matth. 8. *activa.* O Chryſtuśie Ewángeliſtá świádczy. Ledwie Chryſtus do zárázonego trądem wyrzekł? *mundare* zá-
Luca 7. raz od ſwoiey uwolniony áffekcyi. Ledwie do umárłego młodźieńcá wymowił: *Adoleſcens tibi dico ſurge* záraz od śmierći wolny powſtáie, *reſedit qui erat mor-*
Ioann. 11. *tuus.* Ledwie Łázárzowi rzecze: *Lazare veni foras*, nátychmiaſt z truny, y grobu wychodźi, *& ſtatim prodijt qui erat mortuus.* Schodzą ſię záwſze Boſkie z ſłowámi czyny, y káżde *verbum* u BOGA *factum*
Philo. owszem uczony przyznáie Philo: *Quæcunq; DEUS dicit, non verba ſunt ſed opera, quorum indicium non tam penes aures, quàm oculos.* Ludzka to tylko; ſłowá od ſpraw dzielić, co inſzego w uśćiech, co inſzego w ſkutku remonſtrowáć, u BOGA iedno mowić, co czynić. Kiedy Troiá w Greckim zoſtawáłá obleżeniu, powiáda Dares, że tám iáki táki wodz wynáydował ſpoſoby, wymyślał fortyle, iákiemiby nieprzyiázne mogło polec Miáſto, uſtáwicznie gębą woiowáli, przy káżdym dyſkurśie walczyli, ále w ſámey rzeczy tych

mow

mow nie znáć było, ieden tylko ználazł śię Vlisses, ktory cokolwiek inśi urádźili, ćicho wykonywał, *quod ſvasêre Grai, tacitus præſtabat Vlyſſes.* O Rubeniuſzu sławnym we Włoszech málárzu, wieść nieśie, że od Senatu Weneckiego z innemi málárzámi záwołány, áby było iák naykunsztowniey pewną potráfić sztukę, gdy słyszał, że iáki táki wiele o zádáney propozycyi dyskurował, rożne sentymentá y rády podáwał; on po długim milczeniu odezwał śię, *Ego quod omnes locuti ſunt, perficiam.* Nie ieſt to sztuká wielkie formowáć obietnice, obszerne rozćiągáć mowy, ále káżdą rzecz *effectuare* to godna pochwały, *Ecce ego dedi verba, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas.* Dârei.

Co to ieszcze zá słowá, ktore oſtro śię ſtáwić, do żywego doćiąć, nie iednego uszczypnąć sposobiá śię, *verba ut evellas, deſtruas*; pomyśli tu sobie kto, ná obmowiſká, kálumnie, inwektywy; rzući oko inszy, ná owe záiádliwe przyćinki, krytyzácye, pászkwile, ále y wspomnieć śię o tym niegodźi, dáleko od uſt Prorockich te słow ſtrászydłá; Słowo tylko Boskie w uſtách sług Boskich mieśći śię, ále bez respektu, niecnotom przykre, bez inwoluty oſtre nieprawośći. Nie umie głáskáć Słowo Boskie, gdźiekolwiek go z uſt prawdźiwie Apoſtolskich słycháć, wszędźie áż do duszy przenika. Nie dármo pádło między ćiernie, *Aliud cecidit inter ſpinas,* bo nie iednego zádraśnie, nie iednemu grzech ná oczy wykole, do kōpunkcyi przyprowádźi. Nie dármo od Tronu Boskiego widźiáne słowo Boskie rázem z pioruny wypadáiące, *de Throno procedebant fulgura, & voces,* tylko że záſtrászyć, w sercá ugadzáć bez folgi zwykło. Nie trzebá Káznodźieyskiey przypisowáć niedyskrecyi, że czásem ták żwáwo prawdą doćina, áż uszy bolą, właśćiwy to słowá Bożego przymiot, słucháczom nieprzepuszczáć: *quod quicunq; audierit tinnient ambæ aures eius.* Dobrze tedy y u Proroká słowá z uprzykrzeniem, *in ore verba ut evellas & deſtruas.* Luca 8. Apoc. 4. 1. Reg. 3.

Z Widzę

Widzę ia tu iuż, że cáła Posłáńcá Boſkiego inſtrukcya, ná ſámych polega ſpráwách, nic tu nie wſpomináią, co też będźie Prorok, ſtánawſzy przed Máieſtatámi, mowił, iáką ſię do ludźi Kroleſtwo odezwie perorą, iákie rády, rácye proponowáć powinien, iákim náoſtátek ſtylem Mándátá Boſkie ma wytłumáczyć, cáła rzecz, *ut evellas*, & *deſtruas*, & *diſperdas*, & *ædifices*, & *plantes*. Pſuy, odmieniay zamyſły nie cnotom, przepleniay exceſſá, buduy dobrym przykłádem bliźniego, implántuy zwyczáie święte, á iákbyś naylepiey mowił. Swięte poſtępki naywyśmienitſza ludźi náuká, doſkonáłe uczynki, ſtáną zá głos Boſki, zá ſłowo Boſkie.

Tryumfuie tá prawdá w wielkim od BOGA Posłáńcu, Błogosłáwionym Miſſyonarzow Pátryárſze WINCENTYM *á Paulo*, wybrał go BOG ná Swięte po wſzyſtkich kráiách Miſſye: *Mittam te, ibis & univerſa quæcunq; mandavero tibi, loqueris.* Przyiał ták pożyteczną duſzom wiernym ſunkcyą, y ták *pro Domo DEI* mowił, że káżda iego ákcya głoſem Boſkim była. Zprawdźiło ſię w tym Słudze Boſkim, co Krol y Prorok Dawid nápiſał: *Dominus dabit Verbum Evangelizantibus virtute multa.* Da BOG głos opowiádáiącym nie ták uſty, iáko bárdźiey cnotámi Swięta Ewángelia, ponieważ przy pracách Apoſtolſkich naywięcey doſkonáłym życiem ſwoim dokazał. Nie żáłował wprawdźie y uſt ſwoich ná częſte exhorty, języká ná uſtáwiczne kátechizmy, głoſu ná ſtrofowánie przeſtępnikow práwá Boſkiego; więcey iednák *practicè* perſwádował, więcey przykłádem uczył. O Sokrátesie powiáda Seneká, że dwá *Lycea* wyſtáwił, w iednym Profeſſorowáły chwalebne ákcye, cenzurze żadney nie podpadáiące dźiełá, w drugim záś wyſoká ſpekulácya Filozoficznemi kweſtyámi, niezbytemi rácyámi, wybornemi ſłowámi; kiedy y tey y owey przypátruie ſię Páleſtrze, konkludował: *Omnis turba plùs ex moribus Socratis, quàm ex verbis profecit.* Prędſzy poſtępek Vczniowie

Ierem. 1. ℣. 7.

Pſalm. 67.

wie

wie Sokráteſá mieli, ktorzy uczynki iego uważáli, niżeli owi, co ćiekáwą do náuk chćiwośćią, káżdey ſłucháli explikácyi. Prawdźi ſię to wſzytko w Błogoſłáwionym WINCENTYM *à Paulo*, y mową on, y uczynkiem zbáwienie duſz promowował; *Omnis tamen turba plus moribus profecit*, oſobliwiey przećię ſwemi głośnemi dotarł cnotámi. Rozniosł ſię odgłos ich po cáłym świećie, *In omnem terram, exivit ſonus eorum*, rozſzedł ſię dźwięk heroicznych áktow po Fráncyi, Lotaringij, Polſzcze, Włoſzech y innych odległośćiách. Gdźiekolwiek ten Miſſyi Inſtytutor ſwoy bieg obroćił, wſzędźie *vox erat in curſu*: Głoſem Boſkim powinien był Ovidius 5. Fast.
bydź miánowánym. Ieżeli żárliwe czynił inwektywy ná wołáiące pomſty do Niebá grzechy, *in peccata clamantia*, głoſem ie cnot ſwoich tłumił y zágłuſzał. Ieżeli nád zátwárdźiáłośćią grzeſznikow, álbo też przy extátycznych modlitwách, hoyne łzy wylewał; *lachrymæ pondera vocis habebant*; ſłowem, w káżdey ſpráwie głośnym ſtánął. Przyznáie mu to Naywyżſzy Rzymſkiego Kośćiołá Rządcá BENEDYKT XIII. *in Bulla Beatificationis*: *Toto converſationis tempore, fidelem ſe miniſtrum ſtrenuumq; ac in defeſſum Cultorem, & operarium exhibuit.* Błogosłáwiony WINCENTY w Apoſtolſkich fátygách niezmordowány, w konwerſácyách prácowity, w pracách konwerſuiacy; w mowách uczynny, w uczynkách mowny. Słuchaycie ſkutecznego Iego głoſu. Ma Compendium żyćia Iego *pagina 8.* że kiedy zá niedośćigłą BOGA dyſpozycyą do Tunetu w niewolą zábrány, u pewnego z Chrześćiáná Apoſtáty zoſtáwał, zá rozkazem Turkini żony iego, záśpiewał raz ná cześć BOGV ſwemu ow Pſalmu excerpt: *Super flumina Babylonis, illic ſedimus, & flevimus*, y potym przydał, *Salve Regina*. Ták ſkuteczny Psal. 136.
był ten cnotliwy głos, że owę cále zgubioną duſzę BOGV pozyſkał, ták dálece że ſię znowu do Fráncyi, y do wiáry powroćił. Ale nie raz tylko tá głoſu Słu-

gi Bożego pokazáłá śię dźielność, káżdym on postępkiem wmawiał w ludźi świątobliwość, káżdą cnotą, instrukcyą, wszytkim dawał należytą.

Isaiæ 8. ℣. 11. Záſzedlszy do sławnego iákiegoś *Emporium*, do Akádemij nie pospolitey Izáiasz, z tym śię przed cáłym záſzczyca świátem: *in forti manu erudivit me, ne irem in via populi.* Nie wiem co to támże byłá zá *series Studiorũ*, że nie ustnym rzeczy trudnych wykłádem, ále ráczey ręką náuki trádowáno, *in forti manu erudivit me.* Muśiáłá bydź przytępa *capacitas*, ktorey trzebá było ręką w głowie ukłádáć, czy też podobno ták nieſforne *Subiectum*, że mu nie tylko *verba*, ále y *verbera* muśiáłyby wbiiáć w pámięć instytucye. Niezręczny iákiś dyscypuł, nád ktorym rękę y głowę fátygowáno: *In forti manu erudivit me.* Muszę śię tu spytáć, gdźie to táka Akádemia, w ktorey rękámi uczą? Wiem że tám ktoś u Dawidá w rękách záſádźiwszy rozum, łátwo swoich Alumnow do wyso-
Psalm. 77. kiey poprowádźił Mądrośći: *In intellectibus manuum suarum deduxit illos.* Wiem że Aggeusz Prorok podobną záłożył Szkołę, bo u niego w ręku precepta, á
Aggæi. 1. nie w ustách, *Factum est verbum Domini in manu Aggæi:* kiedy iednák głębiey rzecz uważam, muszę przyznáć, że to właśćiwa WINCENTEGO *à Paulo* Akádemia, uczyć nie tylko mową, lecz uczynkiem. Ten to iest Professor, ktory osobliwszym sposobem, bo przykłádnemi ákcyámi świát do cnoty przyuczał, *in forti manu erudivit*; ten iest, w ktorego ręku, to iest w cnotliwych uczynkách Boski głos przebiiał śię: *factum est verbum Domini in manu eius.* Miał wiele przebiegow w procesie Duchownych swych náuk, nie trudno było o sposoby, ktoremiby mogł niewinną wydoskonálić prostotę, przećięż nie od lekcyi, ále od uczynkow swoy dyskurs záczyna, prawdźiwy Chrystusá Páná Náślądowcá, *cæpit facere & docere.* O Swiętym Fráńćiszku Kroniká *Minorum* wspomina, że raz tákową w

Assyżu

Aſſyżu miał lekcyą: Wyſzedł z Socyuſzem w Miáſto, y oczy Anielſką záſklepiwſzy ſkromnośćią, uſtá śćiſłym zápieczętowáwſzy milczeniem, cáłą ſymetryą regulárnie Zakonną ułożywſzy kompozycyą, długo ulice y rynki obchodźił. Názbieráłá ſię wielka moc audytorow, ktorzy Swiętego słucháć chćieli Káznodźiei, ále żadnemu nic nie mowiwſzy wroćił ſię z tymi słowy, *ſat multùm concionati ſumus.* Niech ſię nikt nie dźiwuie, żem dźiś nie kazał; ſkromność, przykłádne chodzenie, ſtáną zá naygłownieyſzą inſtrukcyą y Kazánie. Podobny Błogosłáwionego WINCENTEGO proceder, po wielu przy opowiádániu Ewángelij fátygách, do wymownego udáwał ſię milczenia, bo ták káżde ákkomodowáł ákcye, że káżda z nich byłá Kazániem, byłá głoſem Boſkim. Nie trzebá było nowych do Boſkiey miłośći podnięt, ktokolwiek zważył w ſercu Iego rowne Seráfickim áfektom upały, nie trzebá było wybornemi árgumenty wychwaláć modeſtyi, kto ſię w wrodzoną tu wpátrzył ſkromność, zálecáć pokory, kto ią w WINCENTYM przeniknał: pobudzáć do miłośierdźia, kto oſobliwſzego tego ná ubogich widźiał liberáliſtę. ſam przykład Iego nywiękſzym był inſtruktorem. Należy mu iuż ſłuſznym práwem ten dánk, ktory dźielnemu Hetmánowi w wierſzách ſwoich przyznał Lábbe: *Hortaris quemq; ad pugnam, dextraq; loquaci multa doces, cum plura facis.* Lábbe.
Co inni ſámemi uſtámi, to Boſki Sługá ręką dokazał, w tym cudownieyſzy pokázuiac ſkutek, że im więcey co dla BOGA czynił, tym więcey zbáwiennych rzeczy wypowiedźiał, *multa docet cùm plura facit.* Tá WINCENTEGO máxymá w pracách bydź nieprzełamánym, w ákcyách bez intereſſu, duſznego ludźiom ſzukáć dobrá, y dla lepſzey ugruntowánia cnoty, uczynkámi ſię przed BOGIEM, nie ſámemi słowy popiſowáć. Niechay będźie tego dokumentem z pomienionego żyćia Compendium *pagınâ 97.* powieść. Pe-

wny Senator w Párlámenćie Páryſkim z lekkomyślna relácyą, á bárdźiey kálumnią odezwał ſię, iákoby y w Błogosłáwionym WINCENTYM ſtáránie o duſze, y w Miſſyonarzách ochotá do ich usług, od pierwſzey zwolniáłá intenſyi, miánowićie nie w ták częſtym iák pierwey Miſſyi odpráwowániu. Trzebá było ná ten fałſz rzetelną wymową náſtąpić, zábiedz przyſtoynemi słowámi opáczney opinij, ále Swięty rzecze: *Faciat quod placet, ego aliter me iuſtificare nolam, niſi operibus.* Niech czyni co chce, ia ſię ináczey z tego uſpráwiedliwiáć nie będę, tylko uczynkámi. Iákoż miał ten wynálazek ſzczęśliwy ſukceſs, bo ták zá niego y zá Swięte Iego *Inſtitutum*, doſkonáłe perorowáły ákcye, że ſię nieprzyiázne zátámowáły ięzyki, zátkáły uſtá. Widźiał iuż káżdy oczywiſte w uczynkách głoſy, iák
Exod. 20. kiedyś: *Videbat omnis populus voces*, y muśiał przyznáć, że káżda Błogosłáwionego WINCENTEGO cnotá, brzmi pod Niebo, Głoſem ſię názwáć á ieſzcze Boſkim może. Przytaczam ieſzcze ná potwierdzenie tey prawdy uczynione przez interceſſyą Solemnizántá dźiśieyſzego cudá, niechay te zá nią naywymowniey peroruią: *Interrogemus ipſa miracula, habent enim, ſi intelligantur, linguam ſuam.* Máią ſwoię wymowę, máią ięzyk
S. August. Tract. 24. in Ioann.
Błogosłáwionego WINCENTEGO cudotworne tránzákcye, ſáme go głoſem Boſkim dekláruią. Ná ten głos z ćiężkiego odecknął ſię párálizu *Philippus Alexander le Grand.* Ná ten głos *Anna Lhuiller* od urodzenia záćiągnioną odmieniłá niemotę; *Claudius Joſeph Compoinc.* nieſpodźiane odebrał widzenie; ná ten głos tyśiączne z Niebá odzywáły ſię łáſki, ktore nie zádługo wyráźniey cáłemu świátu dádzą ſię ſłyſzeć. Mam ći czego winſzowáć Prześwietna Miſsionis Kongregácyo, że głos Boſki w domowych obiia ſię śćiánách, y że dzwiękiem przedźiwnych cnot Pátryárchy twoiego, świát podźiwieniem nápełniáiącym, naybliżey ſię kontentuieſz. Wſławił ſię niegdyś Plátoná przyśionek,

że

że w nim śiedmioráka rezonáncya káżde wydawáło śię słowo, ztąd názwáli Ateńczykowie to mieysce *heptaphonon*. Nierownie większey sławy stáie śię wam ákcessya, kiedy ten głos Niebieski w domu swoim konserwuiećie, iák naypodobnieyszym náśláduiećie go odgłosem. Cokolwiek w żyćiu Fundatorá wászego cnoty śię wydáie, cokolwiek gorliwośći o zbáwienie dusz, ochoty do przysługi Kośćiołowi Swiętemu, to wyráźnie u was remonstruie echo. Osobliwsza uśilność wászá, wszytkie Iego Instytucye *exactissimè* wypełniáć. Nád Echem, figurą pewną wyrázonym, nápisał Symbolistá: *Audita semel, discit par Magistro*, iák prędko Symbol.
iáki odezwie śię głos, ták prędko go umie wyráźić Echo: tá y wam właśność, cokolwiek od pierwszego Instytutorá maćie, to wszytko uśilną wykonywaćie pracą. Wam to służy co nápisáno: *Vos estis genus electum*, 1. Petri
gens Sancta, populus acquisitionis, ut virtutes annuntietis. cap. 20.
Wybráni iesteśćie osobliwiey ná Apostolskie prace, ná ludzkich obyczáiow reformę, ná chwalebną Duchowieństwá instytucyą. Zdobićie Subiektámi u was edukácyą máiącemi Ołtarze, y nie tylko trzodę Chrystusową ustáwiczną kátechizácyą, ále y sámych Pásterzow informuiećie w tym wszytkim, cokolwiek Kápłáńskiey przystoi kondycyi, Dáie wam osobliwszy pánegiryk Kośćioł S. że ták prácowićie *Vineam Domini excolitis*.
Konferuią Naywyżśi Biskupi Elogia: *Si gloria Filij ex honore Pa-* Benedictus
tris, vestra certe solidior præ cæteris, longeq; illustrior habenda est, XIII. in
ab eo nimirum inclyti Parentis honore profecta, qui non de munda- suo Brevi,
na facinorum claritate, sed de victoria, quæ vincit mundum heroi- ad Super
cis virtutibus, accedente signorum suffragio, decretus, delatusq; est. Generalē
Nie szerzę śię dálszą pochwałą, gdyż iesteśćie, *Compendium* Congrega.
virtutum, ac meritorum w Kośćiele Bożym. Wiádomo świá- Missionis
tu, że *Sacratissima Congregatio Vestra* iest zászczyt Niebá, na- die 29. Augusti: Anno
szey Oyczyzny *Decus & Corona*. Maćie w tey wolnośći 1729.
Kolonij głos wolny cnot świętych, ná ámbonách, w Konfessyonałách, náder chwálebny, y w sámym Pátryársze wászym B. WINCENTYM Głośie wyráźnym Boskim, w ktorego Imieniu Wam, *semper honos, nomenq; manebunt*.

NOWY ZWYCIĘZCA

z Siebie ſámego, z świátá, ćiáłá, y czártá

TRYVMFVIĄCY

Vivæ Vocis Oraculo,

Nieśmiertelney godnego pámięći

BENEDYKTA XIII.

OGŁOSZONY,

BŁOGOSŁAWIONY

à PAVLO

WINCENTY,

PP. S. MISSIONIS KONGREGACYI,

y SIOSTR *Charitatis*

Oćiec, Pátryárchá, y Fundator.

Kazániem ná Konkluzyi trzechdniowego Nabożeńſtwá

w Kátedrálney Krákowſkiey Bázylice,

Przy wálnym Przezacney Audyencyi Konkurśie

PRZEZ

X. ANTONIEGO IOZEFA ROZMARYNOWSKIEGO,

w Teyże Prześwietney Kátedrze *Garvaſcianæ Fundationis* Káznodźieię, Plebaná Goſteckiego,

Świátu Polſkiemu

REMONSTROWANY.

Roku,

w Ktorym Lew, z Pokolenia Iudy, w Náturze Ludzkiey, świát, śmierć, y piekło zwyćiężył, 1730.

Dniá 7. Czerwcá.

Quem mittam, testimonium perhibebit. Ioannis 15.

Exivit vincens ut vinceret. Apoc. 6.

TAk iest kocháiący Winnicy Kośćiołá Swiętego Niebieski Gospodarz, *Cæleſtis Agricola*, iż prácowitych ad excolendam Vineam ſuam zſyláć nieprzestáie dla iey dozoru Missyonarzow. P. A. Swiętaż to, y zbáwienna, w niewoli grzechowey ięczącemu narodowi ludzkiemu Missya, ná ktorą, lubo BOG ták wielu stározakonnych destynował Prorokow, *Ecce ego mitto ad vos Prophetas,* Matth. 23. precięż iednák máły w niey widząc profit, Iednorodzonego swego zesłał Syná, *Multifariam, multisq; modis olim DEUS loquens Patribus in Prophetis, novissimè locutus est nobis in Filio ſuo,* ad Hebr. 1. ktory zbáwienną przez lat trzydźieśći y trzy odpráwiwszy Missyą, ná nieustánną w Winnicy swoiey pracą, Swiętych destynował Apostołow, ten im dáwszy order. *Ego elegi vos de mundo, ut eatis & fructum afferatis,* Ioan. 15. y ná drugim mieyscu: *Euntes prædicate Evangelium.* Lecz kiedy długim wiekow przemiiáiących tráktem, te rozumne w Winnicy BOGA zastępow; *Vinea Domini Sabaoth* látorośli niepotrzebne wydawáć poczęły wilki, y suszące buyność tey Winnicy chwasty: słowem, kiedy tá *Vinea electa* dusz nászych, grzechowym krzewiącym się zárosłá bádylem, kiedy miásto dozrzáłych, BOGA, Niebo kontentuiących gron, ćierpkie y gorzkie wydawáłá iágody, kiedy mowię, te rozumne ludźi ná świećie żyiących látorośli, stráćiwszy wigor łáski Boskiey, zmrożone ćiężką grzechową zostáły źimą. Otoż BOG w dobroći swoiey niepoiętey, w miłośierdźiu nieskończony dla repárácyi zepsowáney Winnicy, dla zágrza-

nia zlodowáćiáłych w miłośći swoiey serc: nowego ná świát zesłał Prometeuszá, ludzkie płomieniem Boskiey miłośći rozgrzewáiącego sercá, drugiego *in Spiritu & virtute* Eliaszá, Apostołá dla uprawy serc y sumnienia dusz ludzkich Winnicy, dla nieustánnych w Kośćiele S. prac y stokrotnego cnot świętych plonu, osobliwszego od boku swego ná zbáwienną funkcyą Missyonarzá Oycá, Pátryárchę, oraz y Fundatorá świątobliwych *S. Missionis* około zbáwienia dusz drogą Krwią Iezusową odkupionych, prácowićie, uśilnie stáráiących się Kápłánow XX. Missyonarzow, Błogosłáwionego WINCENTEGO *à Paulo*, *Quem mittam*, *ille testimonium perhibebit*; áżeby ten żyćia ludzkiego Reformátor żárliwą swoią y Synow swoich náuką oczywiste dał świádectwo, iáko się w tey Swiętey sprawowáć mamy Winnicy, iáko dozrzáłym cnot świętych przez Swiętą Pokutę Niebieskiego Gospodarzá kontentowáć powinniśmy plonem. Temu to temu, słusznie w tey Prześwietney Kátedrálney Bázylice, po pierwszey według porządku Kośćiołá S. zapowiedźi, álbo Beatyfikácyi zá uśielnym y nieustánnym stáránięm *Nayiaśnieyszych* LVDWIKA XV. y MARYI z Leszczyńskich, Fráncuskich Państw Krolestwá, y poważną do Stolicy S. Apostolskiey Interpozycyą, przez nieśmiertelney godnego pámięći BENEDYKTA XIII. *Cujus memoria in benedictione*, Solenney *Beatificationis* odpráwuie się applauz, ktory po Swiętych Apostołách, ná zbáwienną od BOGA sámego, *quem mittam* destynowány, z

Luca 10. ukochánemi Synámi swoiemi funkcyą, *Designavit Dominus & alios*, *& misit illos*. Powitałá dniá onegdayszego Pásterzá, *Celsissimi Principis*, *Illustrissimi* Dyecezyi nászey *Antistitis* zelozya, tego Błogosłáwionego, *ex Urbis Orbisq; Domina Roma*, do Oyczyzny nászey przychodzącego Gośćiá, *in Album Beatorum solenni Ritu* wpisánego, á iáko z ukochánemi Synámi iego, hoyną Páńskiey, Xiążęcey, Pásterskiey dobroczynney Ręki, w

wystá.

wystáwionym ták pięknie, ták ozdobnie Seminaryum, certuie szczodrotą, ták z wielkim áfektem goszczącego do tey Swiętey Kátedry przyięłá Oycá, *Ingredere Benedicte Domini*: drogę mu szczerozłotym Herbownego IVNOSZY swoiego usłáwszy Runem, *Gentilitioq; vellere stravit iter.* Ná przyięćie ták Błogosłáwionego Gośćiá, nie tylko Herbownemi swoiemi Koronámi: *Ornaverunt faciem templi coronis aureis Amplissimi* tey Prześwietney Kátedry *Proceres*, *& prima* Dyecezyi nászey *Lumina & Columina*, lecz z serc swoich Koronę *in applausum* Błogosłáwionemu *á Paulo* oddáli WINCENTEMV: *VINCENTIO vincenti non unum diadema parandum. Hoc igitur cingit trina corona Caput. Applaudit devotissimus totius Diæcesis Clerus* nowemu Gośćiowi, ile temu, ktory stáwszy się *forma Gregis*, oraz *dulce decus & præsidium*, stanu nászego swieckiego Kápłáńskiego; dopieroż z iák wielką serc y áfektow swoich kontenteca, ukochánego Błogosłáwionego przyięli Oycá y Fundatorá Przewielebni *S. Missionis* XX. kiedy przy tryumfálnych ogniách, y pompátycznym ápplauźie, w rezydencyi serc swoich konsystencyą Błogosłáwionemu zápisáwszy Fundatorowi, tym go serdecznym powitáli áfektem: *Pater ave, Rex Regum jubet, superumq; Cohortes. Cœlica serta tenent, sacrataq; ostia pandunt. Feriâ secundâ, secundos* pierwszych pochwał Błogosłáwionego *á Paulo* WINCENTEGO, oddał *plausus dulci eloquio, cultissimâ dicendi suadâ ex hoc prædicatorio suggestu, sceptriferâ manu, Clavum Reipublicæ Literariæ tenens Magnificus, Perillustris, & Reverendissimus, Almæ Universitatis Rector*, y słusznie, bo ták łáskáwe ordynowáły Niebá, ażeby Doktorskiemi S. Theologij w Tolosáńskiey Akádemij uwieńczonego laurámi Błogosłáwionego *á Paulo* WINCENTEGO, *Doctorum Præses* witał *Martinus. In Collegio Bonorum Puerorum*, pierwsze świątobliwego życia *fundamina* záczynáiącego Błogosłáwionego *á Paulo* WINCEN-

TEGO, ſłuſznie godnym y prácowitym Kazániem *Religioſiſſimi Scholarũ Piarum* powitáli Oycowie. Tym większego ápplauzu goreiące ſerce Auguſtyná *Cruce rubeá inſignita*, dodáło Błogosłáwionemu *à Paulo* WINCENTEMV, ile temu, ktory nieuſtánne miłości Boſkiey z ſercá ſwoiego wydawał *incendia*: *Quis enim celaverit ignem luminе, qui ſemper proditur ipſe ſuo. Seraphicis* ſłuſznie *adornatus luminibus*, bo w Seráfickim FRANCISZKA Zakonie, *prima Literarum & ſcientiæ* zábráwſzy *principia*, Seráficznymi cnot świętych iáśniał ſplendorámi. A coż ia nayniegodnieyſzy z Goſzczy Pleban, Goſzczącemu w tey Prześwietney Kátedrze *in applauſum* mowić mam Gośćiowi, Błogosłáwionemu *à Paulo* WINCENTEMV? Konkludowáć mi tu dźiś kázáno, á ia niezdolnym ná pochwałę ták Błogosłáwionego znáiąc ſię bydź Pátryárchy Idyotą, bárdźiey ſię konfundowáć powinienem, kiedy *tenuitatẽ* słábego moiego wyznáiąc rozumu, do Was godni y prawdźiwi *in Apoſtolico munere* y *onere* ták Wielkiego Oycá Synowie: *Si vultis laudes VINCENTII à me audire, date mihi Spiritum VINCENTII*: że záś z podiętey trudno ſię exwinkulowáć pracy, tákie dálſzey mowy moiey zábieram *propoſitum*, iż Błogosłáwionemu *de Paulo* WINCENTEMV przy nayprzyncypálnieyſzey trzechdniowego Nabożeńſtwá Konkluzyi, bez Konkluzyi pierwſze w Kośćiele Tryumfuiącym należą honory, iáko temu, ktory w Kośćiele woiuiącym, *S. Miſſionis* będąc Fundatorem, záwołánym z ſámego śiebie, świátá, ćiáłá y czártá ſtał ſię Zwyćiężcą y Tryumfátorem: *VINCENTIVS re & Nomine Victor*. Ná cześć y ná Chwałę Páná BOGA moiego.

PRożną ten y nádáremną, odźiedźiczenia wieczney ſzczęśliwośći karmi ſię nádźieią, nie otrzyma zgotowáney w Kośćiele Tryumfuiącym Korony, *quã promiſit Dominus diligentibus ſe*, kto wprzod prawdźiwym

wym przez nieuſtánne prace w zwyćiężeniu ſámego śiebie, świátá, ćiáłá, y czártá w woiuiącym nie pokaże ſię Tryumfátorem. Nieuſtánną życie doczeſne, w ſzkole ćierpliwośći náder dobrze wyćwiczony Pácyent Páńſki Iob, názwał woyną: *Militia eſt vita hominis ſuper terram*, chcąc rozumnym ná oko pokazáć źiemiánom, iż iáko prácowity żołnierz nie wprzod zwyćięzkie odbiera laury, pokąd tyśiączne przećiwne ná plácu wytrzymáwſzy ſtoſy, włáſnym Káwálerſkiey krwi nie záfárbuie ſię rubikonem, ták każdy żyiacy nie wprzod zgotowáną odbierze koronę, pokąd prawdźiwym w oczách BOGA y Niebá prezentowáć ſię nie będźie WINCENTYM. Słowem dla odźiedźiczenia Niebá, uśilnie nam wſzyſtkim pracowáć potrzebá; ponieważ: *Nemo coronabitur, niſi qui legitimè certaverit*. Nie wprzod *in arena Palladis* Artyſtowie *doctarum præmia frontium* z Doktorſkiemi odbieráią tytułámi, pokąd zwoiowawſzy *denſas ignorantiæ tenebras*, záwołánymi nieumieiętnośći nie pokażą ſię zwyćiężcámi. Nie wprzod ná plácu woiennego Grádywá Officyerſką żołnierz odbierá ſzarzą y Rángę, dokąd wprzod włáſną ſwoią nie popiſze ſię rezolucyą. *Quid valeant humeri, quid ferre recuſent*. Dopieroż w oczách BOGA y Niebá, dla doſtąpienia wiecznośći korony, prawdźiwym *re & nomine* pokazáć ſię potrzebá WINCENTYM. I owſzem gwałtem Niebá dobywáć ſię należy. *Regnum Cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud*; ná ktore słowá mowi *S. Hilarius*: *Regnum Cœlorum ſola verborum officia non obtinent, neq; qui dixerit Domine Domine hæres illius erit: ſed fortiter nobis bellandũ & vincendum*. Kroleſtwá Niebieſkiego słowámi otrzymáć niepodobna, áni prożbą, ále do niego mocnym ſzturmem dobiiáć ſię; wprzod śiebie ſámego zwyćiężáć, złe y rebellizuiace zdrowemu rozumowi poſkramiáć páſſye, dopieroż świát, ćiáło, y czártá *ac tandem* świątobliwego życia, cnot Chrześćiáńſkich, ſtrzeliſtych áfektow

Cc po-

poćiſkámi Niebá doſtáiąc, prawdźiwym bydź trzebá WINCENTYM, Piękna tego w Piśmie S. upatruię figurę: wyſtáwuiąc niegdyś wſpaniałą BOGV Bázylikę
3. Reg. 7. Sápient Páńſki Sálomon, między piláſtrámi y kápitálámi podáwáć Lwy, y pracowite roſkázał woły. *Inter coronulas & plectas Leones & boves Salomon, dum in basibus columnarum, & in coronis periſtelliorum boves efformari voluit: myſticè declarando inſtar boum nobis in Eccleſia laborandum eſſe, & quoſvis labores vincendum, ſi Sanctorum ſortis participes eſſe velimus:* explikuie Beſseus. Przykładem pracowitych wołow nieuſtannie w Kośćiele S. wſzelkie zwyćiężać należy nam prace, żebyśmy uczeſtnikámi wiecznego z Swiętymi Páńſkiemi byli tryumfu. Pompátyczny Krolá iákiegoś ingreſs do Niebá opiſuie Koronat Izráelſki Dawid, ná ktorego ingreſs
Pſalm. 23. Niebieſkie otwieráć roſkazuie podwoie: *Attolite portas Principes veſtras, & introibit.* A otwieráią zárаz temu Potentátowi Niebo? puſzczáią Páná? bynaymniey; wprzod ná Sálwáżwárdźie ſtoiącá ſtraż pytá ſię: *Quis eſt iſte Rex?* A coż to zá Krol? áż ledwie co odpowiedźiano, iż to Krol, Zwyćiężcá, Pan cnot, *Dominus fortis & potens in prælio, Dominus virtutum,* Krol to y Pan, nie tylko najáśnieyſzemi iáśnieiący tytułámi, lecz ták wielkiemi ſławny zwyćięſtwámi Pan cnot, *Dominus virtutum*; dopiero ná Iego ingreſs otwárte Niebo bo ná ośćieſz, *prius Dominus virtutum, fortis & potens in prælio in hac vita, poſtea in Beatorum felicitate Rex Gloriæ*; mowi uczony Pinná. Zamknięte było Niebo przed tym Najáśnieyſzym Monárchą, áni pokąd ſię w doczeſnym pożyćiu Pánem cnot y chwalebnym w boiu niepokázał Tryumfátorem, *Rex Gloriæ*, Krolem chwały ogłoſzony; dáiąc nam wſzytſtkim ádintendę, iż żáden z nas wieczney w Kośćiele Tryumfuiącym ſzczęśliwośći nie będźie uczeſtnikiem, áż wprzody w tym żyćiu przy liczney Cnot świętych kwoćie prawdźiwym pokáże ſię zwyćięzcą. Z kąd u Rzymian, nikt

nikt Kośćiołá honoru, godnośći y tryumfu doyść niemogł, tylko przez Kośćioł prac y niestánnych fátyg, *Apud Romanos per templum laboris, ad templum honoris iter erat.* Ci stárodáwn. Rzymianie, nikomu tryumfow, y pompátycznych ingressow nie dozwaláli, tylko tym, ktorzyby *ad minimum* pięć tyśięcy trupem ná plácu nieprzyiaćioł położyli. Dopieroż w Niebie żáden zwyćięzkiey nie odbierze korony, tylko ten, kto prawdźiwym w oczách BOGA y Niebá pokaże się tryumfátorem. Tákim dźiś *re & nomine* w Kośćiele tryumfuiacym pokázał się Zwyćięzcą Błogosłáwiony *de Paulo* WINCENTY, ktoremu słusznie bez konkluzyi w Kośćiele tryumfuiacym, pierwsze należą honory, iáko Temu, ktory w Kośćiele woiuiacym prawdźiwym śiebie sámego, świátá, ćiáłá, y czártá pokázał się Zwyćięzca. *Vinces VINCENTIVS triumphat coronatus in Cœlis.* Z sámey to żyćiá Błogosłáwionego *de Paulo* WINCENTEGO doyść możemy legendy, ktorey krotka záczynam czynić nárrátywę. W Krolestwie Fráncuskim Błogosłáwiony *de Paulo* WINCENTY *primam aspexit lucem*, chcąc pokazáć iż w niewinnośći żyćiá, ták wielkim miał bydź tryumfátorem, iż mu zá koronę sáme Oyczyste należáły Lilie: *Ipsa tibi blandos pariunt cunabula flores; scilicet ex istis nascuntur lilia terris.* Vrodźił się dniá dwudźiestego czwartego Kwietniá, *in Aprili*, bo w okropney grzechowey źimie zostáiacym grzesznikom, zbáwienną łáski Boskiey miał remonstrowáć wiosnę, *Ver amœnum gratiarum*. Vrodźił się we Wśi názwaney *Poy*; ponieważ zfátygowánym w drodze nieprawośći owieczkom zbáwienne Duchownego záśilenia miał subministrowáć nápoie. *Aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.* W Oycowskim Gwilhelmá *de Paulo* nazwisku, záraz pokázuią, iż prawdźiwym Doktorá Narodow w żarliwey predykácyi, miał bydź náśládowcą, *altera Pauli manus*. W Máćierzyńskim záś Bertrándy *de Moras* Imieniu cáłemu

evi

evidenter pokazuiąc świátu iż *sine mora* ná Boską y o. wieczek drogo IEZVSOWĄ odkupionych Krwią u- dawszy się usługę, prawdźiwym *re & nomine* miał bydź WINCENTYM. Vbożiuchnych wprawdźie w dobrá doczesne miał Rodźicow, ále bogátych w cnoty, od ktorych nie insze wźiął *Patrimonium*, tylko to, iż przez wzgárdę doczesnych bogactw y áppárencyi przy Swiętym ubostwie, o bogáte cnot świętych miał się stáráć skárby: *Thesaurizate thesaurum indeficientem in Cælis.* Do páśienia owieczek málenki destynowány WINCENTY, áżeby w dozorze dusz ludzkich pilnym pokazał się Pásterzem. W podłey WINCENTEGO BOG mieć chćiał kondycyi, áżeby go żárliwym w owczárni swoiey świátu ogłośił Pásterzem. Pierwey Dawid Oycowską páść muśiał trzodę, áżeby potym Rey Krolewskiey w Izráelu umiał prowádźić preeminencyi. Wprzod Pástucha Moyżesz, áżeby, generálnym *expost*, do Fáráoná *à latere* Páná BOGA zostáwszy Ablegatem, w práwie Boskim dobrze powie- Psal. 104. rzony cwiczyć mogł lud; *Vt erudiret Principes, sicut semetipsum, & senes prudentiam doceret.* Do páśienia owieczek málenki dostynowány WINCENTY, áżeby w dalszym żyćiu *in subministrandis saluberrimis pascuis* rozumnym owieczkom prawdźiwym pokazał się Pásterzem. Lecz nie mogł się długo ná tey funkcyi zábawiáć WINCENTY, nie mogł więcey Oycowskich bronić owieczek, ktorego Boska prowidencya ná obronę y defendę rozumney trzody w śile y potencyi nieustrászonego lwá, prawdźiwym uznáłá WINCENTYM. Oddány *ad prima rudimenta capienda* do Fránćiszkáńskiego Zakonu, áżeby prawdźiwym w miłośći Boskiey pokazał się Seráfinem. *Ad sanctitatem natum decuit inter Seraphinos crescere. Nimirum victor VINCENTIVS inter Seraphinos adolescere debuit.* Podał sposob do dálszych náuk zacny Iurystá *Comment*, bo kommentuiąc iák wielka z WINCENTEGO w Kośćiele

ściele S. bydź miáłá ozdobá, wprzod dom swoy WINCENTYM zdobi, Dyrektorem go Synow swoich czyni, potym we wszystkich dobrze wyćwiczonego náukách, do stanu Duchownego promowuie. Iákoż ledwie stáie się WINCENTY Kápłánem, *factus Presbyter*, záraz *prabet iter* innym do zbáwienia. Pokázuie się zwyciężcą sámego śiebie, bo będąc Teologicznemi w Tolosáńskiey Akádemij uwieńczony laurámi, sam śiebie przez głęboką zwyciężа pokorę, kiedy konferowáną sobie *sede vacante* Tylską Plebánią uśilnie wielce konkuruiącemu o nięż dobrowolnie puszcza pretendentowi. Probował záraz BOG WINCENTEGO, kiedy płynącego okrętem z Mársylij w niewolą morskich oddáie Piratow, lecz *invictus VINCENTII animus* y w niewolniczych tryumfuie káydánách, kiedy przedány Renegátowi pewnemu, tegoż Renegátá do prawdźiwey świętey náwraca Wiáry, z káydan ćięszkiey czártowskiey libertuie niewoli. Dezertorá Wiáry S. do społeczności Kośćiołá Swiętego przyprowadza, zwyćięża sámego śiebie WINCENTY, kiedy o wźięte przez áptekárczyká pieniądze od Sędźiego Burdezeli posądzony, *publicè*, ćiężką sławie, honorowi szkodzącą ćierpi infámią. Mężnie státecznym sercem tym się tylko przy publicznych napáśćiách exkuzuiąc: BOG zna czylim te wźiął pieniądze: Ludźie świátowi przy punkćie honoru gotowiuśieńcy zginąć, krwáwe stączáią poiedynki, włáśnie ná sztych śmierći łożą życie. V Błogosłáwionego WINCENTEGO *de Paulo*, to punkt zbáwienny śiebie sámego zwyciężáiąc, wszelkie dla miłośći Boskiey ochoczo ponośić kálumnie. Miiam wzgárdę sámego śiebie w Błogosłáwionym WINCENTYM, ktory ták się zwyćiężył, iż naypierwsze u HENRYKA y LVDWIKA Krolow Fráncuskich, tudźiesz y naypryncypálnieysze mogąc mieć Prælátury, ácceptowáć ich nie chćiał, przed wszelkiemi ucho-

Dd dził

dźił honorámi, ubożiuchną w Szátyllonie kontentuiąc śię Plebánią, gdźie wiele kálwinow náwroćił, wielu zbáwienną náuką złych, zápámiętáłych w życiu reformował Kátolikow. Vbogim y w ostátney miżeryi zostáiącym łáskáwym pokázował śię Oycem, nie tylko pieniądze co miał, ále y suknie włásne, y rzeczy swoie hoyną między nich rozdáiąc ręką. Zwyćiężył świát, kiedy przed iego uchodząc pozorámi o iedyne dusz ludzkich stárał śię zbáwienie, dla náwrocenia zákámiáłych grzesznikow nieustánne odpráwuiąc Missye, kiedy ná nieustánną Kośćiołá S. poćiechę y obronę ná to od sámego destynowány BOGA, áżeby fundowáney od śiebie Prześwietney Kongregácyi *Missionis* świątobliwych Kápłánow o zbáwienie dusz ludzkich uśilnym nieustánnym prágnieniem stáráiących śię był Oycem y Fundatorem. Co niegdyś o pilnych w usługách Ewángelicznego Páná sługách Swięty powiedźiał Ewángelistá: *Si in secunda & tertia vigilia venerit, & ita invenerit, Beati sunt servi illi*, to ia o Błogosłáwionym *cum sacra Congregatione* mowić mogę WINCENTYM. Błogosłáwionyż to Wigiláncyusz, nie zfátygowány z Synámi swoiemi około zbáwienia dusz ludzkich Atlas, dźielny w pracy Apostolskiey, monstrow grzechowych zwyćiężcá Herkules. Zwyćiężcá ćiáłá właſnego, bo dosyć maleńkie porcye sekretnie gorzkim posypował źielem, ostremi ćiáło swoie śiekąc dyscyplinámi, żeláznemi śćiskáiąc paskámi: *Corpus usq; ad extremam maceriem redegit. Jejunio, catenis ferreis, asperrimo cilicio, cruentis verberationibus, somno brevissimo, nullis parcens laboribus, ad sui victoriam & salutem animarum.* Nie zmrużał oczu Błogosłáwiony WINCENTY cáłodniowe upały w Konfessyonale prześiáduiąc; á kiedy zfátygowánemu spoczynek dáć było potrzebá ćiáłu, ná dosyć krotkiey y twárdey, worem tylko pokrytey odpoczywał deszcze. Zgromadzał pil-

nych

nych y prácowitych *ad Messem Domini* Operáryuszow; dawał Swięte y zbáwienne *ad sacros ordines* gotuiącym się *monita*; uczył Kośćielnych Swiętych Ceremonij do administrácyi Sákrámentow Swiętych należących; szukał z iáłmużną ubogich, z náuką po Galerách, Kátuszách więźniow, zbáwienne chorym, y konáiącym dáwáiąc náuki; záwsze ná záwołániu, záwsze ná straży, iż o nim owe mowić się mogą słowá: *Ecce vigil & sanctus de Cælo*. A czy to nie *Victor VINCENTIUS*? kiedy pierwszym fundowáney od śiebie Kongregácyi będąc Generałem, ták wielkiey był submissyi y pokory, iż młodych ná rekollekcye przychodzacych Kápłánow tłomoczki, y záwinienia znośił, iż im iáko kocháiący służył Oćiec, iż naypodleysze w Kongregácyi odpráwował usługi, y wszelkie znośił ćierpliwie dysgusty y zniewagi; kiedy záráżonego brzydkim iánsenizmem pewnego Opátá náwrácáiąc do iedności Kośćiołá, głupim od niegoż názwány dźiádem, *Nos stulti propter Christum*; wdźięcznie owo przyiął połáiánie, kiedy nayniższemu do nog upadał Brátu, przeprászáiąc ieżeliby go kiedy naymnieyszym uráźił słowem. Własney swoiey nie wstydźił się kondycyi, kiedy ubożiuchnego do śiebie przychodzącegoSynowcá wźiąwszy zá rękę, cáłey Kongregácyi prezentował mowiąc: to iest nayzacnieyszy Domu moiego Káwáler! Zwyćiężył czártá, kiedy ná umocnienie serc ludzkich przećiw niemu, prácowite odpráwowałMissye. Szukał zbáwienia prostych Wieśniakow, odbłąkánych ná zbáwienny prowádząc gośćiniec. Ludne wśi, Miástá y Miasteczká, kátechizuiącego słucháły WINCENTEGO. Nierozeznáć było ná Missyách powszechnego od Swiętego dniá, co dźień do spowiedźi, Nayświętszey Kommunij nieprzeliczone konkursy. Kiedy szło o dobro ubostwá, pomoc więźniom, rátunek śierotom, o zbáwienie dusz, żadne nayćięższe nie támowáły

ły drogi przykrośći. Słowem ná porátowánie nay mnieyszey bliźnich indygencyi, dwoistemi BOGA y bliźniego miłości, Błogosłáwiony WINCENTY unośił śię y wylátywał skrzydłámi. Naymiłośierniey-szy to wszytkich śierot y schorzáłych Oćiec, dla ktorych rátunku Bráctwá Miłośierdźia ná wielu fundował mieyscách; dla ktorych konsolácyi zgromádzenie *Puellarum Charitatis*, álbo Siostr Miłośierdźia erygował; ázeby w tym Zgromádzeniu, iáko *in Communi* wszystkich mizeryi *propitiatorio* schorzáli Kátolicy, ubodzy rády sobie dáć niemogacy nędzarze, osobliwsze odbieráli *solatia*. Zwyćiężył Błogosłáwiony WINCENTY sámo piekło, bo ktoż więcey z ćięszkiey czártowskiey niewoli zákámieniáłych wyrwał grzesznikow, w złośliwych nałogách leżących inweteratow? ieżeli nie Błogosłáwiony *de Paulo* WINCENTY, ná zbáwiennych Missyách żárliwemi do BOGA przez święta Pokutę prowádząc ich Kazániámi. Słowem drugi to IAN Błogosłáwiony WINCENTY, godne pokuty świętey w sercách ludzkich czyniący pożytki: iásniey powiem *VINCENTIUS omni tempore victor erat*. Y słusznie o náder cudownym Błogosłáwionego WINCENTEGO mowić mogę żyćiu: *Vicisti VINCENTI Pater, iacet hostis ab orco, & palmis momenta notat*. A co dotąd *exili & multâ dicendi svadâ*, o Błogosłáwionym mowiłem WINCENTYM, toż sámo o nieodrodnych mowić powinienem Synách iego, Iego prawdźiwych w Apostolskich Missyách Náśládowcách Przewielebnych Missyonarzách. Káżdy, Páństwo moie, w tey Prześwietney Kongregácyi Kápłan, iest *vera Patris Beatissimi Imago*. Tá Swięta Kongregácya iest to nowy w Kościele Swiętym zaćiąg ná nieustánną od sámego BOGA destynowány pracą, o iedyne tylko Dusz ludzkich przez żárliwe Kazánia, Kátechizmy, Administrácye

cye

cye Sákrámentow Swiętych ſtáráiących ſię zbáwienie: *Sunt Miſſionarij, id eſt Miſſi, ſive ſpecialiter à DEO electi* ná porátowánie duſz w ćiemnotách ćięſzkiey grzechowey ięczących niewoli: *Sunt nubes volantes in obſequium continuum* Kośćiołá Swiętego duſz drogą IEZVSOWĄ odkupionych Krwią, wſzelkie im naywiękſze ſłodnieią prace, *res mihi grata labor non alio fine*, tylko dla tego, żeby ſię z iák naywiękſzym w oczách BOGA y Niebá, duſz ludzkich popiſáć profitem. Pieknie *Cornelius à Lapide* ná owe: *Iſaiæ 6. Quem mittam.* piſząc ſłowá, prace Apoſtolſkie tey Prześwietney wyráźił Kongregácyi: *Magno animo Miſſiones DEI ſuſcipiunt cogitantes ſe in hac, Seraphinorum eſſe ſocios, atque ſe ire ad opus Divinum, non ex ſe, ſed à DEO vocatos & electos.* Mowić o pracách Miſſyonárſkich, nie ieſt to śił moich, áni *opus* godźiny iedney, ále *opus ſæculorum*, bo ná wieczność prácuią. Prace tylko Miſſyonárſkie ſłowámi Wielkiego ogłáſzam Auguſtyná: *Vos autem Genus electum, qui dimiſiſtis omnia, ut ſequeremini Dominum, ite poſt DEUM & confundite fortia, ite poſt eum: ſpecioſi Evangelizantium pedes & lucete in firmamento Eccleſiæ, ut Cæli enarrent gloriam ejus, ubique diſcurrite ignes Sancti, ignes decori vos enim eſtis; Lux Mundi, nec eſtis ſub medio. Exaltatus eſt, cui adhæſiſtis & exaltavit vos diſcurrite, & innoteſcite omnibus gentibus.* Ty záś Nowy w Kośćiele Swiętym, w Oyczyznie náſzey goſzczący Gośćiu, *Sub victorioſo nomine ſuo victricem*, Oyczyznie náſzey protekcyi twoiey we wſzytkich potrzebách *porrige dexteram*: Niech Nayiáśnieyſzy náſz Polſki Regnánt, *Secundus re & nomine AVGVSTVS, ſecundos gratiarum* zá Twoią interpozycyą, odbiera *Succeſſus*. Niech herbowne Iego ná Krzyż złożone Miecze, *non aliam habeant vaginam, niſi corda inimicorum.* Niech przy złotopłynnych łáſk Niebieſkich influencyách, *in mille-*

Ee *nas*

nas annorum myriades triumphet Tuo sub Patrocinio Celsissimus PRINCEPS Pastorq; noster CONSTANTINUS. Náostátek niezwyćiężony nigdy w Imieniu Twoim Woiowniku WINCENTY Błogosłáwiony zwyćięzkiego Duchá Twego tchniy w osłábiáłe y ożiębłe sercá násze, żebyśmy *Tuo animati spiritu*, żárliwym w pracy około dusz IEZVSOWA Krwią odkupionych y nám powierzonych pokazáli się przed Bogiem zelátorámi. A ia supplikuię y kończę:

Bellator invincibilis, qui Nobilis victoriis, plaudens migrasti à saeculo; adversus infernalium, tentationes hostium adsis nobis fortissimum in morte propugnaculum.

A M E N.

RELA-

RELATIO
ACTORUM
In Solemnijs Beatificationis
B. VINCENTIJ
à PAVLO,
Congregationis Missionis, & Puellarum Charitatis
INSTITVTORIS.
In Ecclesia Cathedrali Cracov: celebratis,
Diebus 5. 6. & 7. Iunij. Anno 1730.

E Beatificatione Servi DEI, Beati VINCENTII *à Paulo*, acceptâ notitiâ, itum est ad *Celsissimum & Reverendissimum Dominum* CONSTANTINVM FELICIANVM *in Szániáwy* SZANIAWSKI, Episcopum Cracoviensem, Ducem Severiæ, Kielcijs tunc Cracoviâ quindecim milliaribus commorantem. Qui viso, & lecto Brevi Apostolico, Publicationem Ejus permisit, Die 6. Mensis Novembris, Anno 1729. Suspensa Designatione diei Solemnitati hujusmodi Celebrandæ; ut satisfieret Dispositionibus S. Sedis Apostolicæ contentis in Brevi Indulgentiarum; intra sex Menses in Válvis Ecclesiarum Cracoviensium affixum fuit Decretum de Miraculis, Breve Indulgentiarum & Breve Beatificationis, die 29. Ianuarij Anno 1730. occurrente tunc Festo S. Francisci Salesij, Cum autem Cracoviæ in duobus locis degant Sacerdotes Congregationis Missionis, nimirùm in suburbio dicto Stradom, & in Arce: & in priori quidem Domo necdum perfecta sit Ecclesia, quæ nova eleganti opere erigitur; in altera verò propriam Ecclesiam non habeant, recursum fecerunt ad supradictum *Celsissimum* PRINCIPEM, quatenùs dignaretur facultatem illis concedere, hanc Solemnitatem peragendi in Cathedrali Ecclesia; & factum est ita, cum unanimi consensu *Reverendissimi* CAPITVLI. Deliberatum fuit, quo tempore Solemnitas hæc peragi posset: pensatis

ſatis rebus, viſum eſt vernum tempus maximè congruere. Deſtinata optatiſsimo Actui dies 5. Menſis Iunij, quæ erat Feria 2da poſt Feſtum Sanctiſsimæ TRINITATIS. Iterùm itum ad *Celſiſsimum* PRINCIPEM in ſuo Palatio Cracoviæ tunc reſidentem, qui prædictam diem ſuo Conſenſu & Authoritate Ordinaria approbavit, Edictum de hujuſmodi Solemnitate peragenda extradere mandavit; Cujus intimatio ex Ambonis, & Valvis Eccleſiarum facta eſt prima die Feſtorum Pentecoſtes. Eratq; ejuſmodi Proceſſus ſeu Intimatio.

CONSTANTINVS FELICIANVS

In SZANIAWY

SZANIAWSKI,

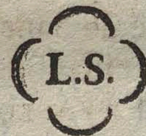
DEI & Apoſtolicæ Sedis Gratiâ, Epiſcopus Cracovienſis, Dux Severiæ.

Univerſo Clero & Populo Civitatis, & Diœceſis Noſtræ Cracovienſis Salutem in Domino.

EXcelſus Dominus, & Magnificus in Sanctitate, faciens prodigia ſolus, qui exarcana Sapientiæ ſuæ præordinatione infirma mundi eligit, ut fortia quæquè confundat, & Eccleſiæ ſuæ, quam Piſcatorum prædicatione ſtabilivit, conformes in labore Apoſtolico Operarios mira diſpoſitione providere non deſinit, ita ſervum ſuum VINCENTIVM à PAULO, Congregationis Miſsionis & Puellarum Charitatis FVNDATOREM, ab utero ad opus hujus Miniſterij vocavit, & elegit, ut ad omnia quæ ipſum miſerat euntem, & quæ mandaverat loquentem, in medio Eccleſiæ plenum Sapientiâ & intellectu, vita quidem durante fructuoſum, poſt felicem verò obitum fecerit glorioſum. Quem cùm Felicis recordationis BENEDICTVS XIII. Pontifex Maximus, nuper in Domino defunctus, Decreto ſuo Die 13. Auguſti Anno Domini 1729. ſubſecuto, inter Beatos retuliſſet, actûſq; Beatificationis Solemnitatem, per triduum cum Indulgentijs diſtinctim publicandis celebrandam, ſpeciali ſuo Brevi conceſsiſſet; Nobis verò ejus determinationem, quo ad Domos & Loca dictæ Congregationis intra fines Diœceſis Noſtræ conſiſtentia reliquiſſet: Proinde Nos Officij Noſtri Partes adimplendo, Mandatiſque Apoſtoli.

ſtolicis morem gerendo, Solemnitati hujuſmodi in Eccleſia Noſtra Cathedrali, pro Domo Seminarij Diœceſani in Arce Cracovienſi, inchoandæ, diem quintam Menſis Iunij proximè venturi, quæ erit Feria Secunda poſt Feſtum Sanctiſsimæ TRINITATIS præfigendam & aſsignandam eſſe duximus; uti quidem præfigimus & aſsignamus, Vniverſisq; Chriſti fidelibus notum facimus, hortantes eos in Domino, ut huic novæ Solemnitati taliter peragendæ frequentes adſint, DEO qui glorificatur in Gloria Sanctorum ſuorum, pro beneficijs Eccleſiæ ſuæ per hunc Beatum collatis, gratias acturi, Ipſumque per merita Ejuſdem, pro neceſsitatibus Eccleſiæ nunc ſupremo Paſtore orbatæ, & Statu Regni Poloniæ deprecaturi. In quorum fidem, Datum Cracoviæ 17. Maij Anno Domini 1730.

CONSTANTINVS SZANIAWSKI
Epiſcopus Cracovienſis

Intimatio Actûs Beatificationis Beati VINCENTII à PAVLO Congregationis Misſionis, & Puellarum Charitatis Fundatoris.

Cyprianus Langi, V. I. D. Can: Sandomirienſis, Curiæ ſuæ *Illuſtriſsimæ Celſitudinis* Actuarius. *mp.*

PRidie Solemnitatis, quæ fuit 4. Iunij Feſto Sanctiſsimæ TRINITATIS dicata, non ſunt habitæ primæ veſperæ, nec ulla Devotio in Eccleſia Cathedrali de Beato, ut ad amuſsim idem ritus ſervaretur, qui Romæ in eadem Solemnitate obſervatus fuerat, ſolummodo Veſperi horâ ſextâ pro ſalutatione *Celſiſsimi* Principis, tunc Seminarium Diæceſanum Arcenſe ingredientis, exploſa ſunt in Monte Wawell nuncupato, Arcis Cracovienſis omnia præparata bellica tormenta. Advenienti iterum crepuſculo Veſpertino horâ nonâ, exploſa ſunt ſemel pariter omnia tormenta majora & minora, ad annunciandam futuram Solemnitatem, & mox muſicorum ſelectorum Concentus, Ignes Miſsiles ad horam & amplius durantes: Turri Eccleſiæ Cathedralis principaliori illuminata, omnem Auditorem & ſpectatorem recreabant, & in admirationem rapiebant.

Die ſeqventi Feriâ Secundâ, quæ fuit quinta dies Iunij horâ nonâ pulſata eſt Princeps Campana, SIGISMVNDI Regis Fundatoris ſui nomen præferens, ſicuti pro omnibus per triduum

Actibus Devotionis pulsabatur; & statim *Celsissimus* PRINCEPS Dux Severiæ, Qui per integrum triduum Solemnitatis in Ædibus Seminarij commoratus est, venit ad prædictam Ecclesiam Cathedralem Cracoviensem, & facta brevi oratione ante Venerabile, descendit ad Sacristiam. *Reverendissimum* CAPITVLVM designavit ex Gremio suo tres ad assistendum, pro Ministris Honoris suo Pastori. Qui acceptis apparamentis Pontificalibus, per longiorem viam cum toto *Reverendissimo* CAPITVLO, & Clero Vniverso exivit ad Altare majus, eiq; factâ reverentiâ ascendit thronum sibi præparatum; ad Eum sic in throno sedentem accessit *Admodum Reverendus Dominus* ANDREAS MICHAEL KVSTRZYNSKI, Presbyter è Congregatione Missionis, Seminarij Cathedralis in Arce Præfectus, & facta inclinatione publicationem Brevis Apostolici, postulavit his verbis.

Celsissime PRINCEPS, censuit S. Rituum Congregatio Coram SS. D. N. felicis recordationis BENEDICTO XIII. Papa, Constare de Sanctitate Vitæ, ac de Virtutibus tum Theologalibus, tum Cardinalibus in gradu heroico, Venerabilis Servi DEI VINCENTII à PAULO, Sacerdotis & Fundatoris Congregationis Missionis, necnon Societatis Puellarum Charitatis; Eadem S. Congregatio censuit pariter Constare de miraculis, quæ post Ejus felicem obitum, ad Illius intercessionem operatus est DEVS. Hoc gravissimo S. Congregationis Iudicio permotus Sanctissimus D. Noster, indulsit & benignè concessit, per Breve datum die 13. Mensis Augusti Anni proximè præteriti, ut Hic DEI Servus Beati nomine nuncupari possit, ac de eo tanquam de Confessore non Pontifice, tam in Alma Vrbe Roma, quàm in Diæcesibus Aquensi, Parisiensi, & Lugdunensi in Gallia, & in tota Congregatione Missionis, necnon in Ecclesijs, Capellis, & Oratorijs Puellarum Charitatis, Missam & Officium celebrare & recitare liceat. De hoc ut Constet omnibus fidelibus *Celsissime* PRINCEPS, humillimè supplico *Celsitudini* Vestræ, quatenùs pro sua benignitate dignetur jubere, ut Breve Pontificium executioni mandetur, eoq; fine, illud extrado *Celsitudini* Vestræ, more solito publicandum ad Maiorem DEI Gloriam, Ejusq; Venerabilis Servi Decus sempiternum. His dictis & Brevi tradito, *Celsissimus* PRINCEPS dixit. Legatur: statimq; illud Breve uni ex Sacerdotibus Congregationis Missionis, porrexit, Qui ex suggestu illud clara voce legit, ut sequitur:

BEATI-

BEATIFICATIO
SERVI DEI
VINCENTIJ
à PAVLO,
Congregationis Miſsionis, & Puellarum Charitatis, FVNDATORIS.

BENEDICTUS PP. XIII.
Ad Perpetuam rei memoriam.

IVſtus ac miſericors Dominus peculiarium quorundam Servorum, atq; Electorũ ſuorum, quos à Conſtitutione mundi in Opus ſuum prædeſtinatos multiformis gratiæ ſuæ chariſmatibus inſtruxit, Sanctitatem interdum ſignis, atq; portentis teſtatam facit in terris, ut illis, quos perennis gloriæ Coronâ donat in Cælis, debitæ quoque Venerationis Cultus à Fdelibus impendatur. Inter quos cum longè, latèque refulſerit Servus DEI VINCENTIVS *à Paulo*, Sacerdos Gallus, Congregationis Presbyterorum Sæcularium Miſsionis, & Societatis Puellarum Charitatis nuncupatarum FUNDATOR, qui mirabili in DEVM ac Proximum Charitate (dilatante Cor ejus Spiritu Sancto) ſucceſſus, veræq; pietatis operibus, & præſertim animarum lucro jugiter intentus, pauperes Ruricolas, quos ut plurimum in ignorantiæ tenebris miſerè jacere dolebat, erudiendi, Fideiq; Catholicæ Myſteria, & Præcepta, ac viam ſalutis edocendi voto ſe, & Presbyteros dictæ Congregationis obſtrinxit, necnon Clero rite inſtituendo imprimis addixit, aliarumq; omnium virtutum præſidio, & robore accinctus ex alto, toto peregrinationis ſuæ tempore fidelem ſe Miniſtrum, ſtrenuumq; ac indefeſſum uineæ Domini Cultorem, & Operarium exhibuit, atq; Eccleſiam Vniverſam nedũ ſvaviſsimo Spiritualium aromatum odore implevit, ſed etiam uberrimorum fructuum fæcunditate locupletavit, plenuſq; dierum ac meritorum, dilectus DEO & hominibus, mortalis huius vitæ curſum feliciter conſummavit; Apoſtolici muneris, quod nos gerere voluit Altiſsimus, ratio exigit, ut tam ſplendidam

lucer-

lucernam diutiùs ſub modo latere non ſinamus, ſed ſuper candelabrum miniſterio noſtro collocetur, ut luceat omnibus, qui in Domo ſunt, ad Omnipotentis DEI gloriam, Catholicæ Eccleſiæ Decus, Chriſtianique populi Conſolationem, ac Spiritualem ædificationem. Cum itaque maturè, diligenterque diſcuſſis, atque perpenſis per Congregationem Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, Sacris Ritibus Præpoſitorum, Proceſsibus de Apoſtolicæ ſedis licentia confectis, ſuper vitæ Sanctitate, & virtutibus heroicis, quibus Idem Servus DEI VINCENTIVS *à Paulo*, multipliciter claruiſse, necnon Miraculis, quæ ad Ejus Interceſsionem, & ad manifeſtandam hominibus illius Sanctitatem à DEO patrata fuiſse aſserebantur; Ipſa Congregatio Cardinalium, coram Nobis conſtituta, auditis etiam conſultorum ſuffragijs, uno Spiritu, unaque voce cenſuerint, poſſe, quandocunque nobis videretur, prædictum Servum DEI Beatum declarari cum ſolitis Indultis. Hinc eſt, quod nos pijs atque enixis Chariſsimi in Chriſto Filij noſtri LVDOVICI, Francorum Regis Chriſtianiſsimi, ac Chariſsimæ in Chriſto Filiæ noſtræ MARIÆ, eorundem Francorum Reginæ Chriſtianiſsimæ, Ejus Conjugis, pluriumque aliorum ſublimium Catholicorũ Principum, necnon Venerabilium Fratrum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, ac dilectorum Filiorum Cleri Regni Galliarum, totiuſque inſuper dictæ Congregationis Præsbyterorum Sæcularium Miſsionis, ſupplicationibus Nobis & huic S. Sedi ſuper hoc humiliter porrectis benignè inclinati, de memoratorum Cardinalium Conſilio & aſſenſu, Authoritate Apoſtolica, tenore præſentium indulgemus, ut Idem Servus DEI VINCENTIVS *à Paulo* inpoſterum Beati nomine nuncupetur, Ejuſque Corpus & Reliquiæ Venerationi Fidelium (non tamen in Proceſsionibus Circumferenda) exponantur; Imagines quoque radijs ſeu ſplendoribus exornentur, ac de eo quotannis die anniverſaria, felicis Ejus obitùs recitetur Officium, & Miſsa celebretur de Confeſsore non Pontifice juxta Rubricas, Breviarij, & Miſsalis Romani. Porro recitationem Officij ac Miſsæ celebrationem hujuſmodi fieri concedimus in locis duntaxat infraſcriptis, videlicet: in Pago de Podio, vulgo Poy, Aquen. Provinciæ Auxitan, ubi dictus DEI Servus natus eſt, in Caſtro de Clichi Pariſien, & in Oppido de Chatillon, juxta Principatum Dombarum Lugdunen. reſpectivè Diæceſum, in quibus curam animarum obivit, ac in Civitate Pariſien. unde ad Cælos evolavit, & ubi Venerabile Ejus Corpus requieſcit, ab omnibus utriuſque ſexus Chriſti Fidelibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur, ac in Vniverſa Congregatione Miſsionis

præſa-

præfata, tam quo ad Clericos, & Præsbyteros ejusdem Congregationis, quàm quo ad Convictores, & Alumnos, qui in illius Domibus commorantur; demum in singulis Ecclesiis sive Capellis, vel Oratorijs prædictæ Societatis Puellarum, quam Ipse Servus DEI sub nomine Charitatis instituit, pro Sacerdotibus Ecclesiarum, sive Capellarum vel Oratoriorum istiusmodi servitio adddictis, & quantum ad Missas attinet, etiam ab omnibus Præsbyteris ad Ecclesias, in quibus Festum peragetur confluentibus. Prætereà primo duntaxat anno à datis hisce literis, & quoad Indias à die, quo eædem literæ illuc pervenerint inchoando, in Ecclesijs, Pagi, Castri, Oppidi, Civitatis, Congregationis ac Societatis hujusmodi Solemnia Beatificationis Ipsius Servi DEI, cum Officio & Missa sub ritu duplici majori, die ab Ordinarijs respectivè constituta, postquam tamen in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe celebrata fuerint eadem Solemnia (pro qua re diem 21. currentis Mensis Augusti assignamus) pariter celebrandi facimus potestatem. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis de non cultu editis, Cæterisq; contrarijs quibuscunque. Volumus autem, ut præsentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu Secretarij supradictæ Congregationis Cardinalium subscriptis, & sigillo Præfecti seu Propræfecti Ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides ab omnibus, & ubique, tam in Iudicio, quàm extra illud habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum PETRVM, sub Annulo Piscatoris Die XIV. Augusti, MDCCXXIX. Pontificatûs Nostri Anno Sexto.

F. Card: Oliverius.

Finita Brevis lectione, *Celsissimus* Princeps respondit: DEO gratias. Statimq; descendens ad medium Altaris, intonavit *Te DEUM Laudamus*; & confestim Imago Principalis Beati VINCENTII in pulchro Compertimento deaurato, quæ obvelata erat, detecta est, & tunc *Celsissimus* Princeps, sicuti & totus Clerus cum populo eandem Venerati sunt. Interim in Ecclesia distribuebantur *Reverendissimis* Prælatis, Canonicis, Senatoribus Regni, Sæculari Clero & Regulari, necnon alijs Personis, Exemplaria vitæ Beati, Imagines ejusdem Libelli continentes, Decreta, Brevia, Instrumentum Publicum Actorum in Solemnijs, in Sacrosancta Sancti Patri Basilica celebratis.

Finito Cantico, & per Diaconum Evangelij prolato versicu-

lo: *Ora pro nobis Beate VINCENTI à Paulo* & cum respondisset Chorus, *Vt digni efficiamur promissionibus Christi*: necnon per Ipsum *Celsissimum* PRINCIPEM celebrantem recitata Oratione propria de dicto Beato, à *Sanctissimo* approbata, Idem *Celsissimus* PRINCEPS Episcopus Cracoviensis celebrans cum dictis Assistentibus, Pontificalibus ad Sacrificium indutus Missam? *Iustus ut palma florebit* de Confessore non Pontifice cum dicta Oratione propria, & Evangelio de Communi Evangelistarum, sic ordinante *Sanctissimo Domino Nostro* Solenniter celebravit, personantibus Organis, alijsq; Musicis Instrumentis, & Cantoribus decantantibus De eodem Beato Missam celebrarunt omnes *Perillustres & Reverendissimi* PRÆLATI, & CANONICI Cathedralis Eccesiæ, Cæteriq; Sacerdotes Sæculares & Regulares. In medio Missæ summæ, sapienti ac eleganti ore concionatus est *Perillustris ac Reverendissimus Dominus* D. M. MARTINVS WALESZYNSKI, Sacr. Theol. Doctor & Professor, Collega Major, Canonicus Cathedralis Cracoviensis, Premycoviensis & Montis Sancti Georgij in Scepusio Præpositus, Librorum per Diæcesim Cracoviēsem Ordinarius Censor, Studij Generalis Vniversitatis Cracoviensis Procancellarius, & Rector. Post Summam Missam, *Celsissimus* PRINCEPS in Refectorio sui Seminarij, tractabat *Perillustres & Reverendissimos* PRÆLATOS, & CANONICOS, & quotquot erant Magnates Hospites. Tempore Refectionis habita est Concio in Laudem novi Beati ab *Admodum Reverendo Domino* IOANNE PIESZYCKI, Convictore Seminarij. Vesperas horâ tertiâ inhoatas, *Illustrissimus & Reverendissimus Dominus* D. MICHAEL KVNICKI, Episcopus Arsinoensis, Suffraganeus & Archidiaconus Cracoviensis Pontificaliter habuit: quæ figurali Cantu, uti & Missæ Selemnes per hoc triduum Cantatæ sunt. Aderat Vesperis *Celsissimus* PRINCEPS, sicuti & omni de integro Devotioni triduanæ, cum toto *Reverendissimo* CAPITULO, & Clero. Ad finem vesperarum dixit Concionem *Admodum Reverendus & Eximius* P. STEPHANVS à S. ADALBERTO, Rector Collegij Cracoviensis *Scholarum Piarum*, quorundam Festorum in Ecclesia Cathedrali Cracoviensi Concionator. Explosa sunt Tormenta bellica hac die nonies omnia, scilicet: 1. mane horâ quintâ. 2. ad Canticum Hymni, *Te DEVM Laudamus*. 3. tempore Hymni Gloria in excelsis. 4. tempore Elevationis, 5. In fine Missæ Solemnis, 6. Initio Vesperarum, 7. tempore Magnificat, omnia, 8. post Vesperas, omnia, 9. Vesperi horâ nonâ pariter explosa sunt omnia tormenta, statim subsecuti sunt Ignes Artificiales, confluente ingenti hominum numero ad intuendum. Turris pulcherrimè fuit illuminata, quæ illuminatio

long

longe lateq; apparere conjecta est. Secundâ die horâ nonâ ad pulsum magnæ Sigismundi Campanæ, *Illustrissimus* Supradictus Episcopus Arsinoensis, Suffraganeus & Archidiaconus Cracoviensis, Pontificaliter indutus Missam celebravit more ordinario, in medio Sacrificij Concionem dicente, *Admodum Reverendo & Eximio* P. MARCELLO DZIEWVLSKI, Sacr: Theol: Doctor quorundam Festorum in Ecclesia Cathedrali Cracoviensi, Ordinario verò in Ecclesia S. FRANCISCI Concionatore emerito, Ordinis S. FRANCISCI Conventualium. Post Concionem *Celsissimus* PRINCEPS celebravit Sacrum ante Altare S. STANISLAI Episcopi & Martyris, Patroni Regni Poloniæ, ubi posita erat Imago novi Beati. Hac die horâ secundâ post meridiem in Seminario Diæcesano Arcensi, Regimini Presbyterorum Congregationis Missionis commisso, peracta est Disputatio ex Thesibus Theologicis, Defendente *Admodum Reverendo Domino* CAROLO KARP, Alumno Ejusdem Seminarij, Curato in Mamina, sub Præsidentia unius è Presbyteris Ejusdem Congregationis Missionis. Dedicatio Conclusionum in Imagine longitudinis trium cubitorum, latitudinis proportionatæ, Typis impressa, legebatur:

THRONUS

Pro DEO, Ecclesia, Lege, Patria & Libertate victimæ,
Fidei Orthodoxæ Lucernæ,
Sarmatici Poli Luminari Magno,
Lechici Orbis Decori,
Coronatæ Majestatis Delicio,
Aurei Velleris Murice fulgentis
AGNO IVNOSSIO,
CELSISSIMI ILLVSTRISSIMI, REVERENDISSIMI DOMINI
D. CONSTANTINI FELICIANI
IN SZANIAWY
SZANIAWSKI,
Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiæ,

INTRA SOLENNEM B. VINCENTIJ à PAVLO, Congregationis Misſionis INSTITVTORIS, In Gloria Beatorum Neo intronizati Celebritatem ERECTVS.

ACtui Diſputationis aderat *Celſiſſimus* PRINCEPS cum *Reverendiſsimo* CAPITVLO. Ad hunc Actum pariter confluxêre multi alij Sacerdotes Sæculares & Regulares, aliæq; ſat notabiles Perſonæ. Veſperas celebravit *Perilluſtris & Reverendiſsimus Dominus* SEBASTIANVS KOMECKI, Eccleſiarum Gneſnenſis Canonicus, Vladiſlavienſis Decanus, Cracovienſis Cuſtos. Ad finem Veſperarum Concionatus eſt, *Admodum Reverendus Dominus* CASIMIRVS GAWLIKIEWICZ, Ordinis Canonicorum Regularium *BB. Martyrum de Pænitentia*, ad S. MARCVM Ordinarius. Terminatis Veſperis, *Celſiſsimus* PRINCEPS Epiſcopus Cracovienſis pontificaliter indutus, aſcendens per gradus ad medium Majoris Altaris, Paſtoralem dedit Benedictionem Clero & Populo. Tormenta hac die explodebantur majora & minora, ita, ut die prima. Turris hac tertia & ultima nocte adhuc ſplendidiùs, quàm præcedentibus fuit illuminata, ſubſequentibus ignibus miſsilibus in longè majori copia, quàm duabus noctibus præcedentibus, qui per ſemi alteram horam duraverunt, ſpectante (præter plebem, & altæ Conditionis Perſonas) ex commodiori loco Arcis Cracovienſis *Celſiſsimo* PRINCIPE.

Tertia die horâ nonâ Miſſam Solemnem celebravit *Perilluſtris & Reverendiſsimus Dominus ſupradictus* SEBASTIANVS KOMECKI, Cuſtos Cracovienſis. Sub medium Sacrum Concionatus eſt *Admodum Reverendus, ac Eximius* P. SEBASTIANVS à S. STANISLAO, Collegij Cracovienſis *Scholarum Piarum*, Sacr: Theol: Actualis Profeſſor. Poſt meridiem horâ tertiâ, *Celſiſsimus* PRINCEPS Epiſcopus Cracovienſis, ex Seminario venit ad Eccleſiam, & pontificaliter indutus in Sacriſtia, ivit cum omni aſsiſtentia *Reverendiſsimi* CAPITVLI, & Cleri ad Altare Venerabilis, ubi *Sanctiſsimum* SACRAMENTVM Monſtratorio impoſitum invenit, & inchoato, *O Salutaris HOSTIA*, itum eſt

ad

ad Majus Altare, quo finito, inchoavit Procesſionē, intonato Hymno conveniente tempori. Procesſione de more ad Majus Altare terminata, celebravit Veſperas de *Sacratiſsimo* CORPORE Chriſti. Ad finem Veſperarū, eximium ſermonē habuit *Admodum Reverendus* Dominus ANTONIVS IOSEPHVS ROZMARYNOWSKI, quorundam Feſtorum in Eccleſia Cathedrali Cracovienſi Concionator, Clepardiæ ad S. CRVCEM Præpoſitus, quô finitô, aſcendens ad gradus Majoris Altaris *Celſiſsimus* PRINCEPS, & ſtans in medio, Solemniſsimo applauſu Ambroſianum Canticum *Te DEVM Laudamus* intonavit. Hicque in monte Wawell circa Arcem tam minora, quàm majora tormenta rebobabant, donec ſervaretur *Sanctiſsimum*, & ampliùs.

Apparatus Eccleſiæ fuit, ut ſequitur: Intrinſecus in medio Eccleſiæ ſurſum pendula fuit magna Imago Beati VINCENTII, Cælum cum Angelis ingredientis. Alia quoque pulchra effigies Ejuſdem Beati in Compertimento argenteo artificioſè extructo, omnimoda extenſionis proportione prædito, collocata erat ad Altare S. STANISLAI Epiſcopi, & Martyris, Cruce & Candelabris argenteis, alijſq; pretioſis paramentis decoratum, à quadruplici verò dicti Altaris latere, appoſitæ erant Statuæ ſeptem, virtutes ſeptem tum Theologicas, nempe Fidem, Spem, & Charitatem; tam Cardinales, videlicet: Prudentiam Iuſtitiam, Fortitudinem, & Temperantiam Beati repræſentantes. In Majori Altari erat Baldachium pretioſum ex ſerico villoſo argentejs tænijs intertexto. Sub hoc Baldachio Imago Principalis, Beati VINCENTII in Compertimento magno deaurato conſiſtebat. Super hoc Altare appoſita erant, Crux & Candelabra ſex argentea magnifica, dimenſionis juſtæ & dignæ, cui ſimilis alia non reperitur alibi, ſuper quibus Candelabris candelæ magni ponderis ardebant. In medio Chori ante dictum Altare, argentea lampas mole & artificio pariter magnifica pendebat, ſupra quam plures candelæ ardentes conſiſtebant. A cornu Epiſtolæ thronus cum Baldachio propter *Celſiſsimum* PRINCIPEM celebrantem congruenter extructus erat. In choro majori ſuper Stallis *Perilluſtrium & Reverendiſsimorum Dominorum* Prælatorum & Canonicorum debito Ordine fixa erant Buſta Summorum Pontificum undecim, in Poſtumentis cum Stemmatibus Eorundem, & Lemmatibus, ab VRBANO VIII. Qui approbavit Congregationem Miſsionis, ad BENEDICTVM XIII. incluſivè, Qui in numerum Beatorum retulit VINCENTIVM. Erant autem Lemmata ſequentia ex Sacra Scriptura excerpta, nimirum.

Ad Stemma
VRBANI VIII.
Qui approbavit Congregationem Misſionis.
Invenit eos dignos & probavit. Sap: 3.

Ad Stemma
INNOCENTII X.
Virescit, & rami ejus pullulant. Iob 14.

Ad Stemma
CLEMENTIS IX.
Quasi vas auri Solidum, ornatum omni lapide pretioso. Eccl. 50.

Ad Stemma
CLEMENTIS X.
Multiplicabo filios ejus, sicut stellas Cæli. 2. Esdræ 9.

Ad Stemma
INNOCENTII XI.
Aquilis velociores, Leonibus fortiores. 2. Reg: 1.

Ad Stemma
ALEXANDRI VIII.
Aquila provocans ad volandum pullos suos. Deut. 32.

Ad Stemma
INNOCENTII XII.
Vas utile in conservationem vitæ. Sap. 15.

Ad Stemma
CLEMENTIS XI.
Illuminans mirabiliter à montibus. Psal. 75.

Ad Stemma
INNOCENTII XIII.
Elevabitur Aquila, & in arduis ponet nidum suum. Iob 39.

Ad

Ad Stemma
BENEDICTI XIII.

Audiens beatificabat me, eo quod liberassem pauperem vociferantem, & pupillum, cui non esset adjutor. Iob: 29.

PEr Ecclesiam in parietibus erant Imagines 18. pulchrè & sat benè depictæ, in compertimentis deargentatis, varias actiones Beati VINCENTII repræsentantes. Singulæ Imagines habebant subscriptiones historiam explicantes; Item suprà quamvis erat Inscriptio ex Sacra Scriptura desumpta. Et sic,

In prima Imagine, ubi Beatus duodennis eleemosynam largitur pauperi. Desuper:

Ecce dimidium bonorum do pauperibus. Luc. 19.

Et, *Quod autem habeo, hoc tibi do.* Act: 13. Infra, Metricè:

Distribuit nummos Divus duodennis egeno,
Ipse sibi pretium, grande futurus erat.

In secunda Imagine ubi à Turcis rapitur in Mari. Desuper:

Incidit in latrones. Luc. 10. Infra:

Per mare tendentem, Turcæ rapuêre feroces,
Conijce, dum rapitur, quàm pretiosus erat?

In tertia Imagine, ubi in Africa captivus, Machometanum artis medicæ convertit. Desuper:

Virtus de illo exibat & sanabat. Luc. 6. Infrà:

Curantis medici satis ægre corpora curat
Defectus Animæ, certior ista salus.

In quarta Imagine, ubi instituitur in Beneficio. Desuper: *Ingredietur ad Sancta sua.* Isa. 16. *Pastor bonus.* Ioan. 11. Infrà:

Sacra subintrantem Pastorem templa salutant,
Aris Divorum, tam cito dignus erat.

In quinta Imagine, ubi approbatur Institutum Congregationis Missionis ab Vrbano VIII. P. M. Desuper legebatur:

Ite & vos in vineam meam. Matt: 20. Infrà:

Vrbanus quando rectæ moderamina vitæ,
Approbat Octavus, sentit, ut octo probum.

In sexta Imagine, ubi Regulas suis tradit. Desuper:

Qui hanc Regulam secuti fuerint, pax super illos. ad Gal: 6. Infrà:

Vt sint qui doceant, Doctor Sanctissimus Ipse
Hos statuit, quorum vita, laborquè docent.

In septima Imagine, ubi in Insulas, & varias Nationes suos Missionarios mittit. Desuper:

Ecce ego mitto vos. Matt. 10. Et, *Euntes docete gentes.* Matt. 20. Infrà:

Quos sibi collegit, totum dimittit in Orbem,
Non sibi sed mundo, se scijt esse datum.

)o(In-

In octava Imagine, ubi Missiones absolvit. Desuper:
Omnibus omnia factus. 1. Cor: 9. Infrà:
Expiat, instituit, reficit, disponit ad Astra,
Omnibus in cura hac, omnis & unus erat.

In nona Imagine, ubi in Triremibus prædicat. Desuper: *Spiritus Domini unxit me, prædicare Captivis remissionem.* Luc: 9. Infrà: *Dum sacra Captivis Divus dat verba salutis,*
Libertate illos, nobiliore beat.

In Decima Imagine, ubi in fame succurrit miseris. Desuper: *Et famelici saturati sunt.* I. Reg. 2. Infra:
Depopulando fames populos, depascit & Oras,
Cum Populos pascit, vincit alendo famem.

In Vndecima Imagine, ubi conferentias Ecclesiasticorum instituit. Desuper: *Audite Disciplinam & estote Sapientes.* Prov: 8. Infrà:
Ex Cathedra Clerum docuit, quæ vita sequenda,
Doctorum vitæ, nempè Magister erat.

In Duodecima Imagine, ubi Directioni Monialium Visitationis, à S. Salesio deligitur. Desuper:
In quo mihi bene complacui, ipsum audite. Matt. 17. Infrà:
Lex à Salesio vitæ quibus indita, Legis
Illis porrectæ, Regula Divus erat.

In Decimatertia Imagine, ubi instituit Societatem Puellarum Charitatis. Desuper:
Infirmos curate. Matt. 10. Infrà:
Legem Virginibus vitæ præscribit honestæ,
Regula qui morum, normaq; viva fuit.

In Decimaquarta Imagine, ubi nobilium Fæminarum Congregationem instituit. Desuper:
Novit justus causam pauperum. Psal: 29. Infrà:
Dum fortunatas miseris succurrere mandat,
Fortuna Dominas in meliore facit.

In Decimaquinta Imagine, ubi duellantes arguit, in medium ipsorum irruens. Desuper:
Dimittite & dimittemini. Luc. 6. Infrà:
Marte duos superat VINCENTIVS *unus inermi*
Hercule majorem, major arena probat.

In Decimasexta Imagine, ubi opem fert Infantibus projectis. Desuper: *Afferebant ad illum & infantes.* Luc: 18. Infrà:
Infantes curare docet VINCENTIVS *orbos;*
Pro quo semper eum, fama loquetur anus.

In Decimaseptima Imagine, ubi evitat Ianſeniſtam. Desuper: *Disperdat Dominus labia dolosa.* Psal: 11. Infrà:
Iansenista vafer, Divum traducere tentat,
Ducere natus erat, respuit ergo trahi.

In

In Decimaoctava Imagine, ubi plenus dierum, ac meritorum moritur. Desuper:

Ecce merces ejus, cum eo. Isa. 40. Infra:

Sic moritur Iustus, Sanctorum sorte beatus,
Et medius dormit, Dux gregis inter Oves.

In quatuor Columnis ad introitum Ecclesiæ intrinsecus, affixæ erant quatuor Icones pictæ, quatuor Miracula approbata repræsentantes, stabant in postumentis valdè pretiosis, ex thesauro Ecclesiæ mutuo acceptis. Ornata erat tota Ecclesia, notabiliter, tum tapetibus pretiosis, tum peristromatibus. In vertice portæ triumphalis in porticu Ecclesiæ ædificatæ, pictorijs coloribus erat delineata Conversio S. PAULI, infra Conversionem S. PAULI, spectabatur B. VINCENTIVS à PAVLO Ruricolam infirmum disponens ad mortem, per Confessionem Generalem, legebatur inscriptio metrica:

Dum vivo morior, moriens in agone renascor,
Quo vivo tuus est Spiritus Alme Pater.

A Lateribus dictæ portæ prominebant Stemmata, Serenissimi & Invictissimi AVGVSTI II. Poloniarum Regis; p. m. Celsissimi Illustrissimi & Reverendissimi Domini STANISLAI in Słupow SZEMBEK Archiepiscopi Gnesnensis, Legati Nati Regni Poloniæ, & M. D. Lith. Primatis, Primique Principis; Celsissimi Illustrissimi & Reverendissimi Domini THEODORI in Potok POTOCKI, Archiepiscopi Gnesnensis, Legati Nati Regni Poloniæ, & M. D. L. Primatis, Primiq; Principis, Abbatis Tinecensis; Celsissimi Principis, Illustrissimi & Reverendissimi Domini CONSTANTINI FELICIANI in Szaniawy SZANIAWSKI, Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiæ; Illustrissimi & Reverendissimi Domini MICHAELIS KVNICKI, Episcopi Arsinoensis, Suffraganei & Archidiaconi Cracoviensis; Perillustri & Reverendissimi CAPITVLI Cracoviensis; Vrbis Cracoviæ, Inclytæ Regni Poloniæ Metropolis; ultimo Congregationis Missionis, cum appositis Lemmatibus.

Ad Stemma Serenissimi REGIS Poloniarum.

Munit, & attollit. Neoth.

Ad Stemma CELSISSIMI PRIMATIS REGNI, p. m. STANISLAI *in Słupow* SZEMBEK,

Ex omni florem virtute capessit. Grati.

Ad Stemma

Celsissimi PRIMATIS moderni, Regni.

Edoctus non posse capi nisi de Cruce Cælum. D. Prosper.

Ad Stemma

Celsissimi EPISCOPI Cracoviensis.

Grege de niveo, gaudia Pastor habet. D. Venant.

Ad Stemma

Illustrissimi EPISCOPI Arsinoensis.

Deos, Cælumque & Sidera tangit. Claud.

Ad Stemma

Perangusti CAPITVLI Cracoviensis.

Pensabunt facta Corona. Claud.

Ad Stemma

Vrbis Cracoviæ.

Erectos tollet ad æthera muros. Sylius.

Ad Stemma

Congregationis Missionis.

Onus & labor, ipse coronat. Neoth.

Et hæc sunt, quæ insinuare animus venit, quomodocunq; sint expressa, hoc unicum in voto est, ut cedant ad Majorem DEI Gloriam, Beatiq; VINCENTII à PAVLO Decus sempiternum.

Ta Xiązka iest [illegible]

Ta Xiązka Ferdynanta Gascona to iest Ira madalouzy Xięży [illegible]

Podpisana Roku 1816.

